

Yesus hup de Ol Dawemna mensa Yohanis ale gulkuke

- 1** Ol aisiili an Yesus Kristus hup dena.
Nonol lone sennak, okamana ansa de yang gulsun
srëmnak, Zini in mes gwëka.
Zen Alap han ë gweka, hen Alap han man apde ëka.
Zëno bosena “Alap onakore ëngaya gwen hap de Ol.”
- 2 Zen nonol lonesen nakon Alap han ë gweka.
3 Zen Zen kitak Alap mo gun sun yang tasibirki,
hen hom tangan– aha mo yang gulsun nuye.
4 Ëngaya gwen hap de ausuna zen Zëbon onak.
Zep zini ëngaya gwen hap dena Zëbon en nulin
gwenan,
dekam zep enho nakon ëngatan gwe-gwenan.
- 5 Zëno ngatanna in okama kawesinnik awe zil ine
gwenan.
Kawesinni man sap ngatanna insa husus gwe-gwibirin,
hwëna ber-ber gunnu banakan dep?^a
- 6 Ki zep hwëna Alap zini zer soneka, bosena Yohanis.
7 Zen ngatan nabare Zini in hap de olsa tïngare zi hip
golngeir guzim zika–
dekam de zëno ol toran nakon taïbliëblan hap.
- 8 Yohanis zen ngatansa de golzimdin hip de Zisi hom.
Zen hwëna zëbe hap de olsa de zi hip ayang gul
gwizimdin hip de zi.
- 9 Dekam tïngare zi hip de ngatansa golzimdin hip de
Zini man hatan hap golek de gwe'anka.
- 10 Zep ëngaya gwen hap de ola bare Zini in okamanak
awe orep mes gwëka.
Zen sap Zen okamanak de zisi yang tasibirki,
hwëna hom tame dak.

---

^a1:5 1Yoh 1:1-5

- 11 Zen zère mo hlil irin zini Israel hon hata zaka,
hwëna beya nik hom neirink.
- 12 Hwëna men zen en daïblihlak, zen en zep neirink.
Zëbe mae en hap zep dekam de Alap mo walas hap
ëjowen hap dena golzimki.
- 13 Zen auhu-kama zi mo wë tan en nakon hom Alap mo
walas hap ëjowek,
ahaksa zi zère mae mo dwam gwibin nikon,
ahaksa zi mo syal gwibin nikon.
Hwëna Alap Zën zère mo walaskam dikim ëliwehen
hap kwang guludaka.

14 Zep ëngaya gwen hap de ola bare Zini in zi tangan hap
jowe zaka, hëndep nëban mae golëgwë gweka. Ëe ama Desa
anakan kara la gwek, “Eiwa, zëno sosonna ngatan zi mo lang
nakorena. Sosonna in Bi zem onakorena, sap Zen an Zen– zère
mo Tane aha-ere naye. Zen taïblihlan tanganna hen kwasang-
kwasang enna.”

15 Yohanis kim hla taka, dekam zep zëbe hap dena ol
mamkam anakan gubiridaka, “An Zen– asa de zertrozan Zi
niye, mensaë anakan gubirida gwekke, ‘Men Zen de asa
zertro'an zaka, Zen mamna. Ëe an betekna. Sap asa de jaha
gwen srëmnak, Zen orep mes gwëka.’” Kirekam Yohanis ol
mamkam gubiridaka.

16 Alap mo Tanena in, Zen kwasang-kwasang enna, zep
Zen etan-etankam nëbe mae hap dawemna gol gwizimnira.
17 Sap Alap onakore titi tabin ola, zen Musa Bak nëp ayang
gulzimki. Hwëna Alap de nësa totoresa kwasang gwibirida
gwen hap de ol dawemna, zen Yesus Kristus nëp golhatazim
zika. Ol dawemna in, zen eiwa de tangan naye. 18 Zini hom
tangan Alapsa hla dak. Hwëna zère mo dang tininak de
Tanena, men Zen aha-en zère mo alpna gwë gwenda hen
apde ëka, Zen mes Bi zikhip dena nëbe mae hap ayang
gulzimki. Zen hen ki Alap.

Yohanis kim orana sal ta gublu zakake:

(Mat 3:1-12, Mrk 1:1-8, Luk 3:15-17)

19 Yohanis kim hamal hap tonbirida gweka, dekam zep
Yahudi mo mam-mamna Yerusalem kon zini lup nul sonek–
zen de Yohanissi takensiblin hap. Zen Alap mo golak de syal

tan zisi hen Lewi Bak mo ausu nakore zisi lup nul sonek.^b
Kim yaing gwezak, ki zep dakensiblik, “Em san ha an Zen?—
mensaë kara ë gweblananye.”

²⁰ Yohanis dam-dam enkam zep zënaka kira taka, “Ëe an
nënaka de ngaya tabin hip de Zisi hom.”

²¹ Ki zep etan dakensiblik, “Ki em nara mo weinak dep de
zi? Em san ha diki Alap mo olsa de ayang gul gwizimdin hip de
zini Elia Bak Swe? Hwëna angkam Yohanis mo bosekame etan
hata'an zala.”^c

Ki zep ding gulzimki, “Ëe an zëno weinak dep hom.”

Ki zep etan dakensiblik, “Ki san ha em Musa mo weinak dep
de Alap mo olsa ayang gul gwizimdin hip de zi?”^d

Ki zep ding gulzimki, “Kirekam hom.”

²² Ki zep dakensiblik, “Ki em an nara mo weinak dep dena?
Em de enaka kira tan srëmkam, ki hwëna men zen asa lup nul
sonek, ëe banakan asa enbiridal?”

²³ Yohanis dekam zep Alap mo olsa de ayang gul gwizimdin
hip de zini Yesaya Bak Swe mo ngein sin dep de ol hli
yulzimdin nikon ding gulzimki, “Ëe an

‘zi srëm lang nakon de anakan taken gwen hap de zi,

“Haen, nère mae mo Teipsinni kip nen orasa

dam-dam tablan— desan deka hata zaka.”^e

Ano syala kirekam.”

^b **1:19** Alap mo golak de syal ta gwen zini, desa Amber olkam “Imam”kam
nenbirida gwenan. Zen zen Yerusalemk de Alap mo golak Alap hap domba-
sapina tru dasik gweblak. Israel zi mo ë-ënak de but srëm gol-golak, zao
bëjen ba maena Alap hap tru tasik gweblan. Diki Yerusalemk de Alap mo gol
ennak, zao en dep zep lup nulhal gwezak. Hen totore zini bëjen tru ta seblan.
Mensa Musa aha-ere zi ausuna dam tasibirki— Harun Bak mo auyan-tane
walya, zen diki zen en tru dasik gweblak. Zen hen domba-sapina in mo kala
Alap hap noltrë gweblak— men kirekam Musa mo titi tabin olak lwakke,
dekam de zëno mae mo karek-kareksa Alap ngan gulsuk gwizimdin hip. Zep
Alap mo golak de syal ta gwen zi mo syala, zen kitak de Yahudi zisi de mas
gwibirida gwen hap dena— Alap dikim zëno mae mo karek-kareksa tap
gulsuk gwizimdin hip. Lewi Bak mo ausu nakore zini, zen hen Yahudi zi mo
aha zi ausu, hen zëno mae mo syala, Alap mo golak de syal tan zi mo tahasa
de trï so gwizimdin hip.

^c **1:21** Alap mo olsa de ayang gul gwizimdin hip de zini Maleaki Bak ngein
sin dep denaka anakan ayang gulzimki, “Elia Bak Swe etan lamkam sa lwahal
zala. Dekam Bian mo zisi de klis gun hup de yakla yawalak sa nabakam
hatal.” (Mal 4:5-6)

^d **1:21** Ul 18:15-19   ^e **1:23** Yes 40:3

24 In zen takensiblin hap yaing gwezak, ahakon hen Farisikam de gubirida gwen zi hon de bitı gwenna.^f 25 Zen dekam zep dakensiblik, “Ki hwena em ba habe su tabirida gwe'ara? – sap em ngaya tabin hip de Zisi hom, hen Elia Bak Swe ne Musa Swe nik mo weinak dep de zisi hom.”

26 Ki zep ding gulzimki, “Ee an weyakamē su tabirida gwe'an, hwena eno mae mo ngirinnik ki gw'ara – Mensa ena tame la srēm gwe'an. 27 Zen asa zertro'an zala. Hwena ee an dawem naka hom – Zēbon onak de babu gwen hapye. Sap zēno tana maesa de ngan sosublunna, ee toton bējenē.”

28 In kitak Betaniak ki lwak, weyana Yordan mo yakla hata sezan san de enak. Yohanis zen zēwe su tabirida gweka.

Yohanis kim Yesusu hla ta gukuke:

29 Ka'ankam, ki zep Yohanis Yesusu hla ta guku, ki zep gubiridaka, “Ere wakē emki hla tan. Zen in Zen – Alap mo Domba Tane naye. § Zen Zen sa Zēnaka sosok tala – tingare okamanak de zi mo karek-kareksa dikim ngan gulsuzimdin hipye. 30 Zen in Mensaē anakan emsa gubirida gwek, ‘Asa de zertrozan Zini, Zen mamna. Ee an betekna. Sap asa de jaha gwen srēmna, Zen orep mes gwē gweka.’ 31 Ee homē menkam anakan tame ta'ak, ‘An Zen – nēsa de ngaya tabin hip de Zini inye.’ Hwena Alap asa weyakam de su tabirida gwen hap dam tasikı – dekam de Desa Israelk de zi hip zertreizimdin hip.”

---

^f1:24 Farisikam de gubirida gwen zini, zen Yahudi zi mo aha hlikna, hen zen Yahudi mo auyan-aza mo jalse gwen olsa anakan tatete nul gwek, “Bahem gulmurun.” Zen hen man anakan ebolamda gwe-gwek, “Ee en ama dawemkam Alap hon etal gweš'in.” Zep zen hen man Yesusu baes nēblak – kim anakan hla dak, “Desa beyakam ang nēbla'an.” Sap Yesus Zen Farisi walsya hom. Yohanis mo ola awe dam gulsunnu dan-dan: Ahana, “ahakon hen Farisikam de gubirida gwen zi hon de bitı gwenna,” ahaksa, “In zen dakensiblik zen Farisikam de gubirida gwen zi lup nul sonek.”

§1:29 Yohanis kim Yesusu anakan gubluka, “Zen in Zen – Alap mo Domba Tane naye,” dam gulsunnu zen a kirekam mo: Yahudi zini dombasa Alap hap tru dasik gweblak – dekam de zēno mae mo karek-kareksa Alap ngan gulsuzimdin hip. Zep kim Yohanis kirekam gubluka “Alap mo Domba Tane”kam, zen man dakastı'in, sap Alap man Yesusu zerguku – domba tane makan de tingare zi mo karek-karek hap de tan hap.

³² Hen Yohanis insa hlauku zen dam-dam enkam anakan tonbiridaka, “Èe ama Alap mo Enhosa hla taser. Mawana ohola mo kim ati gwasan zala, ki zep hēndep ing gwe heblan hap Zēbon zau zula. ³³ Hwēna Alap mes asa hamal hap anakan gu-gubluka, ‘A dekon esa tame tala: Men Desae hla ta'anaka are mo Enho de Zēbon dep ati gwennak hen ing gwe heblannak, Zen Zen sa hwēna are mo Enhona inkam su tabirida gwerā.’ ³⁴ Èe hwēna namen mesē are mo nwekam hla tal, zen in zebē damnak anakan kira gwe'an, ‘In eiwa, Zen Zen– Alap mo Tane naye.’”

Yesussu kim zini nonol tanganna ang nēblakke:

³⁵ Ka'ankam etan Yohanis Su Tabin zao gwē'anaka. Èe hen zēre hon de ang ē gwen zi darena zaoē ē'ak.^h ³⁶ Dekon zep Yesussu tamarannak kara ta sone'anaka, dekam zep etan gubiridaka, “In Zen– Alap mo Domba Tane naye.” ³⁷ Èe kimē kirekam asalblak, dekam zebē Yesussu ang ēblak.

³⁸ Asa kim ake guku, ki zep lero gwizimdin niban asa takensizimki, “Em basae leibi'ira?”

Ki zebē ding ulblik, “Rabi Bak, eno gwē gwenna endawe?” “Rabi”kam de ol-gunnu, zen Ibrani olkam. Zēno enlalana “guru.”

³⁹ Dekam zep asa ding gulzimki, “Haen. En esa ki zē hla kuli.” Dekam zebē ang ēblak, hen ama zēno gwē gwenna hla kuk. Yakla nwena dekam san ha empat enkam, kam-en. Yaklana dekam zep asa zigwēka.

⁴⁰ Èe in zen Yohanissi asalblak hēndep Yesussu ang ēblak, aha zini in mo bosena Andreas Bak. Andreas in, Simon, aha bosena Petrus mo oso. ⁴¹ Zen ki zep nabal-bakam aya zemka duweblaka, ki zep gubluka, “Èe mesē Mesiassa ertowenan!” “Mesias”kam de ol-gunnu, zen hen Ibrani olkam. Yunani olkam enlalana “Kristus,” hen zēno enlalana, “Alap mo zer sonenna– Israelsa de Zen ngaya tabin hip.” ⁴² Andreas ki zep

---

^h **1:35** Yohanis, men zen bukuna ansa syal gwibirki, hom damkam zēre mo bosena ayat 35-40nak awe ale gulku. Hwēna zi darena in kon ahana zēn mes yap, sap Yohanis kirekam zēre mo surat ale gul gwennak zēre mo bosesa golzabe gweka. Mae hap mes yap bosa zemka ale gul srēm gwe-gwēka– dekam de aha zi zēnaka enlala gweblan srēm hap, “Zen bolte-boltena.”

Yesus osan dep kwang tahal zaka. Kim zerhata zaka, Yesus ki zep zë nwekam sráp tasikī, zao zep gubluka, “Em in Simon Bak, Yohanis mo tane. Hwëna Ëë ama emsa bose ta'an ‘Kefas’kam.” “Kefas”kam de bosena in, Ibrani olkam enlalana apdenak– zëre mo Yunani olkam de bosena Petrus hunye. Zëno enlalana “kaso yawal.”

Yesus kim Pilipus ne Natanael neka kwang sokake:

⁴³ Ka'ankam ki zep Yesus Galilea mo lang san dep de song gwen hap dwam gwe'anka, ki zep hëndep song gweka. Zao zep Pilipus Baksa zertoweka, ki zep zë gubluka, “Em Asa ang gwebla.”

⁴⁴ Pilipus in Betsaida wal, hen Andreas ne Petrus ne zao hen ë gweka. ⁴⁵ Pilipus dekam zep hwëna Natanaelsa duweblaka, ki zep zë gubluka, “Ëë mesë ertowenan– Zini mensa Musa zëre mo titi tabin olak hamal hap zëbe hap dena ale gulblukaye, hen mensa Alap mo olsa de ayang gul gwen zini nen guk gweblakye. Zen Nazaret wal, bosena Yesus, Yusup Bak mo tane.”

⁴⁶ Ki zep Natanael weha ol makan ding gulbluka, “Nazaret walya san ha ki?– dawem naye.”

Ki zep ding gulbluka, “Haen, en neik ki zë hla ta.”

⁴⁷ Yesus onak kim zerhata'an zaka, ki zep gu-gubluka, “An Israel wal tangan. Hwëna zëbon onak hom– zisi de yane-ne tan hap de enlala naye.”

⁴⁸ Ki zep Natanael takensiblika, “Em banakane asa tame tala?”

Ki zep ding gulbluka, “Ëë mesë emsa hla tal– Pilipus de emsa kwang tan srëmnak. Tenya ara mo ausunake nikin sira.”

⁴⁹ Ki zep ding gulbluka, “Guru, Em in Alap mo Tane! Em in Israel mo teipsinni!”

⁵⁰ Yesus ki zep ding gulbluka, “Na-en tangan ba habe asa taïbli'bla'ara?– owas betek tola an en hapye. Sap Ëë anakare enkamë emsa gublul, ‘Ëë ama emsa tenya ara ausunak hla tal.’ Hwëna em etan mamkam de owassa esa kara guluda gwera– dekam tangan de dawemkam Asa taïbli'blan hapye.” ⁵¹ Ki zep hwëna gulk sun de ol blaorankam kitak asa gubiridaka, “Eiwa

tangan nakaë emsa gubirida'an: Em esa nglisa talusun nuka hla laser, hen Alap mo dam taha nakore zini ngatan zi mo lang nakore Zi Tangannaⁱ Abon osan sa tatak gwese gwer, hen Abon osan sa atiti gwe-gwezal.”

**Ëna Kanak de we-zi daresa de oto
sonnak kim Yesus ang gwekake:**

2 Yaklana dan-ahan, dekam zep langna Galilea mo aha ëna Kanak we-zi daresa oto noso'ak. Yesus mo anena man zë ang gwek. ² Dekam zep Yesussu hen nenblak– Zen de hen zëre hon de ang ta gwen wenya asa golëang tan hap. ³ Anggur hona kim tap gwizimki, Yesussu ki zep an zem gubluk, “Anggur hona mes tap gwizimnira.”

⁴ Ki zep ding gulbirki, “Anyan, em bap kirekam Asa gublula. Sap Ëe dikim are mo sosonsa goltreizimdin hip denak hom am zau'un.”

⁵ An zem ki zep gola iwe de babu gwen zisi gubiridak, “Ano tanena an de emsa ba mae hap gubiridanna, zen hëndep kire enkam syal eibik.”

⁶ Gola iwe kasokam de drem yawal-yawala ki ërlwa'ak– enam enkam, seratus liter mo dena. Zen weyasa zë hamal da gwibik–tembane tankam dikim Yahudi mo auyan-aza mo ëpba ol san tahasa su tablanda gwen hap, hen piring-moksa de zë os-os ta ine gwen hap. ⁷ Yesus ki zep gubiridaka, “Drem-dremna ansa hokam beya labik.” Dekam zep hona tutu dak, hëndep dremna in man ësuwehe kinik. ⁸ Ki zep etan gubiridaka, “Men zen tagal gwenna awe nol gwe'arake, emki zëbe hap zeisirbli hanan.” Ki zep hëndep nyeisirblichak.

⁹ Hwëna dremnak de weyana in mes anggur ho hap ëjowek. Tagal gwen hap de nol gwen zini in kim akasibirki, zen hom anakan tawa gwibi'inka, “An owas hap ki lwanan,” hwëna babu gwen zini in, zen en mes sap tame nuk. Ki zep we gon hap de

---

ⁱ1:51 Yesus kim okamanak gwë gweka, Zen man Zënaka “Anak Manusia”kam gu gweblaka. Hwëna walaskam de enlalana zëwe hom. Ibrani olkam zëno enlalana “zi tangan.” Yesus mae hap kirekam Zënaka bose taka: Sap Zen man enlala gweka– mensa Daniel Bak zëbe hap dena hamal hap Dan 7:13-14nak ale gulkuke. Sap Daniel man nwe nik de lirisin nëblankam “zi tangan” makan Yesussu ngatan zi mo langnak hla ta seka– Alap kim Desa Zen de kitak teipsibiridan hap gublukake.

zini insa kwang taka, ¹⁰ ki zep gubluka, “Tembane yawalsa de syal gwibinnik, diki anakan syal nei gwibirin: Nonol te-ala mamkam de anggur ho dèreksa de golzimdin. Hwëna kim dèrek wenya insa sowe henkam otdebinni, dekam sap de lun kon totore anggur hona golzimdin. Hwëna em an dèrek wenya ema lam gulu– lun kon de hwëna kae gwibir-zimdin hip!”

¹¹ Zen zen Yesus mo nonol owas syal gwibin niye– kim langna Galilea mo ëna Kanak nonola zère hap dena goltreizimki. Zen zëve zère mo ngatan zi mo lang nakore sosonna nonola goltreizimki. Zen dekam zep zère hon de ang ta gwen wenya nonol sap daïbli'blak. ¹² Kim hya gwesik, Yesus ki zep Kapernaum sun dep golètine gweka– an zem, oso wal zem, hen ëe zère hon de ang ta gwen wenya ban. Zao mingguna san ha aha-en mes yap asa golëlowe heka.

**Yesus kim pasar zini Alap mo gol tëm
nakon golëalsa sonekake:**

(Mat 21:12-13, Mrk 11:15-17, Luk 19:45,46)

¹³ In kim Yahudi mo yakla yala Paskanak^j golek de gwe'ak, dekam zep Yesus Yerusalem san dep asa golëzahe gweka.

¹⁴ Alap mo gol mwanak de teksonnak ki zep zini hlauluda'an haka– men zen sapi-dombana, hen mawana te-ala hap lidak da gwibikke– dekam de aha zi desa Alap hap tru tasik gweblan hap. Hen men zen Roma mo te-ala hap Yahudi mo te-alasa lidak da gwibik, zen hen zao teinikin'ik. Meja-mejanak te-alasa naïtblin da'ak.^k ¹⁵ Ki zep dokot hak-haksa siri tasiki– dekam de

---

^j2:13 Paskana zen Yahudi mo olkam enlalana “tamaran.” Zen dekam de enlala gwibin hip– in kim Alap mo dam taha nakore zini Israel mo gol-gola tamankake, Mesir mo gol-gol san de tili'dan hap. Mesir mo nonol walasna dekam zep juwek. Owasna insa de hlaunkum, dekam zep Mesir mo teipsinni Israel mo zi ausu nakore zini insa gubiridaka, “Dikire sek gwek.” (Kel 12:1-51, Ul 16:1-8)

^k2:14 Roma dekam Yahudi mo langnak irik nik, zep zëno mae mo mwinnwankam de te-alana, Roma mo te-ala. Hwëna Alap mo golak de syal tan zi mo mam-mamna man jalse neibirida gwek, “Roma mo te-alasa bëjen Alap hap golblan.” Yahudi zini zep Roma mo te-alana lidak da gwibik– Alap mo golak de hatankamye. Hwëna zini men desa Yahudi mo ëpba te-ala hap lidak da gwibik, zen hwëna hargana man mam nul gwek– dekam de zère mae hap aha hlik naka kap ta-in gwen hap. Hen men zen aha kire-kirena Alap mo golak lidak da gwibik, zen hen man hargana mam nul gwek.

sapi-dombana insa lek-lek tabin hip, dekam zep tingan golëalsa sonebirki. Te-ala lidak ta gwibin meja-mejana man yal tazimki, hëndep te-ala kasona man sekwak tabir-zimki. ¹⁶ In zen mawana lidak dabi'ik, desa ki zep gubiridaka, “Mawa om ansa dekam kap ul inehak. Ano Bian mo gola ansa bahem pasar hap li yul sone gwen.”

¹⁷ Ëe zëre hon de ang ta gwen wenya, ëe dekam zebë enlala eibik– mensa Alap mo olak anakarekam ale nukye,

“Ëe Alap mo golsaë dawemkam anakan enna lwa gwibirin, ‘Bap zen zini kun gun.’

Zen in zep de jal hap sa Asa karek dal.”^l

¹⁸ Yahudi mo nol-nolik zep hwëna nenblak, “Nara ebe hap golblaka?– dekam de Alap mo gola ansa wet gulsun hupye. Ki abe mae hap emki owassa syal gwibir-zimdin– ëe akakim anakan emsa tawa ëblak, ‘Alap eiwa mes kirekam de syal gwe-gwibin hip dena ebe hap golblaka.’”

¹⁹ Ki zep ding gulzimki, “Em gola ansa dri kulsuk, hwëna Ëe asa dan-ahare yaklakam etan taul.”

²⁰ Ki zep ding nulblik, “Alap mo gola ansa kim dauk, tahunna 46 enkam man-am altülsik, hwëna em ema gulu, ‘Dan-ahare yaklakam asa etan taul!’”

²¹ Hwëna Yesus Alap mo gol tangansa de dri yulsun hup hom ki gubiridaka. Zen hwëna zëre mo tim hip denaka gulk sun ola blaonzimki. ²² Zep Yesus kim tün n'ikon ngaya gweka, ëe dekam zebë zëre mo ola insa enlala eibik. Dekam zebë hen Alap mo hamal hap de ol ale gun nuban Yesus mo ola ban laïblizimk.

²³ Yerusalemk kim yakla yawala Paskanak gwë gwe'anka, zini beya nik daïbli'blak, sap zen man zëno owas syal gwibinsi hla nul gwe'ak. ²⁴ Hwëna Yesus hom desa anakan taïblibiridaka, “Zen eiwa Asa daïbli'bla'an.” Sap Zen mes kitak tame tabirki.

²⁵ Zen zi mo enlalasa Zën hla ta gwizimki, zep Desa ba hap de anakan gublun hap, “Zini in karekna,” ahaksa, “Zen dawemna.”

---

^l2:17 Mzm 69:10

Nikodemus kim Yesussu zini takake:

3 Aha yaklakam ki zep Farisi walya Yesussu zini ta zaka, bosena Nikodemus. Zen Yahudi zi mo aha mamna. ² Zen kam zini taka, ki zep zë gubluka, “Guru, ëe mesë emsa anakan tame lak, ‘Emsa Alap zer soneka– asa de tawa ta gwibin hip.’ Sap Alap de zisi zergwën srëmkam, zen bëjen owas-owassa syal gwe-gwibin– in kirekam em syal gwe-gwibi'iraye.”

³ Yesus ki zep ding gulbluka, “Eiwa denakaë emsa gublu'an: Emsa de etan jaha gweblan srëmkam, em bëjen em Alap mo irik ginnik hatan.”^m

⁴ Ki zep ding gulbluka, “Zi mamna banakan de etan jaha gweblan hap? San ha maka ki bongna etan an zik mo sopnak ing gwe he'ara?!”

⁵ Yesus ki zep ding gulbluka, “Eiwa denakaë emsa gublu'an: Zini etan de jaha gwibiridan srëmkam, hokam de jaha gwibiridanna, hen Alap mo Enhokam dena, zen molya Alap mo irik ginnik yaing gwëk. ⁶ Zi mo jaha gweblanna, zen tim en naka, hwëna Alap mo Enho nakore jaha gweblanna, zen ang hap dena. ⁷ Em ba hap de tenggwaran hap?– sap Èe ama emsa gublul, ‘Etan de emsa jaha gwibiridan srëmkam, em kitak bëjen Alap mo irik ginnik yaing gwen.’” ⁸ Yesus ki zep ola gulk sun blaonblaka, “Asesena ki totoresa tailisen gwenda. Auku enna kie asal gweblanan, hwëna anakare tame gunnu hom, ‘Asesena in dekon jowe gwenda,’ ahaksa, ‘Desan dep song gwera.’ Zen hen ki kirekam, Alap mo Enho nakore jaha gweblan naye.”

⁹ Nikodemus ki zep takensiblika, “Èe homë tame gu'un. Zen kirekam banakan sa jower?”

¹⁰ Yesus ki zep ding gulbluka, “Em dwan Israelk de zi mo aha guru yawal sake, zep em ba habe insa tame gul srëm gwera? ¹¹ Eiwa denakaë emsa gublu'an: Èe are hon de ang ta gwen wenyä ban are mae mo tame gun nuka hen nwekam de hlaun nukaë tawa la gwibirin. Hwëna em ere mae hon de ang

---

^m3:3 “Etan de jaha gweblan” hap de ola awe, desa de dam gulsunnu dan-dan, zep Nikodemus Bak dam gulsuk srëm gwëka. Aha dam gulsunnu, etan de an zik jaha gweblan hap dena– men kirekam Nikodemus dam gulsukuye. Yunani olkam aha dam gulsunnu hen, gulk kon de jaha gweblan. Zëno dam gulsunnu, Alap mo Enho de ing gwe heblankam de wet gwesin, zep de zini in ëse jaha gwen makan nwe-mase gwen. Yesus Zen diki kirekam enlala gwibirki– ngatan zi mo lang nakon de jaha gweblansa.

ta gwen wenyu ban em molye ulink. ¹² Ēe kimē auhu-kamanak denaka emsa tawa ta gwibirin, em hwēna dekam home ano ola laïbli gwibirin. Zep Ēe de ngatan zi mo langnak denaka emsa tawa tabinkim, em banakan dep?– taïbli bin niye. Ebe mae hap gwa-gwa tangaranna. ¹³ Sap zini hom ngatan zi mo lang san dep sesek gwesek, hen dekon hom atiti gwezak– zen de emsa tawa tabin hipye. Hwēna Ēe ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna, Ēe dekonē ati gwezak. ¹⁴ Men kirekam Musa Bak tembagakam de yang gulsun wanyana tenyak gulk makan gul inkike, sasa langnak in kim golēlowehe gwekake,ⁿ zen kirekam sa hen ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna Asa gulk makan dain– ¹⁵ dekakim tingan men zen Asa daïbli gwebla'ak, hēndep de gwēn hap denaka hla nuk.”

**An Yohanis, men zen bukuna ansa syal gwibirkike,
zēre mo srip gulsun ol:**

¹⁶ Alap man okamanak de zisi sērkam kwasang gwibirida gweka, hēndep zep zēre mo Tane aha-arena zer sonezimki– dekakim tingan men zen Desa daïbli gwebla'ak hēndep denaban juwe srēm gwek, hwēna hēndep de ēngaya gwen hap denaka sa hla nul. ¹⁷ Alap zēre mo Tanena in nēsa de karek tabin hip hom zer soneka, hwēna dekam de Zēbon onakon nēsa ngaya tabin hip. ¹⁸ Zini men zen zēre mo Tanena daïbli bla'an, desa Alap hom karek tabin hip kalang gwibirida'ara. Hwēna men zen daïbli bla srēm gwe'an, desa mes kareknak de kang gun hup kalang gwibiridaka, sap zen hom zēre mo Tane aha-arena daïbli blak. ¹⁹ Zep a kire nakon sa Alap klis gulu: Zēre mo ngatansa de golzimdin hip de Zini mes sap okamanak hata zaka, hwēna okamanak de zini kawesinsi dwam nei gwibirin. Zen ngatan san dep de wet so gwe kinin hap man baes ta gwenan, sap zen karek-kareksa nol gwenan. ²⁰ Sap kareksa de gol gwen zini ngatansa man husus nei gwibirin. Zen bējen ngatannak ēwet so gwe kinin– zēno mae mo syal karekna insa de tame gulzimdin srēm hap. ²¹ Hwēna men zen Alap mo dwam gwibin sin ang ta gwenan, zen Alap mo ngatannak ēwet so

---

ⁿ 3:14 Israel mo ausu nakore zini kim wanya de hit ti gwibin nikon juwe gwe'ak, Alap dekam zep Musasa gubluka– dekam de yang gulsun wanyasa te ik ginnik gulk makan gul irin hip. Kim wanyana insa kara nulse gwek, dekam zep wanya mo hit tin sang-sang nakon ēdawem gwe-gwek. Emki Bil 21:4-9nak hlaun.

künzi gwenan, dekam zep anakan noltrë gwenan, “Ano gwënna eiwa Alap mo dwam gwibin sin lwa'an.”

Yohanis Su Tabin kim Yesus hup dena kira gwekake:

²² Dekon aha yaklakam, Yesus zëre hon de ang ta gwen wenya aban mae Yerusalem mo zi srëm lang san dep golësek gweka. Zao holo tolkam asa golëlowehe gweka, hen zini dekam su tabirida gwen hap yaing gwe-gwezak. ²³⁻²⁴ Dekam Yohanis Su Tabin Swesa nama hom bwinak tak da in'ik. Zen dekam Aenonk hen su tabirida gwe'anka– ë yala Salim golek denak, sap zëwe hona beyana. Zep zini nama zëbon dep yaing gwe-gwezak– zen de zë su tabirida gwen hapye.

²⁵ Ki zep Yohanis hon de ang ta gwen wenya Yahudi wal bose zeban auyan-aza zik mo ëpba ola kon nërkeisa-keisa gwe'ak– mae hap: Diki a kire enkam nen taha maena su tablanda gwen– dekam de Alap mo nwenak ëkun gwen srëm hapye. ^o ²⁶ Ki zep etan Yohanis osan dep lwan dahak, zao zep nenblak, “Guru, zini men zen weyana Yordan mo yakla hatase zannak eban ë'anka, mensa em asa gubirida gwekake, ‘Zen Zen tangan,’ zen hwëna angkam zisi beyakam su tabirida gwe'ara. Angkam zini zëbon en dep tingan gwe'an. Nëbon mae hwëna man dan-en gwe'an.”

²⁷ Yohanis ki zep ding gulzimki, “Zini bëjen banakare syal maena gul irin– Alap de golblan srëmkamye. ²⁸ Ena kie asa sane la gwek– kimë anakan gu gwekye, ‘Ëe an Israelsa de ngaya tabin hip de Zisi hom, hwëna ëe an Desa de ngeir gubluzan hap de zi.’ ²⁹ Yesus Zen we gon hap de zini men kiye. Hwëna wenya mensa Zen go'ara, zini men zen angkam Zëbon dep bëti gwe-gwe'an, zen zen. Ëe hwëna men kiye– we gon hap de zini in mo wal bosena. Zep ëe ama sam gwesinïn– anakan de akenkam, ‘We-zi darena in dawemkam ë gwe'an,’ hen ëe ama isrip-sri gwe-gwenan– ano wal bosena in mo olsa de sane gwe-gwenkamye. ³⁰ Zen diki Zen sa abon onakon teipsik zahera, hwëna ëe asa dowehe tiner.”

---

^o 3:25 Mrk 7:1-4

**Angkon an, bukuna ansa men zen syal gwibirkike,
zëno srip gulsunnu:**

³¹ Zini in zen gulk kon ati gwe zaka, Zen teipsinni. Hwëna okamanak de ësaltin zini, zëno mae mo enlalana hen ol toranna okama en hap dena. Ngatan zi mo lang nakore Zini in man tingan kwei-kwik gu'ura. ³² Zen mensa Zëna zëwe hlaul gweka hen sane gwe-gweka, desa zep nësa tonbirida gwe'ara. Hwëna okamanak de zini zëno ola man hwa nulsuk gwe'an. ³³ Hwëna men zen en zëno ola nulin gwenan, zen en zep anakan eiwa nul gwenan, "Yesus Zen Alap mo Zer Sonenna." ³⁴ Alap mo zer sonen Zini, Zen eiwakam Alap mo olsa ayang gul gwenda, sap Alap zëbe hap zëre mo Enhosa kitak zerblaka. ³⁵ Bian man Tane zemka dang tini ta gwenda, in zep Zen de tingan bi gwibin hip gubluka. ³⁶ Men nara Tane zem insa ta'blablanna, zen mes hëndep de ëngaya gwen hap dena nulin. Hwëna Tane zemka men zen de betek nëbla srëm gwe'ak, zen molya ëngaya gwek. Zen hwëna Alap mo jalak sa hëndep denaban lowehe gwer.

Yesus kim Samaria wenyä ban ola lon'akke:

4 Farisikam de gubirida gwen wenyä ki zep anakan ësak, "Yesus hon angkam beyakam bitü gwe-gwe'an, hen zëbon beyakam su tabiridan hap sek gwe-gwe'an. Yohanis hon angkam man dan-en gwe'an." ² Hwëna Yesus Zëna hom su tabirida gweka. Diki zëre hon de ang ta gwen wenyä ëeyë su labirida gwek. ³ Anakan kim salka, "Farisikam de zini mes kirekam emsa tawa nëblak," Zen dekam zep Yerusalem mo lang nakon asa etan Galilea mo lang san dep golësek gweka. ⁴ Orana in desanë sek gwek langna Samaria mo ngirin kles san. ⁵ Ki zep Samaria mo ëna Sikark asa golëyaing gweka. Dekon golek-ngana mensa Auyan Yakob Bak orep tangan tane zem Yusup hup zerblakaye. ⁶ ^P ⁶ Èna Sikark iwe hen ki, Yakob Bak Swe mo aili hona. Yesus man oranak sin gwe zaka, zep kim hata zaka, hëndep dekam zep aili ho alpnaq nikin ane zaka. Yaklana dekam bolak mes zauku.

⁷⁻⁸ Èe zëre hon de ang ta gwen wenyä mesë ëna iwe yaing gwesek-tembanesa de zë lop tan hap. Ki zep hwëna Sikar

---

P 4:5 Kej 33:19, 48:22, Yos 24:32

wenya blome naban hata'anzak– hona insa dikim zausul han hap. Yesus ki zep gubirki, “Abe hap nonol zausulblu ine.”

⁹ Wenya in ki zep ding gulbluk, “Em in Yahudi wal syake, hen ëe an langna Samaria kore we. Zep em ba habe asa kirekam abe gulu?” Zen mae hap ki ding gulbluk: Sap Yahudi zini bëjen Samaria zi niban tahana golësëran-sëran gwen.⁹

¹⁰ Ki zep ding gulbirki, “Alap mensa angkam golzim'ira, em home tame gu'ura. Hen em home Asa tame tala. Ki emaka Asa abe tala– hëndep de ngaya gwen hap de hosa de ebe hap golbin hip. Hen Èe amaka ebe hap golbi'in.”

¹¹ Ki zep ding gulbluk, “Bian, eno blomena hom, hen aïli hona an logok gwe henna. Em banakan molye zausulku– ngaya gwen hap de hona in saye. ¹² Auyan Yakob Bak tinkim aïli hona ansa nëbe mae hap hli tazimki, hen zëna, walas zem hen zaho zem, zen dekore hosa notde gwibik. Em san ema enaka kil ti'ara?– ‘Èe an Yakob Bak onakon ama teipsi'in.’”

¹³ Ki zep ding gulbirki, “Zi de aïli hona ansa otde gwibinkim, zen sa etan ëho-hole gwe-gwer. ¹⁴ Hwëna mensaë gol gwizim'in, zi de desa gul irinkim, dekam bëjen etan ëho-hole gwen. Hwëna hona in zëno mae mo enho nakon sa ana gwese gwer, hëndep zep sa hëndep denaban ëngaya gwer.”

¹⁵ Wenya in ki zep ding gulbluk, “Bian, abe hap hona insa golbir– ëe akakim etan ho-hole gwe srëm gwek. Hen dekam ëe molyë awe hata gwezak– hona ansa de zausul gwen hapye.”

¹⁶ Ki zep etan ding gulbirki, “Ki zi omka em kwang ta lahan.”

¹⁷ Hwëna ki zep ding gulbluk, “Ano zini hom.”

Etan ki zep ding gulbirki, “Em eiwakame ding guluda, ¹⁸ sap em mese aha-ere taha-tapkam zini zersik gweka. Hen mensa angkam zergwë'ara, home eiwakam ze'ara. Eno ding gunnu in eiwana.”

¹⁹ Ki zep ding gulbluk, “Bian, angkam mesë emsa tame tanan: Em Alap mo olsa de ayang gul gwen hap de zi. ²⁰ Ano mae mo auyan-azana awe de kwatapnak yakla yawalak ëtagal gwe-gwek– dekon de Alap hap boklesa kom ta gweblan hap.

---

⁹4:9 Yahudi zini Samariak de zi niban mae hap tahana nolësëran-sëran gwe srëm gwe-gwek: Sap Samariak de wenya man aha zi ausu naban ësiri gwe-gwek, zep Yahudi tangan zini man anakan enlala neibirida gwek, “Zen Yahudi tangansa hom. Zen kwae naban.”

Hwëna Yahudi zini, em ema anakan tawa la gwibirin, 'Yerusalemk de Alap mo gol ennak em yakla yawalkam ëtagal gwe-gwen– dekon de Alap hap boklesa kom ta gweblan hapye.'”

²¹ Ki zep hwëna ding gulbirki, “Ano ola an desa em taïblîbin: Yaklanak sa hatal, dekam kwatapna an en kon hen Yerusalemk en kon molya Alap hap boklena kom da gweblak. ²² Em Samariak de wenya, men zëbe hap boklena kom la gweblanan, home tame la gwe'an. Hwëna ëe, Yahudi zini, mesë tame lak– men zëbe habë boklena kom la gweblananye. Sap dekam de zisi ngaya tabin hip dena, zen Yahudi hon sa ki lwal. ²³ Sap zëno yaklanak sa hatal hen angkam man lwa'an, dekam zini sa tîngare enho naban hen Alap mo Enho de bi gwibiridankam Bian hap boklena kom da gweblal. Sap Bian Alap kirekam de zisi hakalbirida gwenda– Zënaka de boklesa kom ta gweblan hapye, sap men-kore men-kore zi ausu. ²⁴ Alap Zen enho enna, zep zi de eiwakam boklesa kom ta gweblanna, zen diki tîngare zëre mo enho naban hen Alap mo Enho de sosonsa golblan naban.”

²⁵ Wenya in ki zep ding gulbluk, “Ëe tawana: Nësa de ngaya tabin hip de Zini sa hata zala, hen kim de hata'an zaka, Zen sa kitak srip gulsuk gwizimdi.”

²⁶ Ki zep ding gulbirki, “Ëe an Zen– an debane lon'araye.”

²⁷ In kim zë lon'ak, ëe zëre hon de ang ta gwen wenya dekam zebë lwanda halzak. Zao zebë Yesussu anakan lenggwanbla'anzak, “Zen wenya ban am olsa lon'an.” Hwëna wenya insa homë anakan lakensibik, “Em basae Zëbon dwam gwibi'ira?” Hen Yesussu homë lakensiblik, “Em ba habe wenya in han ola lon sara?”

²⁸ Hwëna wenya in kim Yesussu kirekam salblak, blomena insa zao zep eititi gwe gubirhak, ki zep ënak gubiridahak, ²⁹ “Haen! Zini wakinsa emki hla tan. Zen ano gwënsa kitak tawa gwibiri. San ha Zen tangan mes yap– nësa de ngaya tabin hip de Zi niye?” ³⁰ Dekam zep ëna iwe de zini du nëblazak.

³¹ In kim ki zë kirekam lwak, ëe zëre hon de ang ta gwen wenya, ëe ama sap zë titi la gwe'ak, “Guru Bak, emki tembane gwen.”

³² Hwëna Zen man ap ding gulzimki, “Ano tembanena ki– mensa em tawa eibir srëm gwe'anye.”

³³ Ki zebë aenaka enbiridak, “San ha man yap aha zi tembanena nolblazal yap?”

³⁴ Ki zep ap ding gulzimki, “Ano tembanena a zen moye: Bian mo dwam gwibinsi dikim syal gwibin hip, hen syala men zep Asa zer sonekake, desa dikim sul sonen hap. Zen ano tembanena zen. ³⁵ Zini kirekam nen gwibirin, ‘Eiyas tan nakon, etan benna dan-nër dan-nër, dekam sa taran hap denak zaul.’ Hwëna Ëe ama emsa gubirida'an: Nga yala ansa emki ër tabla naseran. Gandumnu mes ngap-ngap gwera, zep taran hap denak mes zaul. Nen taran. ³⁶ Eiyas tan hap de zini, zen mes ëteingir gwe guk. Hwëna zini men zen angkam taran hap syal ta'an, zen hëndep de ëlwa gwen hap de gudangnak gandumnu insa kang da gwenan, hen zëbe mae hap Alap hëndep de ëlwa gwen hap de te-alasa gaji hap aïtbir gwizimmira. Zep zini men zen eiyas tanna hen men zen de taranna apdekam sa lamkam ëisrip-sri gwer. ³⁷ Zep man dakastilin– men kirekam anakan nen gwibirinye, ‘Ahakorena eiyas tan hap de wenya. Ahakorena zen taran hap de wenya.’ ³⁸ Hwëna Ëe mesë emsa dam tasibik– em de hwëna aha zi mo eiyas tanna insa tan gwen hap. Zep em zëno mae mo irse gwen nakone dawemsa hla kul gwe'an.”

³⁹⁻⁴⁰ In zen du nëblazak, zao zep abe da gwe'ak– deban mae de zëwe golëgweisin hip. Hëndep zëwe yaklana dan zep gweisiki. Langna Samaria mo ëna Sikark de zini dekam beya nik zep Yesusu daïblihlak, sap wenya in anakan gubirida gwe'ak, “Zen ano gwënsa kitak tawa gwibiri.” ⁴¹ Hwëna Zënaka de sane tan tangankam, zep etan beya tangan nik daïblihlak. ⁴² Hyanak zep wenya insa nen gwibik, “Menkam eno ol en nakonë laïblihla'ak, hwëna angkam aena hen mesë sane lak, zep mesë dam lasil, ‘Eiwa, Zen okamanak de zisi de ngaya tabin hip de Zi.’”

**Yesus kim mam zi mo wasalna langa
nakon sang-sangnak dawem takake:**

(Mat 8:5-13, Luk 7:1-10)

⁴³ Samaria mo ëna iwe kim yaklana dan asa golëgweisiki, ki zep kon etan zëre mo langna Galilea san dep asa golësek gweka. ⁴⁴ Yesus dekam hamal hap mes asa gubiridaka, “Zini hom zëre kore wal de Alap mo olsa ayang gul gwizimdin hip de zini nasal gweblanan, zep Asa hen Galileak molya daïblihlak.”^r ⁴⁵ Hwëna kim asa golëyaing gweka, Galileak de

---

^r 4:44 Mat 13:57, Mrk 6:4, Luk 4:24

zini man ki sap neirink. Zen hen mes Yerusalemk yakla yala Paskanak ang tak, hen dekam zëno owas syal gwibinni kitak kara nul gwek, zep ki neirink.

46 Yesus ki zep asa golëlwanda halka– Galilea mo ëna Kana san dep, men zëwe Zëna nonol ho tanganna anggur ho hap li yul sonekake. Langna Galileak de aha ëna Kapernaumk zao hen ki zini gwë'anka– teipsin zini Herodes mo taha trï so gweblan nik. Hwëna zëno tanena sang-sang nik gwë'anka. 47 Zen kim salka, “Yesus Yerusalem mo lang nakon mes hata zala,” dekam zep song gwebla zaka, zao zep abe ta zaka, “Em wëhë asa mas gwebla'anka? Kapernaum sun nen ingnen– ano tane tolsa eka dawem ta. Zen tin hip tol alp gwesï'ira.”

48 Ki zep hwëna ding gulbluka, “Em awe de zini, karek tanganna. Em owas-owassa de syal gwibir-zimdin srëmkam bëjen em ëta'blin.”

49 Hwëna man gubluka, “Haen, Bian! Em de hla tan srëmkam ano tanena sa tol tili!”

50 Ki zep hwëna ding gulbluka, “Emki song gwen. Eno tanena sa ngaya gwera.”

Zini in man Yesus mo ola insa taiblibirki, ki zep hëndep gwë halka. 51 Ora san kim nama tine'anka, dekam zep zëre hon de babu gwen zi niban golëtoweka. Zao zep nenblazak, “Eno tanena mes dawem gweka!”

52 Ki zep takensibiridaka, “Bawalkam dawem gweka?”

Ki zep ding nulblik, “Ir, yakla nwena aha-en, dekam ewenna tap gweblak.” 53 Bi zem dekam zep enlala gweka, “O hare yakla nwena dekam am Yesus asa gubluka, ‘Eno tanena sa ngaya gwera.’” Zëna hëndep zëre mo golak dena kitak dekam zep Yesussu daibliblak. 54 Zep in kim kirekam tane tola insa dawem taka, Zen dekam zep Yerusalem mo lang nakon de Galileak hata gwe zankam de owas syal gwibir-zimdinni dan nëblak.^s

---

^s 4:54 Nonol owasna Galileak de hata zankam, emki hlaun Yoh 2:1-12nak.

**Yesus kim Yerusalemk zi lekna dawem takake,
hen zère hap de syal we yul soneblanna
kim srip gulsuzimkike:**

5 Aha yaklakam, ki zep Yesus Yerusalem san dep asa golësek gweka– Yahudi zi mo aha yakla yalak dep. ² È yala Yerusalem sa in kasokam de kolkam orep mes ki wale dak, hen zëno aha lilikinni man bose nosok “Domba zaho hap de Lilikin.” Til hannak zao ki aili ho yawala, zëno gol kluk-klukna aha-ere taha-tap enkam. Ibrani olkam aili hona insa man bose dak “Betesda”kam. ³ Zëwe zi sang-sangna tra nik ëglang-glang gwe-gwek– sap nwe haïna, lekna, hen taha-tana teysya ine gwen srëm weny. [Zen man zë ëkara gwe-gwek– aili hona insa dekon ngëp-ngëp gwennak hla tan hap. ⁴ Sap menkam-en menkam-enkam Alap mo dam taha nakore zini man jowe ine gwe zaka, dekam zep hona insa ngëp-ngëp ta gweka. Ngëp-ngëp gwenkam, dekam men nara honak de talhenkam nonol gwenna, zen dekam de sang-sang nakon dawem gwen– sap banakare sang-sang mae nakon.] ⁵ Zao hen ki zini, zen 38 tahun enkam sang-sang naban gwë gweka. ⁶ Yesus kim tumnak zini insa hla ta zaka, zen man tame taka, “An mes holo tangankam sang-sang gweka,” ki zep takensiblika, “Em wëhë dawem gwen hap dwam gwe'ara?”

⁷ Ki zep ding gulbluka, “Bian, ëe banakan de dawem gwen hap? Asa de mas gweblan hap de zini san ki? Zep hona an de ngëp-ngëp gwenkam, ëe kimë nama song gwen hap sap akasik gwenan, dekam zep hwëna aha zi talhenkam ënonol gwe-gwenan.”

⁸ Yesus ki zep gubluka, “Dekam luwe, hëndep ki ere mo ni ta gwen srë-srena insa gol san dep gul ine kini.” ⁹ Hëndep dekam zep zini in dawem gweka, ki zep srë-srena insa gul ine kiniika.

Yaklana in dekam Yesus zini insa dawem taka, dekam Hari Sabat– Yahudi zi mo syal tan srëm yaklakam. ¹⁰ Hwëna Yahudi zi mo mam-mamna kim zini insa hla da sonek, ki zep zë nen soneblak, “Nëno mae mo ol jalse gwennak, Hari Sabatkam srë-srena bëjen gwirehan.”

---

^t5:2 Orep men zen Yohanis mo ola etan ale nul gwëk, ahakon aili ho bosena insa “Betzata”kam ale da gwëk.

¹¹ Hwëna man ding gulzimki, “Zini men zen asa dawem tala, zen man asa gublula, ‘Ere mo srë-srena insa em gol san dep gwirenhan.’”

¹² Dekam zep dakensiblik, “Zen nara zi ki emsa kirekam gublula?”

¹³ Hwëna zini in hom anakan tame taka, “Zini bosena Yesus asa dawem tala,” sap Yesus zi beyanak iwe aya gwe ine halka.

¹⁴ Yesus ki zep zini insa etan Alap mo gol teksonnak zertowe'anka, zao zep gubluka, “Emki sane gwen: Emsa mesë dawem tak, hwëna kareksa de gol gwenna emki baes gwen. E-baes gwe srëm gwe'anka, ki hwëna sërkam de karek tangan wenyaka esa goltowera.”

¹⁵ Kirekam kim salblaka, zini in dekam zep Yahudi zi mo mam-mam wenyaka gubiridaka, “Zini in zen asa dawem taka, zen bosena Yesus.” ¹⁶ Zen dekam zep Yahudi zi mo mam-mamna Yesusu de sil-sil tanna kon neisibli hana'ak, sap Zen Hari Sabatkam zisi dawem ta gwibi'inka.

¹⁷ Hwëna Yesus ki zep gubiridaka, “Ano Bianna hom syala golzausuk gwenda. Ëe hen zebë kirekam syal gwe tine gwenan.” ¹⁸ Yahudi zi mo mam-mamna dekam tangan zep Yesusu de tan hap ola aha-en nuk– mae hap: Sap zëno mae mo dam gulsunkum, Zen Hari Sabat en hap denaka hom gulmun gweka. Zen hwëna Alapsa hen “Ano Bian”kam gu gweblaka. Dekam hwëna zëno ola man nwe-mase gwe-gwek, “Ëe Alap han ki en.”

¹⁹ Yesus ki zep Yahudi mo mam-mam weny insa gubiridaka, “Ëe eiwa denakaë emsa gubirida'an: Ëe bëjenë are en mo enlalakam ba maesa syal gwibin. Hwëna mensaë are mo Biansa anakan kara ta gwenan, ‘Bian kirekam syal gwe-gwenda,’ Ëe hen zebë kire enkam syal gwe-gwenan. Men kirekam Bian syal gwe-gwenda, Ëe hen desan zebë ang gwe-gwenan. ²⁰ Sap ano Bianna man sërkam Asa kwasang gwe-gweblanda, zep mensa Zëna syal gwe-gwibirida, tingan zep abe hap goltrë gweblanda. Hen Zen sa etan sërkam de owassa dikim ebe mae hap syal gwe-gwibir-zimdin hip denaka abe hap gol gweblala, hëndep owasna in esa lenggwanbirida gwer. ²¹ Men kirekam ano Bian juwen zisi ngaya ta gwibirida, abe hap hen mes kire hap de sosonna golblaka– Ëe de hen kirekam ngaya ta gwibin hip, men desa Aena dwam gwibirida'anke. ²² Hen ano Bian Zëna angkam bëjen zisi klis gun. Sap Zen mes klis gun hup dena kitak abe hap

golblaka. ²³ Zen mae hap kirekam abe hap golblaka: Dekam de t̄ngare zi Asa blikip gwesik gweblan hap– san de men kiye, are mo Bian Z̄enaka de blikip gwesiblinna. Zep zini men zen Asa blikip gwesiblin sr̄emna, zen hen hom ano Bianna blikip neisik gweblanan– men zen Asa zer sonekaye.

²⁴ “Ēe eiwa denakaē emsa gubirida'an: Zini men zen ano ol san ang ta gwe'ak, hen ano Bian, men Zen Asa zer soneka, Desa daiblibla'ak, zen ki mes h̄endep de gw̄en hap dena nulin. Kire zisi b̄ejen aumwa hap de klis gunnuk karek tabin. Sap zen mes t̄in hip de orana hli dak– dekam de ěngaya gwen hap de ora san ang tan hapye. ²⁵ Ēe eiwa denakaē emsa gubirida'an: Yaklanak sa hatal hen angkam man kirekam lwa'an, dekam men zen juwen zi mo kim lowehe gwenan, zen sa Alap mo Tanena ano kwang guludan ola ěsal gwer, hen men zen de Asa ang n̄ebla'ak, zen zen sa ěngaya gwer. ²⁶ Sap ngaya gwen hap de ausuna Bian onak, hw̄ena Zen mes Tane zem abe hap golblaka– dekam de Abon onakon ěngaya gwe-gwen hap denaye. ²⁷ Hen Zen mes zisi dikim klis gul gwen hap de sosonna abe hap golblaka, sap Ēe an Zen– ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna.

²⁸ “Ano tawa tabinni ansa bahem tenggwanbin. Sap yaklanak sa hatal, dekam t̄ingan men zen juwek ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna ano kwang guludahan hap de olsa sa ěsane gweser. ²⁹ Zen dekam sa z̄enaka de kang gulne gwen nakon luk tal. Men zen dawemna nol gwek, desa asa ěngaya gwen hap tagal gulsul. Men zen karekna nol gwek, desa karek tabin hip asa tagal gulsul. ³⁰ Ēe b̄ejenē A-en ba maesa syal gwibin. Ēe de zisi klis gunkum, dekam Ēe ama Bian mo Asa de gublun en san ang gwe-gwenan. Ano zisi de klis gunnu b̄ejen li tabin, sap Ēe homē are mo dwam gwibin sin ang gwe-gwenan, hw̄ena men Zen Asa zer sonekake, z̄ere mo dwam gwibin en sanē ang gwe-gwenan.

³¹ “Ēe de anakan gubiridankam, ‘Ēe an Zen– mensa em kara ě gweblananye,’ hw̄ena aha zi de ano olsa trilsen sr̄emkam, dekam molye Asa laibliblak. ³² Hw̄ena ano olsa de trilsen hap de Zini ki. Zen are mo Bian. Hen ěe tawana: Z̄eno Asa de tr̄i tasen hap de ola eiwa tanganna. ³³ Em ema zini Yohanis Su Tabin osan dep lup ul sonek, hen zen dekam zep eiwakam abe hap dena damnak kira gweka. ³⁴ Auhu-kama zi de Asa tr̄i tasen sr̄emkam hen sap. Hw̄ena en dikim lamkam ěngaya gwen habē ki emsa enlala sobiridal. ³⁵ Yohanis mo gw̄enna lampu makan

lwa gwek– san de lampu de okama kawesinnik awe zil inenna kiye. Nonol lone sennak em ema sap zëno ngatanna insa isripsri eibik. ³⁶ Zep Yohanis hen man Asa trï ta seka, hwëna diki dawem tanganna, emki ano owas syal gwe-gwibinsi taibli gwibin. Bian Zen zep abe hap owas-owassa dikim syal gwe-gwibin hip de sosonna golblaka– em ekakim Asa anakan laibli'blak, 'An eiwa Bian Alap zer soneka.' ³⁷ Are mo Bianna men Zen Asa zer soneka, Zen man hen Asa trï ta se'ara. Hwëna em hom tangane zëno ol toranna ësane gwek, hen home zëno nwe-masena hla lablak. ³⁸ Alap mo ola man eno mae mo enhonak jawe guk hana gwenan, sap em home zëre mo zer sonen Zini Asa laibli'bla'an.

³⁹ "Em sap Alap mo ol ale gunnu kie karatda ul gwenan, dekam zebe sap anakan ëenlala gwe-gwenan, 'Ëe asa dekon hëndep de gwën hap de orana dam lasil.' Hwëna ol ale gunnu in, zen sap abe hap dena– Asa dikim tame tan hap! ⁴⁰ Hwëna em ema baes ta gwenan– Asa de ëngaya gwen hap dena kip abe tan hapye. Ëe ki amaka ebe mae hap golzim'in.

⁴¹ "Ëe zi dikim ano boresa mam gulblun hap homë awe hatazak. ⁴² Sap Ëe mesë emsa tame tabik. Eno mae mo enhonak hom– Alapsa de ensa lwablan hap denaye. ⁴³ Ëe are mo Bian mo bosekamë hatazak, hwëna em home asa dokwak la'an. Hwëna auhu-kama zi de zëre en mo bosekam hata zankam, desa en ema dokwak la gwibirin. ⁴⁴ Em ema ësam gwesik gwenan– hwë-hwëkam de enaka bose naka anakan teip gulsuk gwizimdinni, 'Em zini dawemna.' Hwëna em home ëalp gwe-gwenan– Aha-ere Zini Alap dikim emsa sam gwesibiridan hapye. Kirekam de zini em an banakan dep?– Asa de taibli'blan naye.

⁴⁵ "Bahem Asa kil tin, 'Zen sa Bi zikhip ano mae mo karekna goltrëblala.' Hwëna eno mae mo kareksa de Bian hap goltrëblan hap de zini, zen Musa Bak– mensa ena kil li'an, 'Alap de klis gunnuk zen zen sa asa golëzauk sonera.' ⁴⁶ Em de eiwakam Musa mo olsa taibli'binkim, ki emaka hen Asa laibli'bla'an, sap zen hen abe hap denaka ale gulku.' ⁴⁷ Hwëna em ema baes ta gwenan– Musa mo ola insa de taibli'bin hipye. Zep kire zini banakan dep?– ano olsa de hen taibli'bin niye!"

---

^v5:46 Kej 3:15, Ul 18:14-22

**Yesus kim lima ribukam de zi beyam-bya
hap tembanena golzimkike:**

(Mat 14:13-21, Mrk 6:30-44, Luk 9:10-17)

6 Aha yaklakam, Yesus ki zep Ho Gutuna Galilea san asa bulkum golëblan kinika. Ho gutuna in mo aha bosena Tiberias. ² Hwëna zi beyana dekam zep tanakam bul lë ta gwen san dep hles dyablak, sap zen mes zëno owas-owas syal gwibinni hla nul gwëk– zi sang-sangna kim dawem ta gwibirkike. ³ Zao zep Yesus kwatap tekna asa golësesek gwe seka, ki zep zë asa golëteinikin'inka. ⁴ Dekam Yahudi zi mo yakla yala Paskanak dep man golek de gwe'ak.

⁵ Yesus kim men-san an-sankam zi beyam-byana insa kara tabirida ine guk gwe'anaka, dekam zep Pilipussu takensiblika, “Endawe esa tembanena lop lal?– dekam de zi beyam-byana ansa sul sonen hapye.” ⁶ Zen mae hap kirekam Pilipussu takensiblika– dekam de anakan akasiblin hap, “Zen banakan wëhë Asa ding gulblu'anaka?” Hwëna Yesus Zëna mes sap hamal hap anakan enlala gwëka, “Ëe kirekam de owassa asa syal gwibir-zim.”

⁷ Pilipus dekam zep ding gulbluka, “Nëno mae mo te-ala de mam tangankam lwa'anam, dekam de tembanesa kap tankam, dekam molya hen su kul sone'anam– sap betek maekam de golëtembane tan hapye.”^w

⁸ Hwëna ki zep are mae mo wal bosena, Petrus mo osona Andreas Bak Yesussu gubluka, ⁹ “Awe ki walas tola. Zëno rotina sap ki– aha-ere taha-tap enkam, hen hogwena dan. Hwëna zen tol waba hap. An zini tra tangan nakake.”^x

¹⁰ Ki zep Yesus asa gubiridaka, “Teinikirin hip enbiridak.” Langna in so naban. Zao zep ki teinikink. Zi enna kim naïtbik, beyana san ha lima ribu enkam mes yap– we wal walassa de

---

^w6:7 “Te-ala de mam tangan”kam, Yohanis man ale gulku “dua-ratus dinar”kam. Te-alana dinara zen zëno mae mo perak tangankam de te-ala kaso, hen zen dekam anakarekam de aïtbin: Zi de aha-ere yakla blalkam syal gwenna, zëno gajina dekam aha-ere dinarkam de golblan. Zep dua-ratus dinara, zen te-alana mam tanganna– san de dua-ratuskam de zi mo aha-ere yaklakam de syal tan gajina kiye.

^x6:9 Mensa awe “roti”kam li nul sonek, desa Yohanis “barli nakore roti”kam ale gulku. Kire rotina, zen gandum nukore naka hom. Gandum nukore rotina, zen aïris. Barli nakorena, zen tahalha zi mo tembane.

aïtbin srëmkam. ¹¹ Yesus ki zep rotina insa lop ta ineka, deban zep dawemsa Alap hap golblaka, ki zep hwëna zi beyana in hap dikim kae gwebla-zimdin hip asa gubiridaka. Hogwe darena insa hen kirekam. Kim dwenblanda gwe'ak, hëndep man tangan ëitri gwëk.

¹² Kim tungan ëitri gwëk, ki zep asa gubiridaka, “Dekam mosrona tagam lasik. Betek en maekam bap zen zalta dep ërlwa kinin.” ¹³ Sap rotina dan en hen zini tra tanganna, hwëna mosrona kimë tagam lasik, yuna dua-blas enkam zep ësuwëk.

¹⁴ Zi beyana in kim owasna insa hla nuk, ki zep ëguk, “An Zenke– Alap mo olsa de ayang gul gwen hap de zer sonen zini, mensa nen kara ë gweblananye.” ¹⁵ Yesus kim tame gulku, “Zen angkam man Asa de tik-tik tan hap ëalp gwe'an– dekam de zëbon mae onak teipsin hip,” dekam zep kon kwatap-tek kwatap-tek san dep zë-en ahulsuk halka.

Yesus kim ho gutu tahan san song gwe'an zakake:

(Mat 14:22-33, Mrk 6:45-52)

¹⁶ Kim kam-en gwe'ak, ki zep ëe zëre hon de ang ta gwen wenyä bul syap san tine gwëk, ¹⁷ ki zebë kon hëndep Kapernaum sun dep etan lwan dahak. Zao zep hëndep Yesus mo hatazan srëmnak asa kawesibiridak. ¹⁸ Hwëna dekam zep asesena mamkam tai'inka. Ho gutuna in dekam zep mamkam ngëp-ngëp gwëka. ¹⁹ Ëe mesë dekam hoskam bulu insa ata ul song gwe'ak– langana san ha lima ahaksa enam kilometer enkam, hwëna ki zebë Yesussu hla la guk. Ho gutu tahan san song gwe'an zaka, hëndep asa golek de tabi'in zaka. Ki zebë sërkam ëairi'ak.

²⁰ Hwëna ki zep asa gubirida kinzika, “Bahem ëairin! Ëe an ëe.” ²¹ Dekam zebë bulu in kon aha-ere enlala naban eirink. Hwëna hëndep dekam zep bulu in owas hap Kapernaumk hatak.

²² Ka'ankam, zi beyana in zen ho gutu men eihyanak lowehëk dekam zep dam nulsuk, “Bulu ir aha-enke, hen Yesus hom am zëwe ang gwera– zëre hon de ang ta gwen wenyä kim bulu inkam sek gwerye. Yesussu man-am hli dal.” ²³ Hwëna ahakore bulu, ëna Tiberias korena, dekam zep yaing gwëzak– langna men zëwe ir Yesus golëtembane tan nakon dawemsa Alap hap rotina in hap golblakake. ²⁴ Kim dam nulsuk, “Yesus hen zëre hon de ang ta gwen wenyä hom awe lowe he'an,”

dekam zep bulu inkam Kapernaum sun dep sek gwek– zao de Yesussu tēblan hap.

**Yesus kim gubiridakake,
“Ēe an ngaya gwen hap de tembanena Zen.”**

²⁵ Zi beyana in kim Yesussu hla danak, zao zep dakensiblik, “Guru, em bawalkame awe hatala?”

²⁶ Ki zep ding gulzimki, “Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Em tembane en habe asa lēbla'an, sap ir rotikame ēitri gwēk. Eno mae mo anakare enlalana hom, ‘Zēre mo owas-owas syal gwibin nikonē anakan dam lasi'in, “Zen an Zen– mensaē kara ē gweblananye.”’ ²⁷ Bahem angkam en dep de tembane hap syal ta gwen, sap zen ēbatrenkam. Diki hēndep de ēlwa gwen hap de tembane hap emki syal ta gwen. Ēe, ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna, Ēe amaka kirekam de tembanena insa ebe mae hap golzim'in. Sap abe hap dena mes tangan dam gwesik: Alap kire hap Asa zer sonēka.”

²⁸ Dekam zep dakensiblik, “Ki hwēna ēe banakan asa syal tal?– Alap dikim asa sam gwesibiridan hap, hen dekam de hēndep de tembanena insa gul irin hipye.”

²⁹ Yesus ki zep ding gulzimki, “Syala in, a desa mo Alap ebe mae hap dwam gwibir-zim'ira: Asa em anakan taibliblan, ‘An Zen– nēsa de ngaya tabin hip de Zini, mensa Bian zer sone zakaye.’”

³⁰ Dekam zep ding nulblik, “Ki banakare owassa esa abe mae hap goltreizimdi? Desa de hlaunkum amaka emsa laiblibla'an. Banakarekam esa ap syal gwibir-zimdi? ³¹ Musa kim sasa langnak golēgwē gwēka, zen owaskam nēno mae mo auyan-aza hap tembanena bosena ‘manna’sa gol gwizimki. Men kirekam Alap mo olak lwak,

‘Zen ngatan zi mo lang nakore tembanesa
gol gwizimki.’”^y

³² Ki zep ding gulzimki, “Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Musa Bak ngatan zi mo lang nakore tembane tangansa hom gol gwizimki. Diki ano Bian, Zen angkam ngatan zi mo lang nakore tembane tangansa ebe mae hap golzim'ira. ³³ Sap Alap onakore tembane tanganna, zen diki Ēe an Zen tangan. Sap Ēe

---

^y6:31 Kel 16:4, 16:15, Neh 9:15, Mzm 78:24-25

ngatan zi mo lang nakonë ati gwezak– dekam de ëngaya gwen hap denaka okamanak de zini ebe mae hap golzimdin hip.”

³⁴ Ki zep nenblak, “Bian, tembanena in desa ap golzim tine gwe.”

³⁵ Ki zep ding gulzimki, “Ëe an Zen– ëngaya gwen hap de tembane naye. Zini men zen Abon yaing gwe-gwe'anzak molya etan ëusak gwe-gwek, hen men zen de Asa daibli gwebla'ak zen molya etan ëho-hole gwe-gwek. ³⁶ Hwëna men kirekamë emsa gubirida gwek, em sap ema Asa hla la gwenan, hwëna home Asa laibli'bla'an. ³⁷ Tingare zini mensa Bian abe hap lup gulblu'ara, zen sa Abon yaing gwe-gwezal. Men zen Abon yaing gwe-gwe'anzak, Ëe molyë desa lup gulin srëm gwe-gwek.

³⁸ Sap Ëe are mo dwam gwibin sin de syal gwen hap homë ngatan zi mo lang nakon hatazak. Hwëna diki Bian mo dwam gwibin en san dikim syal gwen habë hatazak. ³⁹ Bian men Zen asa zer soneka, zëno abe hap de dwam gwibir-blinna an zen: Men desa Zëna abe hap lup gulbluka, Ëe babë desa aha-en mae syauk sun dep de ora san de gwë hannak kara ta sonen. Hwëna diki aumwa hap de yaklanak asa kitak tin nikon ngaya tabir.

⁴⁰ Zen zep tingan men zen de Tane zem Asa hla da gwe'ak hen daibli gwebla'ak, zen zen– hëndep de lowehen hap de wenyaye. Zen desa asa aumwa hap de yaklanak ngaya tabir. Ano Bian mo dwam gwibinni zen kirekam.”^z

⁴¹ Yahudi zi mo mam-mamna men zen hen zi beyana iwe ang ta zak, zen dekam zep donsuk gwebla'ak– insa anakan gubiridakake, “Ëe an Zen– ngatan zi mo lang nakore tembane naye.” ⁴² Man ëgu gwe'ak, “Yesus an dwan Yusup Bak Swe mo tane sake. An-bi zemka ëe kië tawa eizimk. Zen ba hap anakan gu gwe'ara?– ‘Ëe ngatan zi mo lang nakonë ati gwezak.’”

⁴³ Dekam zep gubiridaka, “Asa de tonsublunna in olzausuk. ⁴⁴ Sap zini bëjen Abon totoresa hatazan– are mo Bian de zon tazan srëmkamye. Aumwa hap de yaklanak Ëe asa desa en ngaya tabir. ⁴⁵ Sap Alap mo ol ayang gul gwen zini man ale nuk, ‘Alap sa tingare zini tawa tabiri.’^a

Zen zep tingan men zen Zëbon onak ësane gwe-gwenan hen dekon ëtawa gwe-gwe'ak, zen zen sa Abon yaing gwe-gwezal.

⁴⁶ “Hwëna ano ola in bahem tim gun, ‘Zini Biansa nwekam hla tankam.’ Diki Ëe an Zen aha-en– nwekam de hla ta gwen

---

^z6:40 Yoh 3:14-15   ^a6:45 Yes 54:13

hap de Zini, Zëna men Desa zer sonekaye. ⁴⁷ Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Men zen de Asa dai'bl'bla'ak, zen mes hëndep de ëngaya gwen hap dena nulin.

⁴⁸ “Ëe an Zen– ëngaya gwen hap de tembane naye. ⁴⁹ Eno mae mo auyan-azana ki tembane bosena mannana sasa langnak dwenblanda gwek. Zen sap man desa dwenblanda gwek, hwëna dekam nama juwe gwek. ⁵⁰ Hwëna awe ki gwë'ara– eiwakam de ngatan zi mo lang nakore tembane tangan naye. Desa olgwenbi'ik, dekam molye juwe gwek. ⁵¹ Ëe an Zen– ëngaya gwen hap de tembanena in, ngatan zi mo lang nakon de ati gwezan Zi niye. Men zen de tembanena ansa dwenbla'ak, zen zen sa hëndep denaban ëngaya gwer. Tembanena in, an zen: Ano timni– men desaë okamanak de zisi dikim ngaya tabin hip sosok gu'ukye.”

⁵² Yesussu kim kirekam nasalblak, dekam zep zën ëol tetek gwe'ak– mae hap, “Zini in banakan sa zëre mo timni nöp golzimdi?– nen de twinbin hipye.”

⁵³ Etan ki zep gubiridaka, “Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Eme ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna ano kalaka otdebir srëm gwe'ak, hen ano tim nika olgwenbir srëm gwe'ak, ki ngaya gwen hap dena hom ebon mae onakye. ⁵⁴ Zi de ano tim nika twinbinni hen ano kalsa otdebinni, ki zëbon onak ki lwa'an– ëngaya gwen hap denaye. Hen desa asa ngaya gwen hap luwen tabirzir– aumwa hap de yaklanakye. ⁵⁵ Sap ano timni zen eiwakam de tembane tangan. Hen ano kala zen eiwakam de hona zen– dekam de ëngaya gwen hap denaye. ⁵⁶ Men nara ano tim nika twinbinni hen ano kalaka otdebinni, zen aban zeraha-en gwe'ara, hen Ëe dekam ama deban zeraha-en gwë'an.

⁵⁷ “Ano Bian, Zen ngaya gwen hap de ausuna Zen. Zen Asa zer soneka, hen Ëe Zëbon onakonë ngaya gwe'an. Zen in zep hen kirekam, zini men zen de ano tim nika dwinbi'ik, zen sa Abon onakon ëngaya gwer. ⁵⁸ Zen in zep, ngatan zi mo lang nakore tembanena, zen auyan-aza mo twenblanda gwen tembane makan hom. Desa kim sap dwenblanda gwek, zen hwëna nama juwe gwek. Hwëna ngatan zi mo lang nakore tembane tangansa de twenblanna, dekam hëndep denaban esa lowehe gwer.”

⁵⁹ Zen Kapernaumk de but srëm golak kirekam tawa tabirki. ⁶⁰ Zi beyana in zen nërtro nasen gwe'ak kim kirekam de tawa

tabinnik sane dak, beya nik zep eguk, “Ola an gwa-gwa tanganna. Bëjen dam gulsun.”

⁶¹ Yesus hwëna man kítak ano mae mo enlalana insa hla tazimki, ki zep asa kítak gubiridaka, “Em ema yap ano ola insa husus eibir. ⁶² Ki banakan esa éenlala gwer?– em de Asa gulk sun de sewe sennak anakan kara ta sonenkam, ‘Ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna hare man-am angkam sewe se'ara– men zao nonol gwë gwekake, desan dep.’ Ki dekam banakan esa Asa enlala éblal? ⁶³ Alap mo Enhona, Zen Zen zi hip engaya gwen hap dena gol gwizimnira. Zi mo sosonna, zen waba hap. Ola insa emsa gubiridal, zen Alap mo Enho nakorena hen emsa dikim ngaya tabin hip dena. ⁶⁴ Hwëna Èe tawana: Em ahakon home Asa laibli'la'an.” Yesus kirekam gubiridaka, sap Zen nonol lonesen nakon mes ki tawa gwibiridaka, “Zini an zen sa Asa daibli'la. An zen sa Asa daibli'la srëm gwer.” Hen Zen mes aha zini insa tawa gwe gubluka, “An zen sa Asa zergulu.” ⁶⁵ Yesus dekam zep etan mas gulzimki, “Zen in zebë hen emsa gubiridak, ‘Zini bëjen Abon hatazan– Bian de gublun srëmkamye.’”

**Petrus kim damnak Yesussu anakan gublukake,
“Em an Zen– Alap mo zer sonen Zi niye.”**

⁶⁶ Dekam zi beyana in zen nërtro nasen gwe'ak, beya nik zep hli dak. Hom etan ang nëblak. ⁶⁷ Yesus dekam zep dua-blaskam de ang ta gwen wenya asa takensibiridaka, “Em san ha hen ema Asa de hli tan hap edwam gwe'an?”

⁶⁸ Simon insa hen nen gweblak “Petrus” kum ki zep ding gulbluka, “Èe etan nara hon dep de sek gwen hap? Sap hëndep de engaya gwen hap de ola, zen Ebon en am lwa'an. ⁶⁹ Hen èe mesë Emsa anakan laibli'la, ‘An Zen tangan– Alap mo zer sonen Zi Lalak naye.’”

⁷⁰ Yesus ki zep kítak ap ding gulzimki, “Aenë sap emsa dua-blaskam dam tasibik, hwëna ebon mae onakon ahana zen dowal mo bi gweblanna.” ⁷¹ Yesus mensa enlala gweblaka, zen ëna Kariot walya Simon Bak mo tanena Yudassa. Zen sap dua-blaskam de zini ano mae mo ahana, hwëna zen ki hëndep Yesussu zerguku.

Yesusu kim oso wal zem daïblibla srëm gwekke:

7 Zao kim hya gwesik, Yesus ki zep asa Galilea mo langnak de ë-ë san ziamjanbir song gweka. Zen hom Yerusalem mo langnak de ë-ë san dekam asa ziamjanbirki, sap Yahudi mo mam-mamna dekam man tan hap orasa dëbla'ak. ² Dekam Yahudi mo yakla yalak dep man golek de gwe'ak– men dekam kluk-kluk golak lowehe gwenanke. ^b ³ Zep oso wal zem yasik tan ola anakan nenblak, “Em ba habe awe gwë'ara? Yerusalem mo lang san em song gwen– zao deka ere hon de ang ta gwen wenyä in eno owas syal gwibinni insa kara nul gwek. ⁴ Eme anakan enaka enlala gwebla'anam, ‘Dikire kitak asa tawa nëblak,’ ki bahem awe en aningkim syal gwe-gwen. Em in dekam de teipsin hi'be syal gwe'ara, ki emki enaka tüngare zi hip zertrei gwizimdin.” ⁵ Zen sap oso wal zem, hwëna zen hom anakan daïbli'ak, “An Zen– nësa de ngaya tabin hip de Zi niye.” In zep kirekam yasik dak.

⁶ Hwëna man ding gulzimki, “Angkam abe hap de yaklanak hom zau'un– mensa Bian abe hap dam tasiblikaye, Ëë dikim desan song gwen hapye. Hwëna em totoresä sap esa sek gwe-gwer. ⁷ Auhu-kama enlala zini zen molya emsä husus neibiridak. Hwëna Asa en man husus në gweblanan, sap Ëë ama gubirida gwenan, ‘Em in kareksae ol gwenan.’ ⁸ Amki e-en Yerusalem san yakla yala iwe dep zahe gwek. Ëë homë zahe'an, sap ano kire hap de yaklanak angkam hom zau'un.” ⁹ Zep Zëna hom ang gweka. Zen man Galileak gwëka.

Yesus kim lun aningkim yakla yala iwe hatakake:

¹⁰ Oso wal zem in kim yakla yawala in san dep ëgwahak, hwëna Yesus Zëna lun kon zep sowëkam golëtroka– zi de tawa gweblan srëm hap. ¹¹ Yakla yawala iwe Yahudi mo mam-mamna man zë dë gwebla'ak, hen dakensibli nasen gwe'ak, “Zini in endawe gwë'ara?” ¹² Zi beyam-byana in dekam man zënaka aningkim nulsuk halasen gwe'ak. Sap ahakon man anakan sam neisik gwebla'ak, “Zini in dawem nakake.” Hwëna ahakon man

---

^b7:2 Gol kluk-kluk hap de yakla yala, Yahudi zini dekam aha-ere minggukam gol kluk-kluknak lowehe gwek– dekam de auyan-aza zemka anakan enlala gwibiridan hap, “In kim Mesir kon sek gwezak, dekam anakare gol kluk-kluknak lowehe song gwezak.” (Im 23:34-36, Ul 16:13-15)

ëgu gwe'ak, “Dawem naka hom. Zen nësa yasik ta gwibirida.”
 13 Hwëna men zen kirekam sam neisiblik zen hom damnak
 kirekam ëgu gwe'ak, sap zen Yahudi mo mam-mam naka
 näiribirida gwek.

14 Yakla yawala in holona aha-ere minggu. Ngir'in ngam
 sonnak kim zau'uk, Yesus ki zep Alap mo golak til zika,
 ki zep zë zi beyam-byana insa tawa tabi'inka. 15 Yahudi mo
 mam-mamna dekam zep anakan dengguanbla'ak, “Zini an hom
 sekola gweka. Zen ba nakon kire tangankam tawa gweka?”

16 Yesus ki zep ding gulzimki, “Ola mensaë tawa ta
 gwibirin, zen are onakore naka hom. Zen Alap, men Zen Asa
 zer soneka, Zëbon onakore naka. 17 Zini men zen Alap mo
 dwam gwibin sin de ang tan hap ëhohle gwe-gwenan, zen sa
 anakan dam nulsuk gwer, ‘Tawa tabinni an eiwa Alap mo
 dwam gwibin sin,’ ahaksa, ‘Desan hom.’ 18 Zini men zen zëre
 mo enlala gwibinsi tawa da gwibirin, zen anakan ëdwam
 gwe-gwenan, ‘Ano boresa dekakim teip nulsuk gwek.’ Hwëna
 men zen anakan tawa da gwibirin, ‘Asa bahem boltere tan.
 Diki men zen asa zer sonekake, desa en em boltere tan,’ kire
 zini zen enlalana dam-damna hen zen bëjen yasik tabin. Zep
 Ëe an hen kirena. 19 Eiwa, Musa Bak waba tangan hap titi
 tabin ola insa ebe mae hap golzimki, hwëna em ema kitak
 ngip ul gwenan. Em ba habe Asa tan hap kalang ëbla'an?”

20 Zi beyana in dekam zep ding nulblik, “Emsa in dowal
 tilblila! Nara emsa tan hap kalang gwebla'ara?”

21 Yesus ki zep ding gulzimki, “Ëe aha-ere owassa Hari
 Sabatnak syal gwibik, hen em dekam ema lenggwan gwibik.^c
 22 Hari Sabatna, zen sap nëno mae mo syal srëm hap de yakla,
 hwëna em dekam kie zi walas mo to mipna blom lasik gwibirin-
 men kirekam Musa Bak titi tabirkike. Hwëna sap to mip blom
 tasibin hip dena, diki ausuna Musa hon hom. Zen diki orep de
 auyan-aza kirekam titi da gwibik.^d 23 Em zebe Hari Sabatnak zi

---

^c7:21 Yoh 5:1-9

^d7:22 Musa mo titi tabin olak, zi walassa de jaha gwen hap dena man anakan
 lwak: “Aha-ere minggu de tamaran, dekam de to mipna blonsublun.” Zep Hari
 Sabatnak de jaha gwennak de wasasna, desa hen zao de Hari Sabatnak de to
 mipna blonsublun. Zen desa Musa mo ol san ki syal nei gwibik. Hwëna Musa
 mo aha titi tabin olak man sap jalse gwek, “Hari Sabatnak bëjen ba maena
 toman maekam syal gwibin.” Yahudi mo auyan-azana kim nonol Musa de
 gubiridan srëmnak kirekam syal neibik, emki Kej 17:9-27nak hlaun.

walas mo to mipna blom lasik gwibirin– dekam de Musa mo titi tabin ola insa ngip gun srēm hap. Zen in zep bahem Asa jal gweblan, sap ēe ama zi mo tingare timsi owaskam Hari Sabatkam oto gulsubluk. ²⁴ Asa de langa nakon kara tan enkam, bahem na-en Asa anakan ti yulsuk gweblan, ‘Zen man Musa mo titi tabin olsa gulmun gwenda.’ Diki enlala dam-dam enkam em abe hap dena anakan klis gul gweblan, ‘Zēno syala in dawemna,’ ahaksa, ‘Karekna.’”

Zini kim zēnaka dakensibirida nasen gwe'akke, “Yesus in diki san ha Zen mes yap?– Israelsa de ngaya tabin hip de Zi niye.”

²⁵ Ahakon Yerusalemk de zini dekam zep zēnaka donbirida nasen gwe'ak, “Zini in zen– mensa nēno mae mo mam-mamna tan hap dēbla'anye. ²⁶ Hwēna emki kara tan! Zen damnak zi beyanak tonbirida'ara, hen mam-mam wenya hom jalse nēbla'an. San ha zen mes anakan dam dasil?– ‘Zen eiwa nēsa de ngaya tabin hip de Zini Zen.’ ²⁷ Hwēna san ha diki Zen hom yap? Sap ngaya tabin hip de Zini in de ngatan zi mo lang nakon ati gwenan zanam, nen ki molye zēno ēna tawa ēbla'anam. Hwēna Yesus zen Nazaret wal syake.”

²⁸ Zen in zep Yesus kim Alap mo gol teksonnak tawa tabi'inka ol mam-mamkam tonbiridaka, “Em ema tim ul gwenan, ‘Ēe zini insa ama tame la'an, hen zēno ēna kiē tawa ēbla'an.’ Hwēna Ēe totoresā homē are mo enlalakam hatazak. Men Zen Asa zer soneka, Zen eiwa taibliblan tanganna. Hwēna em home Desa tame la gwe'an. ²⁹ Hwēna Aena kiē Desa tame tak, sap Ēe Zēbon onakonē hatazak, hen Asa Zen zer soneka.”

³⁰ Dekam ahakon balk tan hap sap ēakasik, hwēna hom mae banakan mae nēblak. Sap dekam kirekam de gwēblan hap de yaklana mensa Bian dam tasiblika, zēwe hom zau'uk. Zen in zep dekam balk da srēm gwek. ³¹ Hwēna zi beyana in kon hen beya nik daibliblak. Zen man ēgu gwe'ak, “Nēsa de ngaya tabin hip de Zi de ahanik hata'anaka, Zen banakan sa Yesus mo owas syal gwibinni ansa gulmunblula?”

³² Farisikam de gubirida gwen zini kim kirekam nasalbiridak, dekam zep apdekam Alap mo golak de syal tan zi mo mam-mam naban Alap mo golsa de kara gul gwen hap de jana nabare zini lup nul sonek– zen de Yesussu balk tan hap. ³³ Hwēna zen hen hom dekam balk dak. Yesus dekam

zep zi beyana insa gubiridaka, “Èe molyë holokam eban mae golëlowehe gwek. Nabakam asa etan lwahal– Zini men Zen Asa zer sonekake, Zëbon osan dep. ³⁴ Em dekam esa Asa lë gweblal, hwëna molye Asa hla la gwek. Sap men zaoë dekam gwë gwe'ak, em molye desan Asa ërtrok.”

³⁵ Yahudi mo mam-mamna dekam zep zënaka dakensibirida gwe'ak, “Zini an endan lang san de song gwen hap ki gulu?– nen de zëwe hla tan srëm hapye. San ha Yunani mo lang san de song gwen hap?– men desan ahakore Yahudi zini sekwak gwenkam lowehen da'anke, zao de Yahudi srëm zisi tawa ta gwibin hip. ³⁶ Ba hap ki gulu?– ‘Em dekam esa asa lë gweblal, hwëna molye asa hla lak. Sap men zaoë dekam gwë gwe'ak, em bëjen zao yaïng gwen.’”

Ëngaya gwen hap de ho hap de ol:

³⁷ Yahudi mo aha-ere minggukam de yakla yala iwe, aumwa hap de yaklana, zen zen– mam tanganna. Yesus dekam zep Alap mo golak zauku, dekam zep ol mamkam tonbiridaka, “Zi de ho-hole gwenna, dikire Abon otden hap yaïng gwe-gwezak.

³⁸ Men kirekam Alap mo olak lwak, zini men zen de Asa daïbli gwebla'ak,

‘zëno mae mo enho nakon sa ngaya gwen hap de hona ana gwese gwer.’”^e

³⁹ Hona insa enlala gwibirki, Zen Alap mo Enhosa. Zi de Yesussu taïbli'blankam, dekam de zëbon ing gwe heblan. Hwëna in kim gubiridaka, dekam hom ing gwe hezim'inka, sap dekam Yesus hom ti'inka– Alap dikim teipsinkim drënen hapye.^f

Yesussu de taïbli'blan hap kim ëhliwëkke:

⁴⁰ Zi beyana in kim kirekam nasalblak, ahakon dekam zep ëguk, “An diki Zen– Alap mo olsa de ayang gun hup de Zini, mensa Musa hamal hap gu-guk gweblakaye.”

⁴¹ Ahakon hen man ëguk, “Zen an Zen– Israelsa de ngaya tabin hip de Zi niye.”

---

^e7:38 Yes 58:11

^f7:39 Orep, Yesus de hatazan srëmnak, Alap mo Enhona sap ki syal gwe-gweka. Hwëna dekam Zen hom holokam zisi bi gwibirida gweka. Alap kim Yesussu teipsinkim drë neka, dekam zep Alap mo Enhona kon gwesibirida hanaka– zisi de holokam ing gwe hebirida gwenkamye.

Hwëna ahakon man ding nulzimk, “Bëjen. Hom anakan nen guk gweblak, ‘Zen Galilea wal hap sa jowe zala.’⁴² Sap Alap mo olak man-am lwak, ‘Nësa de ngaya tabin hip de Zini, Zen Daud Bak mo ausu nakon sa saltìli, hen Daudsa de jaha gweblan ëna Betlehemk sa hen Desa jaha gwer.’”^g

⁴³ Zen kire nakon zep ëhliwëk. ⁴⁴ Ahakon sap dekam balk tan hap dwam nëbla'ak. Hwëna zen hom mae banakan mae nëblak.

⁴⁵ Alap mo golak de jana nabare zini in dekam zep etan lwanda halzak. Men zen lup nul sonëk^h dekam zep dakensibiridak, “Em ba habe balk la halza srëm gwer?”

⁴⁶ Hwëna man ding nulzimk, “Kire zini san ki balk da gwenan? Zëno ola dawem tanganna. Aha zi mo ol toranna hom– kire naye.”

⁴⁷ Dekam zep jala ban ding nulzimk, “Asya! Emsa in hen mes yasik tabiri! ⁴⁸ San ëe kië Yahudi mo mam-mamna hen Farisikam de gubirida gwen wenyaha-ën mae laïbli'bla'an?! ⁴⁹ Hwëna zi beyana an Musa mo tìti tabin ola hom tame nul gwenan, zep zen kítak syauk sun dep sa sek gwer!”

⁵⁰ Hwëna Farisi walya Nikodemus Bak zao hen gwë'anaka–men zen Yesussu nonol zìni takake. Zen dekam zep wal bose wal zemka gubiridaka, ⁵¹ “Nëno mae mo tìti tabin olak Musa man nëp ale gulzimki: Nen bap nen totoresa zisi gublun, ‘Zen karekna.’ Diki nonol taken-taken gweblankam. Karekna kim hlaulblunna, zen dekam de karek tan.”

⁵² Hwëna man ding nulblik, “Ki san em hen Galilea wal?! Emki Alap mo olak teibin. Zao hom anakan ale nuk, ‘Alap mo olsa de ayang gun hup de zini Galilea mo lang nakon sa jowe zala.’”

---

^g7:42 Man sap Yesussu tame dak, “An Nazaret wal syake– Galilea mo lang nakore zi.” Hwëna hom anakan tawa nëblak, “Desa Betlehemk jaha gwëk.” Èna Betlehem in, zen hwëna Yerusalem mo langnak. Alap mo olsa de ayang gul gwen hap de zini Mika mes ki hamal hap ale gulzimki– Desa de Betlehemk jaha gwen hap denaye. (Mik 5:2, Mat 2:4-6)

^h7:45 Men zen lup nul sonëk, emki Yoh 7:32nak hlaun.

Kahalo gwen wenya kim Yesus hon nolhata zakke:

[⁵³Dekon kim ehya gwesik, ki zep gol san dep sekwak gwek.

8 Hwëna Yesus Zëna dekon zaitun tra nabare kwatap tek san zep asa golëzahe gweka. ² Ka'ankam orap tola ban zep etan Alap mo gol san dep asa golësek gweka. Zi trana kim etan tagal nëblazak, Yesus Zëna dekam zep nikin aneka– dekon de tawa tabin hip.

³ Farisikam de zini Musa mo olsa de tawa ta gwibin hip de zi niban ki zep hen wenya nolhatazak, ki zep tūngare zi mo nwenak de zaun hup tik-tik nuk. Zen kahalo gwennak balk nuk. ⁴ Ki zep Yesussu nenblak, “Bian, wenya an kahalo gwennakë balk ul halanzal. ⁵ Nëno mae mo tütü tabin olak Musa Bak man nësa gubiridaka, ‘Kire wenya em kasokam tok hap i ti gëbin.’ⁱ Hwëna eno tawa tabin nikon, kirenak de balk gun wenya nen banakan esa eibir?”

⁶ Zen kirekam mae hap ki dakensiblik, sap zen mes aningkim ola aha-en nuk– Yesussu dikim anakan akasiblin hap, “Zëno tawa tabin nik de Musa mo tütü tabin ola ban apde nën srëmkam, ki esa karek lal.” Hwëna Yesus man huwe heka, ki zep kamanak de sonnak taha bolkam ale gul gwe'anka. ⁷ Hwëna zen dekam nama hen-henkam dakensik gwebla'ak, ki zep hëndep dam-dam gwe seka, dekam zep gubiridaka, “Men zen de zënaka enlala gweblak, ‘Èe homë aha-en mae karekna gok,’ zen zen de nonol kasokam gwik.”

⁸ Kim kirekam gubiridaka, ki zep etan sonnak de ale gun hup huwe heka. ⁹ Kirekam kim Yesussu nasalblak, ki zep aha-en aha-enkam hut tusuk– hëndep kitak sekwak gwek. Bong-bongkam de wenya, nonol zen hut tusuk. Hëndep Yesus Zëna en naka zep zë hli dasik. We enna in nama zë zau'uk. ¹⁰ Ki zep etan dam-dam gwe seka, dekam zep gubirki, “Zini men endawe? San ha emsa de karek gun hup de wenya in mes kitak sekwak gwer?”

¹¹ Ki zep ding gulbluk, “Mes, bian.”

Ki zep hwëna gubirki, “Èe hen homë emsa karek gu'un. Sap esa song gwera, hwëna bahem etan karekna gon.”]

ⁱ8:5 Ul 22:23-24

**Yesus kim gubiridakake,
“Ëe an okamana an hap de ngatanna Zen.”**

12 Etan kim zi beyanak asa golëgwë'anaka, ki zep zë gubiridaka, “Ëe an okamana an hap de ngatanna Zen. Zini men zen de Asa ang në gwebla'ak, zëbon mae onak sa ëngaya gwen hap de ngatanna zil ine gwer. Zen molya kawesinnik lowehe gwëk.”

13 Farisikam de zini in zen zë hen lowe he'ak, ki zep nenblak, “Em e-en tangane ki kirekam asa gubiridanda. Diki aha zi de eno olsa trël senkam bap, ki amaka emsa laïblïbla'an.”

14 Ki zep ding gulzimki, “Ëe, zi de Asa trï tasen srëmkam de kirekam gubiridanna, ano ola in nama eiwa dena. Sap Ëe tawana– men dekonë hatazak hen men zao debë lwa ha'ak. Hwëna em desa tawa naka hom. 15 Em in kirekame ëgwë gwenan: Zisi nabakame enbirida gwenan, ‘Em mese karek gwera.’ Hwëna em in auhu-kama zi mo enlala en sane klis ul gwenan. Hwëna Ëe angkam zisi homë klis gu'un. 16 Hwëna Ëeyë klis gu'unam, zen eiwakam sa ki lwal, sap Ëe A-en homë kirekam syal gwe-gwe'an. Bian men Zen Asa zer soneka, Zen aban zersyal gwe'ara. 17 Nëno mae mo titi tabin olak man lwak, ‘Zi dare mo kira ën ol de apde nënna, amki laïblizimk.’^j 18 Ëe an are hap denaka emsa gubirida'an. Ano Bianna men Zen Asa zer soneka, Zen hen man ano ola an trïlse gwe'ara. Zep Ëe Debanë dan ë gwe'an.”

19 Ki zep dakensïblik, “Eno bianna in endawe?”

Ki zep ding gulzimki, “Em home Asa tame la'an hen home ano Biansa tame la'an. Asae tame la'anam, ki emaka hen ano Bianna tame la'an.” 20 Zen kirekam gubiridaka– Alap hap de te-ala ing gul gweblan teksonnak kim tawa tabi'inkaye. Dekam hen hom balk dak, sap kire hap de yaklanak hom dekam zau'uk.

**Yesus kim etan gubiridakake, “Men zao debë song gwe'ak,
em molye desan Asa ërtrok.”**

(Yoh 7:34-36)

21 Etan ki zep Yesus gubiridaka, “Ëe asa song gwer. Em esa Asa lë gweblal, hëndep zao esa ere mae mo karek-karek naban

---

^j8:17 Ul 17:6, 19:15

olti. Sap men zao debë song gwe'ak, em molye desan Asa ertrok.”

²² Yahudi mo mam-mam wenya men zen esane gwe'ak dekam zep zënaka dakensibirida'ak, “San ha zen man zënaka de tan hap enlala gwe'ara?– in zep ki gunda, ‘Men zao debë song gwe'ak, em molye desan asa ertrok.’”

²³ Yesus ki zep ayang gulzimki, “Em an auhu-kamana an kore zi. Èe an gulk korena. Em in okamanak de esaltin zi. Èe dekore naka hom. ²⁴ Zen in zebë emsa gubiridanan, em esa ere mae mo karek-karek naban olti. Zen kirekam sa ebe mae hap lwazim– eme Asa laiblibla srëm gwe'ake. Sap Èe an Zen– mensa ena kara ë gweblakye.”

²⁵ Dekam zep jala ban dakensiblik, “Zep ki em an nara mo weinak dep de zi?– zebe kirekam enaka gu gwebla'araye.”

Ki zep ding gulzimki, “Men kirekamë nonol lonesen nakon emsa gubirida gwek, zen kirekamke. ²⁶ Ano ola ebe mae hap dena nama beya tanganna– dekam de eno mae mo karek-kareksa goltrei gwizimdin hip denaye. Ano Bianna Zen taibliblan tanganna, hen men desaë Zëbon onakon sane gwe-gwe'an, zen desaë okamanak de zini ebe mae hap ayang gul gwizim'in.”

²⁷ Zen hwëna hom zëno ol-gunnu insa anakan dam nulsubluk, “Zen ngatan zi mo langnak de Bian hap denaka ki gunda.”

²⁸ Zen in zep ki Yesus anakan gubiridaka, “Em kime ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna Asa gulk makan la in'ik, zen dekam esa anakan Asa dam lasil, ‘An eiwa Zen– mensae kara ë gweblakye.’ Em dekam esa Asa anakan tame lal, ‘Zen hom zëre en mo bose hap ba maena syal gwibiriki. Zëno tawa tabinni zen eiwa kitak Bian onakorena.’ ²⁹ Bian men zen Asa zer soneka, Zen aban zersyal gwe-gwe'ara. Bian hom Asa da tasik gwenda, sap ano syala man sam gwesik gwibirida.”

³⁰ Kirekam de torannak kim sane da'ak, dekam zini beya nik zep daiblihlak.

Yesus kim gubiridakake,

“Em kime eiwa dena tame u'ik, zen dekam esa aha mo emsa de jap gul sonendan nakon ehil gwe hanal.”

³¹ Men zen Yesussu daiblihla'ak, ki zep desa en gubiridaka, “Eme ano ol san enlala tatete naban ang ta gwe'ak, em ki eiwa Abon de ang ta gwen zi tangan. ³² Ki esa eiwa dena tame ul

gwer, hen dekam esa aha mo emsa de jap gul sonendan nakon ehil gwe hanal.”

³³ Ki zep hwëna ahakore nik ding nulblik, “Nen an Abraham Bak mo ausu nakore zi sike. Nen home mae aha zi mo tana iltikinnik ëbabu gwëk. San ki man nësa dahale gwibik. Zep em ba habe kirekam gulu? – ‘Em esa jap gul sonendan nakon ehil gwe hanal.’”

³⁴ Ki zep ding gulzimki, “Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Men zen karekna nol gwenan, ki zen karekna in zëbon ëbabu gwe'an.^k ³⁵ Zi mo tana iltikinnik de babu gwen zini, zen zi bina in mo iyesa hom, zep molya hëndep zë gwë gwëka. Hwëna tane zem, zen zëwe en sa gwë gwera, sap zen tane tangan zem.

³⁶ Zen in zep, ngatan zi mo langnak de Bian mo Tane Tangan de emsa hil ti sonebinkim, dekam esa tangan ehil gwe hanal. ³⁷ Eë tawana: Em hen sap Abraham Bak mo auyan-tane wal. Hwëna em tan habe Asa dwam ëbla'an, sap ano ola ebon mae man jawe guk hana gwenan. ³⁸ Mensaë are mo Bian hon hlaul gwëk, Eë desaë ebe mae hap ayang gul gwizimnin. Hwëna em ere mae mo bian mo ol sane syal ta gwenan.”

³⁹ Ki zep ding nulblik, “Eë an Abraham Bak mo walas sake.”

Ki zep ding gulzimki, “Hwëna Eme eiwa Abraham mo walas lowe he'anam, ki Abraham mo kim emaka lowehe gwe'an.

⁴⁰ Mensaë Alap hon sane gwe-gwëk, Eë desaë ebe mae hap ayang gul gwizim'in, hwëna em tan habe Asa dwam ëbla'an. Abraham hom kirekam gwë gwëka! ⁴¹ Em ere mae mo bian mo kime lowehe gwenan.”

Ki zep hwëna ding nulblik, “Eë an malin walassa hom! Eë an tingan Alap mo hang tasibin walas sake.”

⁴² Hwëna dekam zep Yesus ding gulzimki, “Eme eiwa Alap mo hang tasibin walas lowe he'anam, ki emaka Asa enna ola gwebla'an. Sap Eë an Alap onakonë hatazak, hëndep zebë angkam awe gwë'an. Eë homë are mo enlalakam hatazak, hwëna Zen ki Asa zer soneka. ⁴³ Em an mae habe ano ola tame ul srëm gwe-gwenan: Sap em makare zini bëjen ano ola dokwak gun. ⁴⁴ Em an ere mae mo bianna dowal mo kigi mo hang tasibin walas. Zen in zebe zëno dwam gwibin sin ang ta gwenan. Zen nonol lonesen nakon kirekam gwë gwëka– zi tan zi. Eiwa de ola hom tangan zëbon onak, sap eiwa de ola zëbon

---

^k 8:34 2Ptr 2:19

man jawe guk hana gwenan. Zen de boton gwenna, zêbe hap man dakastilîn, sap zêno enhonak boton en. Zen in zep ki gwêka, boton tam zi, hen zen tîngare boton tam zi mo bian.

45 “Hwëna Ëe eiwa de en nakaë ayang gul gwizimnin, in zebe Asa laïblibla srêm gwe-gwenan. 46 Ebon mae onakon, nara molya ano karek-kareksa anakan dam gulsubluka, ‘Em kire kareksae golka.’ Zen in zep, Ëe de eiwa de en naka tawa tabinni, em ba habe Asa laïblibla srêm gwe-gwenan? 47 Alap mo hang tasibin walasna, zen man Alap mo ola i-san i-san nei gwibirin. Em hwëna bëjen, sap em in zêno walassa hom!”

**Yesus kim anakan gubiridakake,
“Ano bosen a apdenak Alap hanye.”**

48 Yahudi mo mam-mamna men zen zêwe lowe he'ak dekam zep zê lamang da'ak, “Em in eiwa Samaria wal karek hen dowal de bi gweblanna!”^l

49 Yesus ki zep ding gulzimki, “Ëe dowala ban hom. Ëe ama are mo Bian mo bosesa de mam gulblun hap syal gwe-gwenan. Em hwëna ema Asa lamang la gwenan. 50 Ëe are mo bosesa de mam gun hup homë syal gwe-gwe'an. Hwëna ano bosesa de mam gun hup de Zini ki— Zen ngatan zi mo langnak gwë'ara. Zen man Asa zerzauk sone gwenda. 51 An eiwa denakaë emsa gubirida'an: Men zen ano ol san enlala tatetekam ang ta gwe'ak, zen molya hëndep denaban juwe gwek.”

52 Ki zep nenblak, “Angkam eiwa mesë emsa dam lasinîn: Em in dowal mo bi gweblan zi! Abraham Bak orep man tilki, hen Alap mo olsa de ayang gun hup de zini hen man juwe gwek. Hwëna em ema gunda, ‘Men zen ano ol san ang ta gwe'ak, zen molya juwe gwek.’ 53 Auyan Abraham ki tilki. Em san ema enaka kil ti'ara?— ‘Ëe an Abraham onakon de teipsinnî.’ Alap mo olsa de ayang gun hup de zini san ki juwe srêm gwe-gwek! Zep em banakane enaka kil ti'ara?”

54 Ki zep ding gulzimki, “Aen de are mo bosesa mam gunkum, dekam eiwa, bëjen Asa taïbliblan. Hwëna men Zen ano bosen a mam gul gwe'ara, Zen are mo Bian— men Desa em en gweblananke, ‘Ano mae mo Alap'kam. 55 Hwëna ena home tame la'an. Ëe en kië tame ta'an. Ëe de anakan gunkum,

^l8:48 Zen insa lamang tan hap “Samaria wal karek”kam nenblak, desa de srip gulsun hup de ola, emki hlaun Yoh 4:9nak, hen zao de otde nakore alenak.

‘Ëe homë Alapsa tame ta'an,’ dekam ki hwëna Ëe boton tam zi, men ki hen em! Hwëna Ëe kië tame ta'an, deban zëno ol en sanë enlala tatetekam ang gwe-gwenan. ⁵⁶ Eno mae mo auyanna Abraham, zen man hë'ho gweka– hamal hap kim anakan salka, ‘Ëe asa ngatan zi mo lang nakore Zi Tangansa okama san dep de ati gwennak hla ta soner.’ Kirekam kim Asa hla ta soneka, man tangan sam gwesikï.”

⁵⁷ Ki zep ding nulblik, “Eno tahunna hom lima-pulunak hata'an. Em banakan de Abraham Baksa hla tan hap?”

⁵⁸ Dekam zep hwëna ding gulzimki, “Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Abrahamsa de jaha gwen srëmnak, Ëe an Zen Tangan– Alap han de bose apde naye.”^m

⁵⁹ Kirekam kim nasalblak, dekam zep zi beyam-byana in kasona lop da inek– dekam de ï tïblan hap. Hwëna Zen dekam zep zëno mae mo nwe nakon aning gwe ine halka, ki zep kon hëndep song gweka.

Yesus kim zi nwe dïminni dawem takake:

9 Aha yaklakam kim Yesus asa golësek gweka, ki zebë zi nwe dïminni hla la'ak. Zëno nwena jaha gwennak ki hëndep dïmin nëblak. ² Ëe zëre hon de ang ta gwen wenyä dekam zebë Yesussu lakensiblik, “Guru, nara karek gweka?– an zep ki zini an jaha gwennak hëndep nwe dïmin gwekaye. San ha zën jaha gweblan srëmnak karek gweka? San ha an-bi zik mo karek nakon ki gwëka?”

³ Ki zep ap ding gulzimki, “Zen zi mo karek nakon hom ki gwëka. Zen an mae hap ki nwe dïmin gweka– dekam de zi Alap mo sosonsa zëbon hlaun hup. ⁴ Nen nama ngatannake

---

^m8:58 Awe mensa li nul sonek, “ano bosena apdenak Alap han,” zen mae hap: Sap Yunani olkam awe Yesus man anakan guku, “Saya adalah saya,” ahaksa, “Ëe an Zen Tangan.” Hwëna dekam ola man golek de gwek– Alap mo Ibrani olkam de bose naban. Alap orep man zëre mo bosena Musa Bak hon kira gulku– men kirekam Ibrani olkam nen gweblananke, “Yahwe”kam. Bosena in mo enlalana, “Ëe an Zen Tangan.” (Kel 3:13-15) Yahudi zini Alapsa de blikip gwesiblin hap bosena insa man nollëwe gwek, zep “Lang Bina” enkam nen gweblak. Desa “Tuhan”kam Indonesia olkam li nul sone gwenan. Zen in zep, kim Yesus kirekam gubiridaka, “Ëe an Zen Tangan,” Yahudi zini in man tangan jal nëblak, hëndep dekam zep kasona lop da inek– dekam de ï tïblan hap. Yohanis mo Ol Dawemnak awe, Yesus hen kirekam aha ayatnak Zënaka gu gweblaka: 4:26nak (“Ëe an Zen”), 8:24nak hen 28nak, (“Ëe an Zen– mensa ena kara ë gweblakye”), hen ahana 13:19 mo aumwa topnak.

lowe he'an, zep angkam nama lwa'an– dekam de nen Alap mo syalsa gol gwen hapye, Asa men kirekam de syal gwen hap zer sonekaye. Hwëna kawesin hip de yaklanak sa hen hatal.

Dekam zini toton bëjen syal gwen. ⁵ Èe de nama okamanak gwënkam, Èe an Zen– okamana an hap de ngatan naye.”

⁶ Kirekam kim gubiridaka, ki zep ol tepna kamanak tipsiki, desa zep son naban siri gulku. Dekam zep zini in mo nwena dra soblaka. ⁷ Ki zep hwëna gubluka, “Wake, aili hona Siloamk ngan sosuk.” Aili hona in mo bosena “Siloam” zen enlala naban. Nëno mae mo olkam, “Zer Sonen.” Kim zë ngan sosuku, dekam zep hëndep kara gweka, ki zep gol san dep song gweka.

⁸ Zëre mo gol golek denak de wenya hen men zen mwinnwankam hla da gwëk dekam zep dengguan gwëbla'ak, “An san ha zen hom?– men zen ora alpna de nikirin nikon te-ala hap nësa aberbe ta gwibirkiye.”

⁹ Ahakon man ëgu gwe'ak, “An zen.” Hwëna ahakon man ëgu gwe'ak, “Zen hom. An deban nwe-masena apdenak.”

Hwëna Zën zep zënaka kira ta gwe'anka, “Èe an dwan zenke.”

¹⁰ Ki zep dakensik gwëbla'ak, “Em banakane kara gwer? Nara emsa dawem tala?”

¹¹ Ki zep ding gul gwizim'inka, “Zini bosena Yesus kama blëblesa syal gwibiri, dekam zep ano nwena ap dra soblala. Ki zep hwëna asa gublula, ‘Aili hona Siloamk ngan sosuk.’ Kimë zë ngan sosul, dekam zebë kara gwer.”

¹² Dekam zep dakensiblik, “Zini in angkam endawe gwë'ara?” Ki zep ding gulzimki, “Èe homë tawa gwëbla'an.”

**Farisikam de zini kim taken-taken nëblakke,
“Em banakane nwe dīmīn nikon dawem gweka?”**

¹³ Dekam zep in zen nwe dīmīn nikon dawem gweka desa Farisikam de zi hip dikim zerteizimdin hip nërhak. ¹⁴ Yaklana in dekam Yesus kama blëblena syal gwibirki hen dawem taka, zen Hari Sabatkam. ¹⁵ Farisikam de zini zen hen man dakensik gwëbla'ak, “Em banakane kara gweka?”

Desa hen man ding gulzimki, “Zen ano nwena kama blëblekam dra soka. Kimë ngan sosuk, dekam zebë kara gwëk.”

¹⁶ Farisikam de zini in ahakon dekam zep ëgu gwe'ak, “Zini in Alap mo zer sonen naka hom, sap zen Hari Sabat hap denaka ngip gul gwenda.” Hwëna ahakon man ëgu gwe'ak, “Hwëna

kareksa de gol gwen zini, zen bëjen owas-owasna syal gwibin–zen in kirekam syal gwe-gwibiridaye.” Zen in zep ëhliwek.

17 Ki zep etan zini insa dakensiblik, “Zep ena banakane enlala gwebla'ara?– sap zen eno nwesa dawem soka.”

Ki zep ding gulzimki, “Zen Alap mo olsa de ayang gul gwizimdin hip de zi sike.”

18 Hwëna Yahudi mo mam-mamna in hom anakan daïbli'ak, “Zen menkam eiwa nwe diminni,” dekam zep an-bi zemka kwang nosok– desa de hen takensizimdin hip.

19 Ki zep dakensizimki, “Zen san eiwa eno nik mo tane? San eiwa nwe dimin nika ki hëndep jaha gweka? Zen ki angkam banakan kara gweka?”

20 Ki zep ding ulzimki, “In eiwa, ano nik mo tane sake. Eiwa, zen nwe dimin nika ki jaha gwek. 21 Hwëna ëe tawa naka hom–zen banakarekam mes yap angkam kara gweka? Men zen dawem taka ëe hen homë tame la'an. Zen mes dwan-am zise gweka. Amki zëna en naka lakensik gweblak.” 22 An-bi zem kirekam ding ulzimki, sap zen man Yahudi mo mam-mamna insa anakare hap aïr'ibrida'ak, “Zen sa nësa karek nosol.” Sap Yahudi mo mam-mamna anakan mes ola aha-en nuk, “Zi de anakan gunnu, ‘Jesus zen eiwa Alap mo Zer Sonenna– nësa de ngaya tabin hip,’ desa esa but srëm gola kon olëalsa sone gwibir.”ⁿ 23 In zep an-bi zem in anakan ding ulzimki, “Zen mes dwan-am zise gweka. Amki zëna en naka lakensik gweblak.”

24 Ki zep etan zini insa tilzin hap nenblak, zao zep nenblak, “Emki nglinak de Zi mo nwe kara gwennak asa eiwakam gubiridan! Sap zini in zen emsa dawem taka, ëe mesë tawa ëblak: Zen kareksa de gol gwen zi.”

25 Ki zep ding gulzimki, “San ha eiwa kareksa de gol gwenna? San ha hom? Ëe homë desa tawa gwebla'an. Hwëna aha-enë tawa gwibi'in: Ëe menkam nwe diminni. Hwëna angkam ëe mesë kara gwek.”

26 Ki zep etan dakensiblik, “Zen banakarekam emsa gwëblaka? Banakan eno nwena dawem soka?”

27 Ki zep ding gulzimki, “Ëe mesë desa emsa tonbiridal, hwëna em ema asa asalsiblib. Em ba habe desa de etan ësane

---

ⁿ9:22 Mae hap an-bi zem in aïrik: Sap but srëm gola kon de zialsa sonenkam, dekam bëjen etan aha Yahudi zi niban ba maesa lidak ta gwibin, hen aha Yahudi zisi bëjen mae golek de tabin.

gwen hap ödwaŋ gwe'an? Ki san ema hen ödwaŋ gwe'an–zëbon de ang ta gwen hapye?”

²⁸ Dekam zep lamang tan naban nenblak, “Em in zi karekna in hon de ang gwe-gwenna! Ëe an Musa Baksa de ang gwe-gweblanna. ²⁹ Nen mese ëtawa gwek: Alap ki Musa Bak hap ola ton sone gweblaka. Hwëna Yesussu home anakan tawa ëbla'an, ‘Zen trï ta se'ara.’”

³⁰ Ki zep ding gulzimki, “Hwëna an wehasa hom! Em home anakan tawa ëbla'an, ‘Zen trï ta se'ara,’ hwëna zen ano nwesa dïmïn nën naka dawem soka. ³¹ Nen mese ëtawa gwek: Alap karek gol gwen zisi bëjen salblan. Hwëna zi de Alapsa betek gweblanna, hen zëno dwam gwibin sin ang gwe-gwenna, desa man salbirida gwenda. ³² Okamana ansa de yang gulsun nukon hom tangane anakan ësak, ‘Zini man nwe dïmïn nïka de jaha gwen zi bose zemka dawem taka.’ ³³ Zini in de Alap onakon hatazan srëmkam, zen molya banakare owas maena syal gwibirinam.”

³⁴ Ki zep hwëna ding nulblik, “Em in karek gol gwen naka de jaha gwenna, hwëna angkam ema tim gu'ura, ‘Ëe asa Yahudi mo mam-mamna ansa tawa tabir!’” Ki zep hëndep but srëm gola in kon nëralsa sonek.

Enho nakon de dïmïn gwen srëm hap de ol:

³⁵ Yesus kim salblaka, “Zini mensa mes nëralsa soner,” ki zep tëblaka. Kim hla taka, zao zep takensïblika, “Em san ema ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna anakan taïbli'bla'ara?–‘Zen Alap mo Zer Sonenna.’”

³⁶ Ki zep ding gulbluka, “Aya Bak, Zen nara Zi? Tame tankam ëe amaka taïbli'bla'an.”

³⁷ Ki zep zë gubluka, “Em mese Desa hla tanda. Zen an Debane ola lon'nara.”

³⁸ Ki zep ding gulbluka, “Bian, ëe ama Emsa taïbli'bla'an!” Dekam zep zë boklena kom soblaka.

³⁹ Yesus ki zep kitak asa gubiridaka, “Ëe kire habë okamanak hatazak–okamana awe de zisi de anakan klis gun hup: Nwe dïmïn wenya zen sa ëkara gwer. Hwëna ëkara gwen wenya, zen sa ënwe dïmïn gwer.”

⁴⁰ Ahakon Farisikam de zini men zen zë dekam lowe he'ak hen sane da'ak, ki zep dakensïblik, “Eno ol gulk sun de

blaoranna in, san ha ema asa hen gubiridala?– ‘Em in nwe dīmīnnī.’”

⁴¹ Ki zep ding gulzimki, “Em de eiwakam ənwe dīmīn gwenkam, dekam molyë emsa gubirida'anam, ‘Em ema ëkarek gwenan.’ Hwëna em ema ëk enkam ëgunun, ‘Ëe nwe dīmīn nika hom,’ zen dekon zebe ëkarek gwenan.”

Yesus kim gubiridakake,

“Ëe an domba zaho hap de līlīkīnnī Zen.”

10 Yesus ki zep ola gulk sun ap blaonzimki, “Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Zini men zen domba zaho hap de kandangnak līlīkīn srēm san tīl zīnna– zen sowë zi, ahaksa zëre mo asaskam de alal gun hup de zi. ² Hwëna līlīkīn sīn de tīlzīn zini, zen zaho ta gwibin hip de zini zen. ³ Līlīkīnsī de kara son hap de zini sa zaho ta gwibin zini in hap talusublula. Zëre mo domba zahona hen zëno ola man tame nul gwenan. Zëno mae mo bosem-sena kim gubirida gwenda, dekam zep wet noso gweblanan. ⁴ Zëre en mo dena kim golëwet so gwenda, zëna dekam zep ngeirbirida gwenda. Zëre mo domba zahona man ang në gweblanan, sap zëno ola anakan de tame gulblunkam, ‘An zen ano mae mo bi naye.’ ⁵ Aha zisi molya ang nëblak. Zen sa hwëna heya nëblal, sap zëno ola hom tame nulbli'an.”

⁶ Yesus kim kirekam ola gulk sun blaonzimki, ëe hen homë dam ulsuk.

⁷ Ki zep etan ap srip gulsuzimki, “Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Ëe an domba zaho hap de līlīkīnnī Zen. ⁸ Nonol men zen anakare ola ban yaing gwe-gwezak, ‘Ëe an emsa de zaho ta gwibin hip de zi,’ zen hwëna sowë zi hen zëre mo asaskam de alal gun hup de zi. Hwëna domba zahona hom kire zisi nasalbirida gwëk. ⁹ Diki Ëe an Zen tangan aha-en– līlīkīn nīye. Men nara Abon osan tīl zīnna, zen zen sa ëngaya gwer. Ëe asa zëbe mae hap golzim– zen dikim aha-ere enlalakam tembane hap ëhakal gwen hap denaye, banakare tēsen lwa jal-jal srēm san. ¹⁰ Sowë zini zen mae hap yaing gwe-gwenzal: Ësowë gwe-gwen hap, tamera gwen hap, hen timbwas gul gwen en hap. Hwëna Ëe ngaya tabin hibë hatazak. Ano domba zahona zen dekam tangan sa tahalha srēmkam lowehe gwer.”

**Yesus kim gubiridakake,
“Ēe an domba zaho ta gwibin hip de Zi tangan.”**

11 “Ēe an domba zaho ta gwibin hip de Zi tangan. Ēe zep asa are mo angna are mo dombasa dikim ngaya tabin hip sosok tazim. 12 Hwëna men zen te-ala en hap zaho da gwibirin, zen zaho ta gwibin hip de zi tangansa hom, hen hom tangan bi neibirida'an. Tësen lwa jal-jalsa de hla ta gunkum, zen sa heya-hya gwenkam dombana insa hli nulida gwer. Tësen lwana in ahanaka sa hit tisili, hen ahakon dekam sa men-san an-sankam ëheya-hya gwer. 13 Te-ala en hap de zaho ta gwibin zini, zen kirekam neibirida gwenan, sap zen hom kwasang neibirida gwenan.

14-15 “Ēe an domba zaho ta gwibin hip de Zi tangan. Ēe zep asa are mo angna sosok tazim– are mo domba zahosa dikim ngaya tabin hipye. Men kirekam are mo Bian Asa tame taka, Ēe hen kirekamë are mo domba zahona tame ta gwibirin. Hen men kirekamë Biansa tame tak, are mo domba zahona hen kirekam Asa tame da gwenan. 16 Ano aha domba zahona hen ki– men zen Israel mo langnak awe lowehe srëm gwe-gwenanye. Ēe asa desa hen kwang guludal. Zen sa hen Asa nasalbla halzal. Hëndep aumwa hap denak aha-erenak asa are mo zaho naban golëlowehe gwer. 17 Are mo Bianna mae hap Asa kwasang gwe-gweblanda: Sap Ēe mesë are mo angna de sosok tazimdin hip hohle gwëk, hwëna hyanak asa etan ngaya gwer. 18 Ēe de Aen gun srëmkam, ‘Diki Ēe tïn,’ dekam bëjen Asa tan. Abe hap mes are mo Bian sosonna golblaka– dekam de are mo angna gublun hap, ‘Angkam dekam timni hli yul. Angkam dekam etan gul ine.’ Ēe zebë are mo angna are mo dwam gwibin sin sosok tazim'in.”

19 Yesus insa kirekam gubiridaka, Yahudi zini in dekam zep ëol tetek gwëk. 20 Zen ahakon man ëguk, “Zini in dowal mes bi gweblaka hen mamakna. Ba hap de desa salblan hap?”

21 Hwëna ahakon man ëguk, “Dowala bare zini hom am kirekam de ola don gwibirin! San ha dowala bare zini ki zi nwe diminni dawem da gwibirin?”

22-23 Aha yaklakam Yesus Alap mo gol teksonnak të nasen gwe'anaka. Teksonna in man bose nuk, “Salomo Bak mo Dena.” Dekam bot-bot tamlenak, hen ëe Yahudi zini dekam mesë Yerusalemk delapan-enkam de yakla yalak dep tagal gwëk.

Yakla yawal-yawala in mae hap: Alap mo gola kim orep sam nulsukke– desa dikim enlala gwibin hip.^o 24 Zao zep Yahudi mo mam-mamna tagal nëblazak, ki zep zë dakens'iblik, “Em bawalkam esa asa dam-dam enkam ding gulzimdi? Emki eiwa de tangan naka asa gubiridan: Em an san ha Zen tangan?– Alap mo zer sonen Zini, Israelsa de ngaya tabin hip Denaye. San ha em hom?”

25 Ki zep ding gulzimki, “Ëe mesë sap emsa gubirida gwek, hwëna em home Asa laibli gweblak. Owas-owasna mensaë are mo Bian mo bosekam syal gwe-gwibirin, zen dekon emaka anakan Asa tame la'an, ‘An Zen tangan.’ 26 Em hwëna molye Asa laibli'blak, sap em ano domba zahosa hom. 27 Are mo domba zahona zen man Asa nasal gweblanan. Ëe hen ama kitak tame ta gwibirin. Zen ki Asa ang në gweblanan. 28 Ëe ama zëbe mae hap hëndep denaban dikim lowehe gwen hap denaka gol gwizim'in– zen dikim hëndep denaban juwe srëm gwen hap. Toton nara molya ano taha nakon alal gulku. 29 Ano Bian mo sosonna man taman kini'an– in zen domba zahona insa Tane zem abe hap kap gulblukaye. Desa toton nara dep?– ano nik mo taha nakon de alal gun nuye. 30 Ëe an Zen– Bian han de zeraha-en gwen Zi niye.”

31 Ki zep mam-mam wenya in kasona lop da ine'ak– dekam de i tiblan hap.

32 Ki zep hwëna Yesus gubiridaka, “Ëe mesë eno mae mo nwenak owas-owasna beya gulzimk– men kirekam de syal gwe-gwibin hip Bian abe hap golblakaye. San ha ano aha owas nakone Asa husus ëbla'an?– in zebe Asa kasokam de i tiblan hap dwam ëbla'anye.”

33 Ki zep ding nubluk, “Ëe eno owas-owas nakon homë kasokam emsa i libla'an. Hwëna ere mo Alapsa de lamang tan nakonë emsa i libla'an. Em in totore zi tangan, hwëna ere mo gunkum em ema enaka gublula, ‘Ëe an Alap.’”^p

---

^o 10:22-23 Tahunna 161nak– Yesussu de jaha gwen srëmnak, dekam Siriak de teipsin zini zëre mo jana nabare zi niban Alap mo golsa kun nulzik– dekam de Alapsa hen Yahudi zisi lamang tabin hip. Zao tahunna dan-ahan, dekam zep Yahudi zini gola insa etan Alap mo bose en hap sam nulsuk. Yahudi zini dekam zep tahun jamkam bot-bot tamlenak yakla yawal-yawalsa syal nei gwibik– desa dikim enlala gwe-gwibin hip.

^p 10:33 Im 24:16

³⁴ Ki zep ding gulzimki, “Alap mo ëpba olak, zao man-am emsa gubiridaka,

‘Em in kitak are mo hang tasibin walas.’^q

³⁵ Men kirekam Alap mo olak lwak, zen hëndep kirekam sa eiwa lwal. Dekam men zëbe mae hap Alap mo ola in hatazimzik, desa Alap man gubiridaka ‘are mo hang tasibin walas’kam. ³⁶ Zep ba hap de Asa waba hap jal gweblan hap? – sap Ëe ama sap’nen aenaka gublunan, ‘Ëe an Alap mo Tane.’ Sap Asa eiwa Bian Zën ki dam tasiki hen zer soneka. ³⁷ Ano syal de are mo Bian mo syala ban apde nën srëmkam, ki bahem Asa taibliblan. ³⁸ Hwëna Ëe de are mo Bian mo kim syal gwe-gwenkam, ki ano syala insa emki anakan taiblibin, ‘Owas-owasna an eiwa Alap onakorena.’ Asa de taibliblan srëmkam, hwëna owas-owas in ensa emki kirekam taiblibin. Dekam esa hëndep anakan ëtawa gwer, ‘Bian eiwa Desa zergwë gwenda, hen Zen eiwa Bian han de zeraha-en gwen Zi.’”

³⁹ Dekam zep sap balk tan hap alp dasik, hwëna Yesus man zëbon mae onakon aya gwe ine halka.

⁴⁰ Yesus ki zep weyana Yordan mo men eiha san dep asa golëlwanda halka – men zëwe Yohanis Bak menkam su tabirida gwe'ankake. Zao zep asa golëlowehe gweka. ⁴¹ Dekam zini beya nik zep Zëbon onak dep yaing gwe-gwezak. Zen dekam zep ëgu gwe'ak, “Yohanis Bak sap hom owas-owasna syal gwe-gwibirki, hwëna kitak mensa hamal hap zini an hap dena ayang gul gwizimki, angkam an zep ki eiwa kirekam lwa'an.” ⁴² Zen zao zep beya tangankam Yesusu anakan daibliblak, “An eiwa Zen tangan – nësa de ngaya tabin hip de Zi niye.”

Lazarussu kim tin nikon ngaya takake:

11 Zini dekam ki, bosena Lazarus. Zen Yerusalem golek denak ëna Betaniak somor dare zeban zigwë gweka – Maria ne Marta ne ban.^r ² Maria in zen Yesus mo tanana irase

^q10:34 Mzm 82:6

^r11:1 Lazarus men zep Yohanis awe ale gulku, zen tahalha zini Lazarussu hom – men desa Yesus gulk sun de ol blaorankam aisiil gweblakake, in zen tinkim Abraham Bak hon ngatan zi mo langnak hatakake. (Luk 16:19-31) An hwëna ahana Lazarus, Yesus mo wal bose. Yunani olkam bëjen dam gulsun, san ha Lazarus zënana, san ha Marta zëna naye? Zini beyakam man enlala neibirida gwenan, “Marta zen Lazarus mo aya. Maria zen oso zem.” Lazarus mo bosena hen enlala naban. Bosena in mo enlalana, “Alap man nësa mas gwibirida gwenda.”

dawem nabare minyakkam ngan sosubluk, hen zère mo nol ala blal-blalkam sasa soblak. Hwëna nama de ngan sosublun srëmnak, aya zem in dekam zep sang-sang gweka. ³ Dekam zep Yesussu anakan en soneblak, “Bian, eno dang tüninak de wal bosyanna man sang-sangna sabak gwe'ara.”

⁴ Yesus kim salka, ki zep asa zère hon de ang ta gwen wenya gubiridaka, “Zëno sang-sangna in tün hip denaka hom. Zen hwëna mae hap hla tak: Dekam de zë Alap mo Tanena ano ngatan zi mo lang nakore sosonsa goltreizimdin hip, hen Alap mo boresa dekon teip gulsublun hap.”

⁵ Yesus sap man Marta, Maria, hen eis zem Lazarus maesa dang tün tabirki, ⁶ hwëna kim Lazarussu kirekam salblaka, Zen hwëna man zë etan dare yaklakam asa golëgweisiki. ⁷ Ki zep hwëna asa gubiridaka, “Angkam nen etan Yerusalem mo lang san dep lwan dahan.”

⁸ Hwëna ëe ama ding ulblik, “Bian guru, nër hom dekon am Emsa kasokam de i tiblun hap alp dasik, hwëna angkam ema hohol gwe'ara– nabakam de etan desan lwahan hap!”

⁹ Hwëna dekam zep ap gulk sun de ol blaorankam ding gulzimki, “Aha-ere yaklakam yakla nwena dua-blas jam enkam am zil gwenda. Zi de yaklam të naseranna, zen bëjen zaran, sap okamana ansa de ngatan gun hup dena dekam man zil ane gwenda. ¹⁰ Hwëna kawesinnik de të naserankam, dekam ki altil gwenan, sap dekam ngatanna hom.”

¹¹ Kirekam kim asa gubiridaka, ki zep etan ola ap mas gulzimki, “Nëno mae mo wal bosyanna mes ta guk halka. Ëe ama li tan hap song gwe'an.”

¹² Ëe hwëna dekam ama ding ulblik, “Bian, zen ba hap de duweblan hap? Sap zen de sang-sang hap nisi tankam, zen zën sa totoresu luwera.” ¹³ Hwëna Yesus insa ki ola gulk sun “ta guk han”kam blaonka, zëno enlalana, “Lazarus mes tilki.” Hwëna ëe ama zëno ola tim uk, “Eiwa, nisi ta'ara.”

¹⁴ Zën zep etan damnak asa gubiridaka, “Lazarus mes tilki. ¹⁵ Ëe menkam mae habë tol ngaya tan hap duwebla srëm gwek: Sap zen dekam sa eno mae mo Asa de taibliblanna bil gwer. Zep haen, nen duweblan.”

¹⁶ Ëe, Yesus hon de ang ta gwen wenya, ano mae mo ahana Tomas, men desaë asyas olkam en gweblak “dan de wë son walas”kam, zen zep asa gubiridaka, “Haen, nen ang gweblan–zao eka Bian han apdekam ërtik.”

**Yesus kim gukuke, “Èe an Zen– juwen
nakon de ngaya tabin hip de Zini.”**

17 Yesus kim èna iwe asa golëyaïng gwe'an zaka, zao zep nenblak, “Lazarus Bak mes tilki. Mes tol kaso hulak nënek. Angkam zëwe yaklana mes dan-nër dan-nër nër.” 18 Èna Betania zen Yerusalem kon golek. Zëno langana dan-ahare kilometer enkam. 19 Zen in zep zë Yahudi zini beyakam Marta ne Maria neka du neizimzik– dekam de zëno nik mo enlwansa së ta sonezimdin hipye. 20 Marta kim anakan sak, “Yesus ankam man golek de gwe'an zala,” dekam zep ala tablan hap song gwëk. Maria hwëna hom ang gwibik. Zen man golak gwëk. 21 Marta kim hla ta guk, ki zep gu gubluk, “Bian, Eme awe gwënanam, ano eisni molya tilingam. 22 Hwëna èe tawana: Sap ankam mae de Em ba mae hap Alapsa abe ta'anam, Zen sa kirekam ebe hap golblala.”

23 Ki zep ding gulbirki, “Eno osona in sa etan ngaya gwera.”

24 Ki zep hwëna ding gulbluk, “Èe tawana: Zen aumwa hap de yaklanak sa ngaya gwera– tingare ahakore wenya ban.”

25 Yesus ki zep etan gubirki, “Èe an Zen– juwen nakon de ngaya tabin hip de Zini. Hen hëndep de ngaya tabin hip de Zini, Èe an Zen. Zini men zen Asa taibliblanna, zen sap sa juwe gwer, hwëna sa etan ëngaya gwe-gwer. 26 Hen zini men zen nama de gwënnak Asa taibliblanna, zen molya hëndep denaban juwek. Em san ema Asa kirekam taiblibla'ara?”

27 Ki zep ding gulbluk, “Eiwa, Bian, èe mesë anakan Emsa taibliblak, ‘Em in Alap mo zer sonen Zi tangan– okamanak de zisi de ngaya tabin hip Dena. Em an Alap mo Tane.’”

28 Marta kim kirekam gubluk, zëna ki zep gol san dep lwahak, ki zep oso zem Mariasa i mwa ennak gubik, “Bian Guru mes golek de gwenan zala. Zen man emsa de goltowen hap dwam gwe'ara.” 29 Kirekam kim salbik, nabakam zep luwek, hëndep dekam zep ala tablak. 30 Yesus hom dekam ënak hata'an naka. Zen nama dekon eiszim'inka– men zëwe Martasa goltowekake. 31 Yahudi zi beyana in zen Maria mo enlwansa dikim së ta sonebin hip golak lowe he'ak, zen kim nabakam de luwe ine kininnak hla nuk, dekam zep enlala neibik, “Zen aya zemka de drënen kaso hulak de gosa gwën hap song gwe'an.” Zep noltro kinik.

32 Hwëna Maria kim abon mae onak hatazak, Yesussu kim zë hla tak, ki zep zë zëno nwenak anakare ola ban ik gwe hezak, “Bian, Eme awe gwënanam, ano ayana molya tiliinam.”

33 Mariasa kim go gwënnak kara gu'unka, hen men zen ang neibirzik, desa de hen aitin-aitin go tannak kara tabinkim, enhona man tangan dowebla hanaka. 34 Dekam zep takensibiridaka, “Em endawe ënnek?”

Ki zep ding nulblik, “Haen. En esa ki zë kaso hula insa hlaulu.”

35 Yesus ki zep hen gona gwë'anka.

36 Yahudi zi beyana in dekam zep ëgu gwe'ak, “Emki hla tan. Zen man sap sërkam dang tini taka.”

37 Hwëna ahakon man ëguk, “Zen ki am zi nwe diminni dawem taka. Ba hap Lazarus Swesa nabakam dawem taza srëm gweka?”

38 Ki zep hëndep Yesus kaso hulak iwe go gwëndan naban golëyaing gweka. Hula insa mes kaso yawalkam mat nulsuk.

39 Ki zep gubiridaka, “Kasona insa em irhi gun.”

Marta ki zep ding gulbluk, “Hwëna angkam asena karek tangan nakake! Sap angkam yaklana mes-am dan-nër dan-nër nër– drënen hyanakye.”

40 Ki zep ding gulbiriki, “Men kirekamë emsa gubir, em de Asa taibliblankam, em esa ki hlaulu– Alap kim de soson zemka goltreizim'inkaye.”

41 Kasona insa kim irhi nuk, ki zep ngli san kara gwe seka, ki zep Alapsa gu soneblaka, “Bian, Em Asa sam ta'ara, sap ano abena ema sal gwenda. 42 Eë sap tawana: Em home Asa salsik gweblanda. Hwëna Eë mae habë kirekam dawemna ebe hap golblanan– zi beyana an dikim ësane gwen hap, hen zen dikim Asa anakan taibliblan hap, ‘An eiwa Alap zer soneka.’”

43 Kim kirekam gu sonesiki, ki zep ol mamkam takenblaka, “Lazarus, em wet sozan.” 44 Dekam zep hëndep wet so zaka. Taha-tanana nama deyol ngap-ngapkam de tahalenna, hen aha deyola nwe-masenak. Ki zep Yesus gubiridaka, “Dekam hil-hil la soneblak.”

Yesussu de tan hap kim ola aha-en nukke:

(Mat 26:1-5, Mrk 14:1-2, Luk 22:1-2)

45 Zini men zen Maria mo enlwansa de së ta sonebin hip zao lowe he'ak, kim owasna insa hla nuk, dekam zep beyakam

Yesussu daïblihlak. ⁴⁶ Hwëna ahakon kim lwan dahak, dekam zep Farisikam de gubirida gwen wenyaka nenbiridak– Yesus mo owas syal gwibinni insa. ⁴⁷ Zen zep Farisikam de zini hen Alap mo golak de syal tan zi mo mam-mamna Yahudi zi mo teipsin sinodenak dena^s kwang nulidak– dekam de ëgolek de gwen hap. Zao zep ëgu gwe'ak, “Nen banakan esa ëblal? Zini in owas-owasna man beya gul gwe'ara! ⁴⁸ Nen de nwe enkam kara tankam, ki hwëna tungan desa sa daïblihlal. Dekam hwëna desa sa langna ansa de teipsinkim irik gin hip dam dasil. Dekam hwëna Roma mo mam-mamna sa nësa jal neibiridal, ki dekam sa hwëna Alap mo gol yala ansa dri nulzir hen nëno kore naka sa damerazal.”

⁴⁹ Dekam zep zini bosena Kayafas Bak, men zen tahunna inkam Alap mo golak de syal tan zi nikon teipsiki, zen zep gubiridaka, “Em in enlala joblo-topna! ⁵⁰ Diki dawemna nëbe mae hap aha-ere zi de tinni airis– dekakim tungare Yahudi zi juwe srëm gwek.”

⁵¹ Kayafas kim kirekam gubiridaka, zen zëre en mo enlala nakon hom ki gubiridaka. Tahunna dekam Alap mo golak de syal tan zi nikon zen teipsi'inka. Zen in zep, kim kirekam Yesussu de zersin hip sap gubiridaka, hwëna man nwe-mase gwek– san de Alap mo olsa de anakan hamal hap ayang gulzimdinni kiye, “Yesus sa tungare Yahudi zisi dikim ngaya tabin hip tili.” ⁵² Hwëna Yesus Zen Yahudi zi en hap hom tilki. Zen diki tungare Alap mo hlil irin zi hip, sap Yahudi srëm zi, men zen tungare lang san sekwak gwenkam lowe henda gwenanke, desa dikim aha-en gun hup tilki. Hwëna Kayafas Bak in kim kirekam guku, zëna gulk sun de enlalana hom dam gulsuku. ⁵³ Yaklana inkam zep Yesussu de tan hap ola zim-zim nik.

⁵⁴ Zen in zep dekam Yesus Yahudi zi mo nwe nakon langa gwesiki. Hwëna dua-blaskam de wenyasa en zep golësek gweka– ë bosena Efrayim san dep, zi srëm lang golek denak.

---

^s 11:47 Yahudi zi mo teipsin sinodena, zen Yahudi mo nol-nola tuju-pulu enkam. Ahakon hen Farisi hon de bitï gwen wenyasa, hen ahakon Saduki hon de bitï gwen wenyasa, hen dare hlikna in kon ahakon hen Musa mo tifi tabin olsa de tawa ta gwibin wenyak bitï gwek.

Zao zep asa golëlowehe gweka. ⁵⁵ Tahunna men kiye, kim Yahudi mo yakla yala Paskanak golek de gwe-gwek, dekam ëë san de wenya beyakam Yerusalemk tagal gwe-gwezak. Dekam yaklana iwe de hatan srëmnak nabakam ëtagal gwe-gwezak–dekam de Alap mo golak otweran maesa de tru ta seblankam zëre mae mo karek-kareksa Alap mo nwenak ber-ber gun hup, hen hokam de nola kon zënaka hlë tabirida gwen maekam. ⁵⁶ Zen zep zëno mae mo tagal gwen hap de yakla yala inkam Yesussu Yerusalemk dë gwebla'ak. Hen kim Alap mo golak ëtagal gwe-gwe'ak, dekam man zënaka anakan dakensibirida gwe'ak, “San ha sa yakla yala an hap hata zala? San ha molya? Em banakane enlala ëbla'an?” ⁵⁷ Hwëna Farisikam de zi niban Alap mo golak de syal tan zi mo mam-mam naban mes tingan anakan tawa dabiridak, “Yesussu de hla tankam, nabakam asa enbiridazak, akakim balk lak.”

**Maria kim Yesus mo tanana irase dawem
nabare minyakkam hlë tazim-blikke:**

(Mat 26:6-13, Mrk 14:3-9)

12 Yakla yala Paskanak dikim zaun hup yaklana enam enkam lwa kinì'ak, Yesus ki zep dua-blaskam de wenya asa Betania san dep golësek gweka. Lazarus mensa nër hom tìn nìkon ngaya taka, zëno gwë gwenna hen zëwe. ² Zëwe de zini dekam zep tembane yawala syal neibik– Yesus hun de zë zertembane gwen hap. Marta hen man mas gwek–tembanesa de dëre ta guk gwizimdinnik. Lazarus Yesus hun apdenak inikin'inka. ³ Maria ki zep minyak narwastu botola ban golhatazak. Minyakna in stenga litera. Zëno irasena sërkam de dawem tanganna– aha minyak naban de siri gun srëmna. Zep desa de gonna te-alana mam tangaranna. Maria ki zep minyakna inkam Yesus mo tanana hlë tazim-blik, zëre mo nol ala blal-blalkam zep hwëna sasa soblak. Gola iwe minyakna in mo irase en zep ëre guk. ⁴ Hwëna ëna Kariot walya Yudas Bak man husus gwibi'inka. Zen dua-blaskam de wenya ano mae mo ahana– men zen Yesussu zergukuke. Zen ki zep guku, ⁵ “Zen ba hap wabakam hlë tazim? Minyakna in te-ala hap de lidak gulunam te-alana mam tangan naka maka

nöp zerzimmnin. ^t Desa emaka tahalha zi hip kae ë gwebla-zim'in." ⁶ Yudas in hwëna tahalha zisi de kwasang gwibiridan hap hom ki guku. Zen in sowë tamna, zep ki kirekam guku. Te-alana mensa zini Yesus hup hen dua-blaskam de wenyä abe mae hap kap da gwizimk, zen Yudas zirensik gweka. Hwëna zen man aha hlikna twen gweblaka.

⁷ Hwëna Yesus man ding gulbluka, "Dikire gwëk. Zen man Asa sam tanan, sap Asa de drë nwanun hap de yaklanak mes golek de gwer. ⁸ Sap tahalha wenyä em desa nama esa olëlowehe tine gwer. Hwëna Asa em molye dakal hap ërgwë gwëk."

⁹ Kim ësak, "Yesus Betaniak gwë'ara," ki zep Yahudi zini beyakam Yesussu de hla tan hap yaing gwezak. Hen zen man Lazarussu de hla tan hap ëdwam gwëk– mensa ün nikon ngaya takake. ¹⁰ Alap mo golak de syal tan zi mo mam-mamna dekam zep Lazarussu de hen tan hap kalang nëbla'ak, ¹¹ sap zini beyakam Lazarussu de ngaya gwennak hla tankam zëbon mae onakon wet so gwe'ak– Yesussu dikim hwëna taïblïblan hapye.

**Yerusalem kon kim Yesussu teipsin
zi mo kim hut du ane gukke:**

(Mat 21:1-11, Mrk 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² Ka'ankam, ki zep zi beyana men zen yakla yala Paska hap Yerusalemk lowe he'ak, ki zep ësak, "Yesus ankam man hata'ara." ¹³ Dekam zep yera ala makare naka nublunk– men kirekam teipsin zisi de zerhatannak ëgwë gwëkke. Zen kirekam zep ë nakon hut tu ane gun hup wet so gwëk, hen te alana inkam wam da guk gwebla'ak– ol mamkam de anakan ëtaken song gwen naban,

"Hë'ho, hë'ho!

An Bian mo bosekam nësa dikim tatetekam irik gin
hip hata se'ara.

Diki Alap Zen zëbe hap dawemsa golblan."

---

^t12:5 Yohanis mensa "te-ala mam tangan" kam ale gulku, zen Yunani olkam "300 dinar" kam ale gulku. Te-alana dinara zen zëno mae mo perak tangankam de te-ala kaso, hen zen dekam anakarekam de aïtbin: Zi de aha-ere yakla blalkam syal gwenna, zëno gajina dekam aha-ere dinarkam. Zep 300 dinara, zen te-alana mam tanganna– san de 300kum de zi mo aha-ere yaklakam de syal tan gajina kiye.

14 Yesus ki zep keledai tane tahannak sewe seka, zao zep nikin ine halka. An kitak man apde nek– men kirekam Alap mo epba olak lwakke,

15 “Èna Yerusalemk de zi, bahem äairin. Bira, eno mae mo teipsinni keledai tanenak de nikinhal zankam hata'ara.”^u

16 In zen ki zë lwak, ëe zëre hon de ang ta gwen wenyä homë dekam dam ulsuk. Hwëna in kim Yesus zëre mo ngatan zi mo lang nakore sosonna goltreizimki– tïn nïkon de ngaya gwenkam, zen dekam zebë dam ulsuk, “Eiyë, hare Alap mo olak kirekam am zëbe hap dena hamal hap ale nulblik. Hare ëe zep am kirekam syal eibir-blik.”

17-18 Mae hap beyakam Yesussu de hut tu ane gun hup wet so gwek: Zini men zen Lazarussu de kaso hulak takenbla irinkim ngaya tannak hla dak, zen beyakam owasna in hap de ola donbirida gwek. Zen in zep beyakam ala da gubluk. 19 Farisikam de gubirida gwen zini dekam zep zënaka nenbiridak, “Nen waba habe anakan jalse eibirida gwenan, ‘Zëbon osan bahem ang tan.’ Hwëna emki sap hlauludan. Okamanak de zini angkam zëbon en ëtingan gwe'an!”

Yesus kim Zën de tïn hïp denaka tonbiridakake:

20 Men zen Yerusalemk dekam lowe he'ak, yakla yala Paskanak de ang tan hap, ahakon hen Yahudi srëm zi. 21 Zen dekam zep ano mae mo ahana Pilipus onak yaïng gwezak, ki zep nenblak, “Bian, ëe Yesussu de zertowen habë ëdwam gwe'an.” Pilipus in, zen Betsaida wal, Galilea mo lang nakon. 22 Zen dekam zep Andreassa gubluka, deban zep apdekam Yesussu enblaka.

23 Yesus ki zep asa Yahudi srëm zini in han gubiridaka, “Angkam yaklanak mes tangan golek de gwer– ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna ano boresa dikim Alap mam gun hup denakye. 24 Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Èe an gandum dan makan. Gandum danna kama hulak de drë nwanun srëmkam, zen bëjen eini tën. Tën srëmkam sa lwala. Èe hen kirekam:

---

^u12:15 Alap mo epba ola in, Zakaria Bak ale gulku. (Zak 9:9) Zen ëna Yerusalem mo aha bosena “Sion”kam ale gulku. Orep de zini kirekam ëenlala gwe-gwek: Teipsin zi de kudakam song gwe zanna, zen eijan hap. Keledaikam de song gwe zanna, zen umlaekam de hatazan hap.

Kama hulak de drë nwanunkam, dekam asa eini mamkam tër.
 25 Hen kirekam, zini men zen zëre mo okamanak de timsi anakan golinik gwenna, 'Ëe babë tìn,' zen sa hëndep tim niban jek-jak gwera. Hwëna men zen zëre mo okamanak de timsi Asa de ang gwe-gweblan hap nolaïri srëm gwe-gwe'ak, zen hëndep denaban sa lowehe gwer.^v 26 Hen men zen abe hap de syala nol gwe'ak, zen diki tana wei san zen Asa zertro gwen. Hëndep lamkam Ëe men zaoë gwë'ak, zen hen zëwe sa yaïng gwer. Men zen kirekam abe hap de syala nol gwe'ak, ano Bian sa zëbe mae hap bose dawemna golzimdi."

27 Ki zep ayang gulzimki, "Ano enhona man tangan dowe hana'ara. Zep Ëe banakan asa Biansa gu soneblal? San ha anakanë gu soneblan? – 'Bian, Abon onakon karek yala ansa langa gulsuk – in zen Abon onak dep golek de gwe'anye.' Hwëna kirekam bëjenë, sap Ëe an kire habë hatazak – karek yala insa de goltowen hap. 28 Zep Ëe a kire enkam asa gu soneblal: 'Bian, diki tïngare zi mo nwenak ere en mo bosesa Emki mam gun.'"

Ki zebë hwëna kïtak ngatan zi mo lang nakore ola anakan ësalsek, "Ëe mesë Ebon onakon are mo bosenam mam guk, hen etan asa kirekam mam gul."

29 Hwëna zi beyam-byana men zen zë ëzau'uk ahakon man ëguk, "In ngli tadrenda." Hwëna ahakon man ëguk, "Ki hom. In Alap mo dam taha nakore zi ki gublunda."

30 Yesus ki zep gubiridaka, "Ola in zen wet sonanhal, zen Ëe de sane gwen hap hom. Zen hwëna em de ësane gwen hap. 31 Ano syala an dekam sa Alap okamanak de zi mo enlala aning tanna zerwet sozimdi – dekam de karek tabin hip. Hen angkam de irik gin zini dowal mo kigisa dekam sa tanakam holenak zaublu inera. 32 Hwëna Asa kim de okamana an kon neir ine ha'ak, zen dekam asa tïngare zi ausu dikim Abon onak yaïng gwezan hap de orana kles tyasizim." 33 Kim kirekam gubiridaka, Zen man kim anakan goltreizim'inka, "Ëe an kirekam de tinsi asa hlaul."

34 Zi beyana in kon dekam zep ding nulblik, "Alap mo olak man lwak, 'Alap mo Zi zer sonenna, Israelsa de ngaya tabin hip Dena, Zen hëndep denaban sa gwë gwera.' Zep em ba habe anakan gulu? – 'Ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna Asa sa

---

^v12:25 Mrk 8:35

okamana an kon neir inehal.’ Em insa ‘ngatan zi mo lang nakore Zi Tangan’kam enaka zerlëwe gwenda, hwëna ëe homë dam ulsuk gwenan, ‘Em ba habe ki kirekam gu gwenda?’”

³⁵ Ki zep ding gulzimki, “Okamana an hap de ngatan nabare Zini, Ëe an Zenë angkam kolengkam emsa golëlowe he’an. Hwëna kawesinnï sa nabakam emsa jap guludal, hen dekam kawesinnik esa ëbute halasen gwer.^w ³⁶ Zep ngatansa de golzimdin hip de Zini Asa em taïbli’blan. Zen dekam esa enho nakon ëngatan gwer– dekam de ëbute halasen gwen srëm hapye.”

Yahudi zini kim daïbli’bla srëm gwekke:

Kirekam kim gubiridaka, ki zep dua-blaskam de wanya asa golësek gweka, hen dekam zep zi beya mo ëtawa gwen srëmnak asa golëlowe gweka. ³⁷ Zen sap man owas-owasna beya gulzimki, hwëna zi beyana in hom daïbli’blak. ³⁸ An kitak Alap mo ol ayang gul gwen zini Yesaya Bak mo olsa dikim sul sonen hap ki kirekam lwak. Sap Yesaya mo ola Yesus hup man dakastïbli’an– zen insa anakan Alapsa gu soneblakaye:

“Bian Alap, nëno nik mo ol ayang gulzimdinni hom am daïbli’bi’in!

Hen owas-owasna mensa Ena ere mo taha sosonkam syal gwe-gwibirida, desa hen hom tame nu’in.”^x

³⁹ Zen mae hap daïbli’bla srëm gwek: Sap Yesaya Bak hen man Alap mo ola anakan hamal hap ayang gulzimki:

⁴⁰ “Ëe mesë zëno mae mo nwena dïmïn tabir-zimk, hen zëno mae mo enhona mesë kawesin tazimk.

Dekam molya nwekam lalak dasik,

hen enhona molya ëhleng gwizimk.

Dekam molya Abon osan dep etan lwanda halzak.

Lwan dahal zankam ki Ëe amaka ngaya tabi’in.”^y

⁴¹ Yesaya mae hap kirekam Alap mo ola insa ale gulku, sap zen ngein sin Yesus mo ngatan zi mo lang nakore sosonsa hlauku.

⁴² Hwëna ahakon man sap daïbli’blak– sap Yahudi mo ahakore mam-mamna. Hwëna Farisikam de zini man Yesussu de ang gweblan hap jalse neibirida gwek, zen in zep dekam damnak ëkira gwe srëm gwek. Mae hap kirekam ëgwë gwek, sap man anakan ëairi gwek, “Asa sa hwëna but srëm gola kon

---

^w 12:35 Yoh 8:12   ^x 12:38 Yes 53:1   ^y 12:40 Yes 6:9-10

nëralsa soner.”⁴³ Zen dawemkam zi bose zik de sam gwesibiridan hap denaka dwam nei gwibik. Zen hom dekam anakan ënlala gwe-gwek, “Diki Alap Zën de asa sam gwesiblinna äiris.”

⁴⁴ Yesus anakan sap ki gubirida gweka, “Zini men zen Asa taibliblanna, zen Asa en hom taiblibla'ara, hwëna zen hen dekam ano Biansa taiblibla'ara– men Zen Asa zer sonekake.
⁴⁵ Men zen Asa hla da gwe'an, zen ki hen, men Zen Asa zer soneka, Desa hen man hla da gwe'an.^z ⁴⁶ Ëe sap okamanak awe ngatansa de golzimdin hibë hatazak. Zep zini men zen Asa taibliblanna, zen sa kawesin nikon wet so gwer.

⁴⁷⁻⁴⁸ “Ëe okamanak awe karek tabin hip homë hatazak. Ëe hwëna ngaya tabin hibë hatazak. Zep men zen de Asa baes në gwebla'ak hen ano ol san de ang tan hap baes ta gwe'ak, Ëe Aen molyë desa aumwa hap de yaklanak karek tabik. Hwëna ano ola men desa zëna baes nei gwibik, zen zep sa Alap anakare ola ban karek tabiri, ‘Em ba habe desan ang ta srëm gwek?’⁴⁹ Sap Ëe are mo enlala san denaka homë tonbirida gwenan. Hwëna Bian men Zen Asa zer soneka, Zen mensa ayang gul gwizimdin hip abe hap golblaka, Ëe desa enë ayang gul gwizimnin.⁵⁰ Hen Ëe tawana: Tingan men zen Bian mo ol san ang ta gwe'ak, zen zen sa hëndep de lowehe gwen hap de oranak ewet so kinì gwer. Zen in zep, Bian men kire enkam ayang gul gwizimdin hip Asa gu gweblanda, Ëe desa enë tawa ta gwibirin.”

**Yesus kim zëre hon de ang ta gwen zini ano
mae mo tanana ngan tasibir-zimkike:**

13 Yaklana dekam aha-en lwa kinì'anka– yakla yawala Paskanak dikim hatan hap. Yesus dekam mes anakan tame gu'unka, “Angkam mes hatal– Ëe dikim okamana ansa hli yun hup, hen Bian osan dep dikim lwahan hap denakye.” Tingan men zenë ang ë gweblak, asa man tangan kwasang gwibirida gweka. Hëndep kim Bian osan dep etan lwa ha'anka, kire enkam ki hëndep asa kwasang gwibirida gwe'anka.

² Yaklana inkam, kim Yesus asa golëtembane ta'anka, hwëna dekam dowal mo kigina mes Yudas hap Yesusu de zergun hup de enlalana ing ta soneblaka. Yudas in Kariot walya Simon mo

---

^z 12:45 Yoh 14:9

tane. ³ Yesus dekam mes anakan tame gulku, “Bian mes tūngare sosonna abe hap golblaka. Ēe sap zēre onakonē hatazak, hen angkam zēre osan debē etan lwa ha'an.” ⁴ Sap kirekam mes tame gulku, zep tembane tan nakon luweka, ki zep tahan bajuna als'iki, hen dekam zep handuknu obun tihinak da taka. ⁵ Hen ki zep hona blomenak sul soneka, dekam zep ano mae mo tanana ngan tasibir-zim'inka. Handuknu inkam zep sasa ta gwibir-zim'inka. ⁶ Kim Simon aha bosena Petrus hon hata'an zaka, ki zep zē takensiblika, “Bian, Em ba hap de ano tanana ap ngan sosublun hap?”

⁷ Ki zep ding gulbluka, “An desaē angkam syal gwibi'in, em molye angkam tame gulku. Hwēna lamkam esa tame gulu.”

⁸ Petrus ki zep gubluka, “Bējen! Em toton bējen Em ano tanana ap ngan sosublun!”

Dekam zep ding gulbluka, “Ēe de eno tanasa ngan sosun srēm kam, ki em ema Abon onakon wet so'ara.”

⁹ Ki zep ding gulbluka, “Bian, kirekam de lwankam, ki tana enna bahem ap ngan sosublun. Ki hēndep taha naban nola ban ap ngan sosublu!”

¹⁰ Yesus ki zep gubluka, “Ho awan zini hom ēdwam gwe-gwenan– etan de tim niban awan hapye. Diki tanana, zen tē naserankam de son nēnkam. Desa man ngan sosun hup dwam nei gwizimnin. Dekam kitak de timni mes ngan gwe henan. Em kitak mese ēngan gwehek. Hwēna ebon mae onakon aha-en, zen hom ngan gwe he'ara.” ¹¹ Yesus mes anakan tame gulku, “An zen sa Asa dikim zē balk tan hap zertreizimdi,” zen in zep anakan asa gubiridaka, “Ebon mae onakon aha-en, zen hom ngan gwe he'ara.”

¹² Ano mae mo tanana kim ngan tasibinkim so ta sonebirki, ki zep tahan baju zem etan ala soka, dekam zep zēre mo nikin gwennak dep lwa halka. Dekon zep nonol asa takensibiridaka, “Mensaē ebe mae hap syal gwibir-zimnin, em wēhē tame u'in?”

¹³ Em Asa ‘guru’kam hen ‘bian’kame en gweblanan. Zen airis, sap Ēe an eiwa eno mae mo kire. ¹⁴ Ēe sap eiwa eno mae mo bian hen guru, hwēna Ēe mesē eno mae mo tanana ngan tasibir-zim. Zep em hen diki kirekam de enaka gweibirida gwen– ere mae mo tanasa de hwē-hwēkam babu gwen zi mo kim ngan tasik gwibir-zimdinkimye. ¹⁵ Ēe mesē Aenaka ērak makan drē nenan– em dikim hen kirekam enaka gweibirida

gwen hap. ¹⁶ Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Zi mo tana ïltikinnik de babu gwen zini bëjen zëre mo zi bina insa kwë tan. Hen zini men zen aha zi mo olsa golsong gwe-gwenna, zen betekna. Men zen zer sone gwenna, zen mamna. ¹⁷ Angkam em ema anakan tame u'in, 'Ëe an betekna,' zep em de kirekam enaka enlala betekkam mas gwibirida gwenkam, ki esa ailya gwibinni hla kul gwer.

¹⁸ "Ola in desa emsa gubiridanan, zen man ebe mae hap dakastilzim'in, diki aha'en. Ëe mesë kitak emsa tame tabik, hëndep zebë emsa dam tasibik. Hwëna sap kirekam, mensa orep abe hap dena Alap mo olak hamal hap ale nukke, zen kirekam sa ki hëndep lwal– anakan men zen lwak,

'Zini men debanë zertembane gwe-gwek, zen hwëna ano jal zi hip sa jowera.'^a

¹⁹ An zebë desa hamal hap emsa gubiridanan: Sap in kim jowe'ak, zen dekam esa Asa anakan laïbli'blal, 'An Zen Tangan–Alap mo zer sonen Zi niye.' ²⁰ Hen Ëe eiwa denakaë emsa gubirida'an: Zi de ano zer sonen zisi zer irinni, zen ki hen Aenaka zer in'ira. Hen zini men zen Aenaka zer irinni, zen hen Bian, men Zen Asa zer sone zaka, Desa hen zer innira."

Yesus kim hamal hap gubiridakake, "Ebon mae onakon ahanik sa Asa dikim zë balk tan hap zertreizimdi."

(*Mat 26:20-25, Mrk 14:17-21, Luk 22:21-23*)

²¹ Yesus kim kirekam gubiridaka, dekam zep tangan enlalana dowebila hanaka, ki zep damnak asa gubiridaka, "Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Ebon mae onakon ahanik sa Asa dikim zë balk tan hap zertreizimdi."

²² Ëe dua-blaskam de dam tasibin wanya dekam zebë aenaka ngalap naban karatda labi'ik– mae hap: "An narasa ki gublunda?" ²³ Abon mae onakon, ahana men desa Yesus kwasang gwe-gweblaka,^b zen dekam zëre mo dam taha nakon nikin'inka. ²⁴ Petrus dekam zep zëbe hap tahana wap gulsubluka, ki zep gubluka, "Emki takensiblin: Zen narasa ki kirekam gublunda?"

---

^a 13:18 Mzm 41:10

^b 13:23 Yohanis man anakan ale gul gweka, "Dam tasibin zini men desa Yesus kwasang gwe-gweblaka." Zen Yohanis ki zëre mo bosena kirekam golzabe gweka. Zen mae hap mes yap zënaka kira ta srëm gweka– zi nwenak de zënaka bolamda tan srëm hap.

25 Zini in ki zep golek de ta zaka, zao zep takensiblika, “Bian, narasae ki enlala gweblala?”

26 Ki zep ding gulbluka, “Ëe kimë rotina ansa kolho honak os gul ane'ak, men zëbe habë golbla'ak, zen zen.” Ki zep roti apna insa os gul ineka, desa zep Yudas Bak hap golblaka.

27 Yudas kim roti apna insa twinbirki, dowal mo kigina dekam zep hwëna ing gwe heblaka. Yesus ki zep gulbluka, “Mensa ena kalang gwe'ara, nabakam syal gwibir.” 28 Hwëna Yesus insa kirekam gulbluka, ëe in zenë zë teinikin'ik ëe homë dam ulsuk.

29 Yudas zen zen Yesus mae han ano mae mo te-alana zirensik gweka,^c zep ano wal bose walya ahakon man tim nuk, “Yesus man yap gulblula– tembane maesa de yakla yala awe dep lop tan hap.” Hwëna ahakon man tim nuk, “Zen te-alasa de tahalha zi hip kae gwebla-zimdin hip mes yap gulblula.”

30 Yudas in kim roti apna insa twinbirki, ki zep hëndep gola in kon te soka. Dekam mes kawesik.

Yesus kim titi tabin ol ëesena golzimkike:

31 Yudas kim song gweka, Yesus ki zep asa gubiridaka, “Angkam mes zaul– ngatan zi mo lang nakore Zi Tanganna ano bolesa dikim Alap mam gun hup denakye. Hen Abon onakon sa kitak Alap mo bosena teip nulsublunda gwer. 32 Abon onakon kim de zini Alap mo bosena teip nulsublu'ak, Zen dekam sa hwëna Alap ano bosena etan dawemkam mam gulsublula– zëre onak kimë hata'akye. An nabakam sa ki lwal. 33 Em ano dang tininak de walas, Ëe molyë holokam eban mae golëlowehe gwek. Em esa Asa lë gweblal. Hwëna men kirekamë Yahudi zisi gubirida gwek, angka Ëe hwëna emsa hen kirekamë gubirida'an: Men zao debë song gwe'an, em molye desan Asa ërtrok.

34 “Zep angka Ëe titi tabin ol ëesena ansa ebe mae hap hli yulzim'in: Em enaka kwasang gwibirida gwen. Ëe men kirekamë emsa kwasang gwibirida gwekke, em hen kire enkam enaka kwasang eibirida gwek. 35 Kirekame kwasang naban lowehe gwe'ak, dekam sa tïngare zini anakan emsa tame da gwibir, ‘Zen eiwa Bian zëre hon de ang ta gwen wenya.’”

---

^c 13:29 Yoh 12:6

**Yesus kim hamal hap Petrussu gublukake,
“Em esa dan-ahan sonkam Asa zabeblala.”**

(Mat 26:31-35, Mrk 14:27-31, Luk 22:31-34)

³⁶ Simon mensa hen nen gweblak “Petrus”kum, zen dekam zep takensiblika, “Bian, Em endan san esa song gwer?”

Ki zep ding gulbluka, “Men zao debë song gwe'an, em molye angkam Asa desan zertroka. Hwëna lamkam esa ki Asa zertrola.”

³⁷ Ki zep hwëna etan takensiblika, “Bian, hwëna ëe ba hap de angkam Emsa ang gwebla srëm gwen hap? Ëe mesë tangan hohle gwenan– Emsa de zerzaunnuk de hwëna tïn hïpye.”

³⁸ Ki zep hwëna ding gulbluka, “Em san eiwa tangane kirekam hohle gwe'ara?– Asa de zerzaunnuk de hwëna tïn hïpye. Eiwa denakaë emsa gublu'an: Ayang de gun srëmnak, em dan-ahan sonkam esa anakan Asa zabeblala, ‘Zini in ëe homë tame ta'an.’”

**Yesus kim gubiridakake,
“Ëe an Bian osan dep de orana Zen.”**

14 Yesus ki zep zëre hon de ang ta gwen wenyasa gubiridaka, “Bahem enlala nakon ëngalap gwen. Alapsa em taïbliplan, hen Asa emki taïbliplan. ² Ano Bian mo gol yala, teksonna beyana. Hen Ëe desanë song gwe'an– em de zë de lowehe gwen hap denaka dikim hamal gulzimdin hip. Kirekam de lwan srëmkam, Ëe molyë kirekam emsa gu-gubiridananam. ³ Kimë kïtak hohle gulzim'ik, dekam asa etan lwa halzal– emsa dikim zëwe dep kwang guludahan hapye, apdekam dikim emsa zëwe golëlowehe gwen hap. ⁴ Hen men zao debë song gwe'an, em orana tawana.”

⁵ Tomas ki zep takensiblika, “Bian, ëe homë anakan dam ulsu'un, ‘Em desan debe song gwe'ara.’ Ëe banakan de orana insa tawa gweblan hap?”

⁶ Yesus ki zep ding gulbluka, “Ëe an Zen tangan– eiwa de oranaye, em dikim hëndep de gwën hap denaka hlaun hup denaye. Em de Abon osan ang gwen srëmkam, em bëjen em Bian onak hatan. ⁷ Asa de tame tankam, ki ano Biansa hen ema tame la'an. Angkam tangan esa Asa dawemkam tame lal, zebe hen Biansa tame la'an, hen mese Desa hla la gwëk.”

8 Pilipus ki zep gubluka, “Bian, ere mo Biansa abe mae hap zertreizim. Dekam asa ësam gwesil.”

9 Ki zep ding gulbluka, “Ëe mesë sap holokam emsa golëlowehe gwek, zep Pilipus, em ba habe Asa tame ta srëm gwe'ara? Zini men zen Asa hla tanna, zen hen ano Biansa hla tanda. Zep em de Asa tame tankam, em ba hap de Asa gublun hap?– Are mo Biansa de zertreizimdin hipye. 10 Em san home Asa taiblibla'ara?– Ëe an Zen, Bian han de zeraha-en gwen Zi niye, hen Zen aban aha-en. Ola mensaë ebe mae hap ayang gul gwizimnin, zen are en mo enlala nakore olsa hom. Hwëna Bian men Zen ano enhonak gwë gwenda, Zen Zen Asa zersyal gwe-gwenda. 11 Ansa emsa gubirida'an, desa em taiblibin: Ëe mesë Bian han zeraha-en gwek, hen Zen mes aban zeraha-en gweka. Ano olsa de taiblibin srëmkam, ki ano owas-owas syal gwe-gwibin emsa em taibli gwibin. Zen dekam esa hëndep Asa laibliblal. 12 Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Zini men zen Asa taibliblanna, zen sa ano kim syal ta gwer– Ëe men kirekamë syal gwe-gwenanye. Asa de taibliblan zini, zen sa hen ano syala kwei nul gwer– banakare owassa de mamkam syal gwe-gwibinkimye. Zen mae hap sa ki lwa gwer: Sap Ëe Soson Zini Bian osan debë song gwe'an– dekon de emsa mas gwibirida gwen hap. 13 Em de Alapsa banakare mae hap ano bosekam abe tanna, Ëe asa desa ep syal gwe-gwibir-zim. Dekam sa zini Bian mo sosonna hla nul gwer, hen zep sa Biansa boltere da gwer. 14 Asa de banakare mae hap are mo bosekam abe tanna, Ëe asa ki desa ebe mae hap syal gwe-gwibir-zim.”

**Alap mo Enho de golëlowehe gwen
hap kim gu-gubiridakake:**

15 “Em de Asa emsa lwa gweblankam, ki esa ano ol san ang ta gwer. 16 Hen Ëe asa Biansa abe tal– Zen deka ebe mae hap Zisi Ahanaka zer sonezimki, Zen de emsa mas gwibirida gwen hap. Zen Zen sa hëndep denaban emsa golëlowehe gwera. 17 Zen Alap mo Enho. Zen Zen– eiwa de enlalasa de ing ta sone gwizimdin hip de Zi niye. Auhu-kama enlala zini, zen molya Desa neirin gwek, sap desa nwekam bëjen hla tan, hen zen bëjen Desa tame tan. Hwëna em en mese Desa tame lak, sap Zen emsa golëlowehe gwe'ara, hen Zen sa eno mae mo enhonak gwë gwera.

18 “Ēe molyë emsa kwasap walas mo kim da tasibik. Ēe asa etan emsa hlauluda gwezal.^d 19 Molya holo gwek, okamanak de zini dekam etan molya Asa hla da gwek, hwëna em en esa Asa hla la gwer. Ēe asa etan tïn nïkon ngaya gwer. Zep em hen esa ëngaya gwer. 20 Yakлана zëwe de hatankam, zen dekam esa abe hap dena anakan tame ul, ‘Zen eiwa mes Bi zeban zeraha-en gweka. Hen eiwa nëban mae mes golëaha-en gweka.’ 21 Men zen ano ol san enlala tatete naban ang ta gwenan, zen zen Asa enna nola gweblanan. Zen kire zisi sa ano Bian kwasang gwibirida gwera– men zen kirekam Asa enna nola gweblananye. Aena hen asa kwasang gwibirida gwer, hëndep zep asa Aenaka zëbe mae hap zertrei gwizim.”

22 Hwëna ëna Kariot walya Yudas Bak mo apde bosena Yudas, zen dekam zep takensïblika, “Em banakan esa abe mae en hap Enaka zertreizimdi– okamanak de zi de Emsa hla tan srëmkamye?”

23 Ki zep ding gulbluka, “Zini men zen de Asa enna nola gwebla'ak, zen sa ano ol san enlala tatete naban ang ta gwer. Hen Bian sa desa kwasang gwibirida gwera, hen Ēe asa Bian han zëno mae mo enho nakon olëlowehe gwer. 24 Hwëna zini men zen Asa enna nolabla srëm gwe-gwenan, zen molya ano ol san ang ta gwek. Hwëna emki ëenlala gwe-gwen: Ano ola, zen are onakore naka hom. Zen Bian onakorena– men Zen Asa zer sonekake.

25 “Ēe mesë nama de emsa golëlowe hennak kirekam gubiridanan. 26 Hwëna ano tim bwanak Bian sa emsa de mas gwibirida gwen hap de Zini insa ebe mae hap zer sonezimdi. Zen zëre mo Enho. Zen Zen sa hwëna emsa enlala sobirida gwera– Ēe men desaë emsa tawa ta gwibikye. Hen Zen Zen sa eiwa de en naka ano weinak tawa tabir song gwera.

27 “Angkam Ēe ama ebe mae hap em dikim Alap mo taha terenak ëngalap gwen srëmkam lowehe gwen hap denaka hli yulzim'in– Aena men kirekamë ngalap gwen srëmkam gwë gwenanke. Auhu-kamanak awe aha zi molya kiresa ebe mae hap nolzimk. Zep bahem enlala nakon ëngalap gwen hen bahem ëairin. 28 Em kie Asa asalblal kimë emsa gubiridal,

---

^d14:18 Yesus insa “hlauluda gwezan” hap gubiridaka, zëno dam gulsunnu ahana, tïn hyanak de zënaka zertrei gwizimdin hip dena. Ahana hen Alap mo Enho de hata zan hap dena. Hen ahana, Zën de etan lwa halzan hap dena.

‘Ēe ama emsa hli yuluda'an, hwēna asa etan emsa hlaluluda gwezal.’ Em de dawemkam Asa kwasang gweblankam, ki emaka ësam gwesil– anakan de Asa salblankamyē, ‘Ēe Bian osan debē song gwe'an.’ Sap ano Bianna Zen Abon onakon teipsinnī. In zebē duwebla'an. ²⁹ An zebē hamal hap emsa gubiridanan. Sap in kim kirekam jowe'ak, dekam esa Asa laïbli'blal. ³⁰ Angkam Ēe molyē holokam eban mae kire hap de ola ziton gwibik, sap okamana ansa de irik gin zini dowal mo kīgī angkam man hata'ara. Zen Asa bējen irik tan. ³¹ Ēe in zep asa Bian mo abe hap kitak de dwam gwibir-blin san ang gwer. Zen dekam sa okamanak de zini Asa anakan tame dal, ‘Zen eiwa man zēre mo Biansa ensa lwa gweblanda.’”

In kim kirekam asa tawa tabi'inka, ki zep etan asa gubiridaka, “Haen. Nen gola an kon sek gwen.”

**Yesus kim gubiridakake,
“Ēe an Zen anggur te tangan naye.”**

15 Yesus ki zep etan asa tawa tabirki, “Ēe an Zen anggur te tangan naye. Em in hwēna ano hli-hlina. Ano Bianna, Zen hli-hli naka de tasyalsik gwibin hip de Zi. ² Ano hli-hli nik de etēn srēmna, desa man blum gulsuk gwenda. Men zen etē gwenan, desa man ala naka hen mas-mas naka blum gulsuk gwenda– dekam de mamkam etē gwen hap. ³ Emsa mes are mo olkam tasyalsik gwibirki– dekam de dawemkam etē gwen hap. ⁴ Abon onak em emas gwirin, dekam Ēe asa eban mae golēaha-en gwer. Hlina zē-en bējen eini tēn. Diki apdenak timnik de esaltil irinkim. Em hen kirekam. E-en molye eini etēk– aban de zeraha-en gwen srēmkamye.

⁵ “Ēe an anggur te. Em in hli-hlina. Zi de Abon mas gwirinini, hen Ēe de deban zeraha-en gwenna, dekam zēno danna beyana. Sap Ēe srēmkam, em bējen ba maesa syal gwibin. ⁶ Zi de Abon mas gwirin srēmna, zen men kiye– anggur hlisa de tasyalsibinni. Zen esasan gwenkam kire syauknuk yal tasen– zēwe de ehwasden hap. ⁷ Em de aban zeraha-en gwenkam hen ano ol de ebon mae lwa gwenkam, dekam em basa de dwam gwibinkim, emki kire hap Alapsa abe ta gwen. Zen sa dekam ebe mae hap gol gwizimdi. ⁸ Em de dawemkam dan nik etē gwenkam, dekam sa aha zi ano Bian mo sosonna ebon mae onak hla nul gwer. Dekam sa hen emsa tame da gwibir, ‘Zen Abon de ang ta gwen wenya.’ ⁹ Men kirekam ano Bian Asa

kwasang gwe-gweblanda, Ëe hen kirekamë emsa kwasang gwibirida gwenan. Ano kwasang-kwasangnak emki lowehe gwen. ¹⁰ Em de ano ol san enlala tatete naban ang ta gwenkam, dekam ano kwasang-kwasangnak esa lowehe gwer– Aena men kirekamë hen are mo Bian mo ol san enlala tatete naban ang gwe-gwenanke. Zep Ëe zëno kwasang-kwasangnakë gwë gwenan.

¹¹ “Ëe mae habë kitak insa gubiridanan– Abon onakore isrip-sri dekakim eno mae mo enhonak lwa gwëk. Dekam eno mae mo isrip-srina sa tangan taman kinï gwer. ¹² An zebë hen ola ansa hli yulzim'in: Enaka em kwasang gwibirida gwen– men kirekam Ëe hen emsa kwasang gwibirida gwenanke, em hen kirekam enaka kwasang eibirida gwëk. ¹³ Kwasangna taman kinin tangan wenyä an zen: Zi de wal bosyansa de ngaya tan hap zëre mo timsi sosok gunnu, hëndep zep de tinnï. Zen zen– sërkam de mam tangan wenyaye. ¹⁴ Em de ano ol san enlala tatete naban ang ta gwenkam, em ki eiwa ano wal bose wal tangan. ¹⁵ Angkam Ëe homë etan Abon de babu gwen zikim emsa gubirida'an. Sap kirekam ebe mae hap hom dakastilzim'in, sap babu gwen zini hom zëre mo zi bina in mo syala tame nul gwenan. In zebë hwëna angkam wal bose walkam emsa gubirida gwe'an. Sap mensaë Bian onak sane gwe-gwëk, Ëe desaë ebe mae hap ayang gul gwizimk. ¹⁶ Em home Asa dam lasik– Ëe dikim emsa bi gwibiridan hapye. Diki Ëeyë emsa dam tasibik– dekam de ano olsa gol halada gwen hap, hen em dikim dan nik ëtë gwen hapye. Em insa danna ëtë gwe'an, zen hëndep de ëlwa gwen hap dena. Zen zep sa Bian eno mae mo abena dokwak gul gwera– em de ano bosekam abe ta gwenkamye. ¹⁷ Zen in zebë ebe mae hap ola ansa hli yulzim'in: Enaka kwasang eibirida gwëk.”

**Zëre mo tim bwanak de zëre hon de ang
ta gwen wenyaka karek tabin hip de ol:**

¹⁸ “Auhu-kama enlala zini sa emsa husus neibirida gwer. Kirekam kim de ebon mae jowe gwe'ak, zen dekam ëenlala gwe-gwëk, ‘Ano teipsinni hen kirekam në gweblak.’ ¹⁹ Eme nama auhu-kama enlala zi niban enlala siri tankam lowehe gwe'anam, dekam zen maka emsa kwasang neibirida gwe'an. Hwëna Ëe mesë emsa zëbon mae onakon hlil inhak. Em mese zëbon mae onakon wet so gwëk, zen zep emsa husus neibirida

gwe'an. ²⁰ Anakan mensa emsa gubirida gwek, desa emki enlala gwe-gwibin: 'Zi bina, zen mamna. Zëbon de babu gwen zini, zen betekna.' Zep men kirekam ere mae mo mamna Asa në gweblak, zen kirekam sa hen emsa neibirida gwer. Zen man Asa karek da gwek. Zep emsa hen kirekam sa karek da gwibir. Ano tawa tabin sin da-en ang ta gwek. Zep ebon mae osan kire enkam sa hen ang ta gwer. ²¹ Zen mae hap sa emsa karek da gwibir: Sap em Abon onak de wenya, hen zen hom Bian, men zen Asa zer soneka, Desa tame da'an. ²² Ëe de hatazan srëmkam hen tawa ta gwibin srëmkam, ki karekna molya zëbon mae onak mamkam lwa'anam. Hwëna angkam Ëe mesë tawa ta gwibik. Zep aumwa hap de zisi klis gunnuk zen banakan molya anakan ëguk, 'Ëe homë anakan ëtawa gwek, "Ëe ama ëkarek gwe'an."' ²³ Men nara Asa husus gweblanna, zen ki hen ano Biansa husus gwebla'ara. ²⁴ Owas-owasna men desa Ëe zëno mae mo nwenak syal gwe-gwibir-zimk, aha zi hom tangan orep kirekam de owasna syal neibik. Ëe de kirekam syal gwibir-zimdin srëmkam, ki karekna zëbon mae onak molya mamkam lwa'anam. Hwëna angkam zen mes hla nul gwek, hwëna zen man Asa are mo Bian naban husus nei gwizimk. ²⁵ Zen hwëna kirekam de jowen hap mes ki lwak, sap men kirekam Alap mo olak anakan ale nukke,

'Zen man totoresa asa husus në gweblak,'^e
zen bëjen ki lwa srëm gwen.

²⁶ "Ano tim bwanak, dekam Ëe asa emsa de mas gwibirida gwen hap de Zini insa zer sonezim. Zen Alap mo Enho— eiwa de enlalasa de ing ta sone gwizimdin hip de Zini. Zen Zen sa hen abe hap de ola ebe mae hap ing gul sone gwizimdi. ²⁷ Em hen dekam esa abe hap dena ol halada gwer. Sap Ëe kimë Alap mo ola nonol tawa tabinkim kon gwesibir hanak, eme Asa ang ë gweblak."

16 "Ëe mae habë hamal hap kirekam emsa gubiridanan— em ekakim Asa de taibliblan nakon ëbutehal gwe srëm gwek. ² Abe hap de jal hap emsa sa but srëm gol-gola kon nolëalsa sone gwer, hen eno mae mo ahakorena sa damera gwer. Dekam in zen ki emsa neibirida gwe'ak anakan sa kil nil gwer, 'Alap man ano mae mo syala ansa sam gwesik gwibi'ira.'

---

^e 15:25 Mzm 35:19, 69:5

3 Zen kirekam sa emsa neibirida gwer, sap zen Asa Bian han hom tame noso'an. 4 Hwëna an zebë ki hamal hap dena insa emsa gubiridanan. Sap men dekam ki emsa kirekam neibirida gwe'ak, dekam esa ëenlala gwe-gwer, 'Zen men desa hamal hap asa gubiridaka, angkam man ki lwa'an.'"

Alap mo Enho hap dena kim tawa tabirkike:

(Yoh 14:16-18, 14:26, 15:26)

"Ëe homë menkam kirekam emsa tawa ta gwibik, sap Ëe dekam namaë emsa golëlowehe gwe'ak. 5 Sap angkam Ëe ama etan lwa ha'an – men Zen Asa zer sonekake, Zëbon osan dep. Hwëna em home Asa lakensibli'an, 'Em enda san debe song gwe'ara?' 6 Hwëna Ëe ama emsa tame tabi'in: Asa de kirekam sane tankam, eno mae mo enlalana man tangan dowe hana'ara. 7 Hwëna eiwa denakaë emsa gubirida'an: Ëe de emsa hli yuludanna, zen ebe mae hap man tangan sam gwesizim'in. Sap Ëe de emsa hli yuludan srëmkam, ki emsa de mas gwibirida gwen hap de Zini in molya ebon mae hata zaka. Ëe de emsa hli yuludankam, Ëe asa zer sonezim. 8 Zen kim de hata'an zaka, Zen dekam sa tïngare okamanak de zi hip eiwa dena goltrei gwizimdi – kareksa de gol gwen srëm hap dena, dam-damkam de lowehen hap dena, hen Alap de klis gun hup dena. 9 Sap okamanak de zini Asa de taïbli'blan hap man baes ta gwenan, zep Alap mo Enhona sa zëbe mae hap anakan goltrei gwizimdi, 'Em ema dekam ëkarek gwe-gwenan.' 10 Ëe Bian osan debë song gwe'an, zep ano tim bwanak Zen sa dam-damkam de lowehen hap denaka tawa ta gwibiri. 11 Alap mes dowal mo kïgina karek tan hap gu-gubluka. Zep Alap mo Enho de hata zankam, Zen sa hen Alap de tïngan klis gun hup denaka tawa ta gwibiri.

12 "Ano emsa de tawa tabin hip dena sap nama blala. Hwëna angkam em molye dokwak uk. 13 Hwëna Alap mo Enho, Zen Zen – eiwa denaka de ayang gul gwizimdin hip de Zi niye. Zen Zen sa eiwa de oranak dep emsa golëwet so gwer. Zen molya zëre en mo enlala san tawa ta gwibirki, hwëna men desa de Abon sane gwe-gwe'anka, Zen desa sa ebe mae hap ayang gul gwizimdi. Zen zep sa hen ngein sin dep dena hamal hap goltrei gwizimdi. 14-15 Tïngan mensa Bian bi gwibi'ira, Ëe desa apdenakë bi eibi'in. Zen in zebë emsa gubiridal, 'Alap mo Enhona men desa de Abon sane gwe-gwe'anka, Zen desa sa ebe

mae hap ayang gul gwizimdi.’ Zep zëno syala kon, zini sa ano bosen a teip nulsunda gwer.”

**Yesus de etan ngaya gwen hap dena
kim tame nul srëm gwek, hen ol gu sonensa
de dokwak gun hup kim gu-gubiridakake:**

¹⁶ “Molya holo gwek, em dekam molye etan Asa hla lak. Hwëna etan holo gwehan srëmnak esa Asa hla lal.”

¹⁷ Zëre hon de ang ta gwen wenya, ëe ahakon dekam zebë aenaka anakan lakensibirida gwe'ak, “Zëno enlalana banakan lwabla'ara? Nen home tame ul– in kim anakan gulu, ‘Molya holo gwek, em dekam molye etan Asa hla lak. Hwëna etan holo gwehan srëmnak esa Asa hla lal.’ Hen nen home tame ul– in kim anakan gulu, ‘Sap Ëe Bian osan debë song gwe'an.’”

¹⁸ Ama hen anakan aenaka lakensibirida gwe'ak, “In kim anakan gulu, ‘Molya holo gwek,’ dam gulsunnu banakan? Nen home dam ulsu'un.”

¹⁹ Hwëna Yesus mes anakan asa tame tabirki, “Zen man Asa de takensiblin hap ëdwam gwe'an,” ki zep asa takensibiridaka, “Em san teibin hibe enaka lonbirida'an?– in sa anakan emsa gubiridalye, ‘Molya holo gwek, em dekam molye etan Asa hla lak. Hwëna etan holo gwehan srëmnak esa Asa hla lal.’ ²⁰ Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Em esa aitin-aitin niban Asa gosa la gweblal, hwëna auhu-kama enlala zini sa dekam ëisrip-sri gwe-gwer. Em hwëna dekam enlalana esa ëdowe hanal, hwëna enlala dowe hananna in isrip-sri hap sa etan liwe hera– ²¹ men kirekam hen, we de eisbir anenna. Zen dekam enlalana man ëdowe hana gwenan. Sap dekam mes zaunun– zëno hlësgwan-hlësgwan gwen hap denakye. Hwëna kim de jaha gwe'ak, zen dekam sa sang-sangna in sa eititi gwibir. Sap dekam wasalna in sa isrip-sri gweblal. ²² Em hen kirekam esa ëgwër: Angkam em enlala dowe hanan nabane lowe he'an. Hwëna em kime etan Asa hla la'ak, em dekam tangan esa Asa isrip-sri ëblal. Isrip-srina in, zen hëndep dena. Zini bëjen kire isrip-srina ebon mae onakon gulsuzimdin. ²³ Dekam em etan molye ëdwam gwek– Asa de srip gulsuzimdin hip takensiblin hapye.

“Eiwa denakaë emsa gubirida'an: Ano bosekam de ba mae hap Biansa abe tanna, Zen sa ebe mae hap gol gwizimdi. ²⁴ Em home menkam ano bosekam ba mae hap Biansa abe la gwek.

Hwëna angkam emki abe ta gwen. Dekam esa ulin gwer. Zen dekam tangan sa eno mae mo isrip-srina taman kinï gwer.

²⁵ “Ano ola ebe mae hap gulk sun de blaonzimdin makan mes yap lwal. Hwëna yaklanak sa hatal, dekam molyë etan gulk sun de blaonzimdinkim emsa tawa ta gwibik. Hwëna dam-dam enkam asa are mo Bian hap dena ebe mae hap srip gulsuk gwizim. ²⁶ Yaklana iwe de hatankam, em dekam molye etan Asa en gweblak– eno mae mo abesa de Bian hap ayang gul gweblan hapye. Hwëna en esa Biansa ano bosekam abe la gwer. ²⁷ Sap Bian Zëna man emsa kwasang gwibirida gwe'ara, sap em ema Asa emsa ola gweblak, hen em ema Asa anakan laïbli'blak, ‘Zen eiwa Alap onakon hataka.’ ²⁸ Èe eiwa okamana awe dep Zëbon onakonë hatazak. In zebë etan Zëbon osan dep lwa ha'an.”

²⁹ Èe zëre hon de ang ta gwen wenyä dekam zebë enblak, “Angkame dam-dam enkam asa gubiridanda– gulk sun de blaonzimdin srëmkamye. ³⁰ Angkamë Emsa tame lanan: Em kitak tawana. Em zi mo enlalana ema tame ta gwizimnira, zep Emsa de takensïblin srëmnake ap ding gul gwizimnira. Zen in zebë tangan Emsa laïbli'bla'an, ‘Em eiwa Alap onakone hata zaka.’”

³¹ Dekam zep hwëna ap ding gulzimki, “San ha eiwa tangane Asa laïbli'bla'an? ³² Emki ësan: Angkam mes tangan golek de gwer, em dekam esa ere mae mo gol-gol san dep ësyawer. Em dekam esa Asa hli la gukhal. Hwëna are mo Bianna molya zë Asa da tasikï, sap Zen nama Asa zergwë gwe'ara. ³³ An kitak mesë emsa gubiridanan– aban de zeraha-en gwenkam ekakim ëngalap gwen srëmkam lowehe gwëk. Auhu-kamanak awe karekna mam naka esa oltowe gwer. Zep enlala tatete naban lowehe gwëk– men kirekam hen Aena enlala tatetekam de zaunkum auhu-kama mo sosonna holenak zaubir anekke.”

**Yesus kim Biansa zëre hon de ang
ta gwen wenyä kip abe takake:**

17 Yesus kim kirekam gubiridaka, Zëna ki zep ngli san kara gwe seka, ki zep Biansa gu soneblaka, “Bian, angkam yaklana mewe mes zaunun. Angkam dekam ere mo Tanena ano bosenä tingare zi mo nwenak ap teip gulsublu– Èe akakim hen ere mo bosenä zëno mae mo ngirïnnik teip gulsuk gwëk. ² Sap Em mese tingare zi aususa de bi gwibiridan hap

dena abe hap golblaka. Hen zen de ëngaya gwen hap dena mensa Ena abe hap lup gulbluka, Ëe asa zëbe mae en hap hëndep de lowehen hap denaka gol gwizim.”

³ Ëe, Yohanis, in zebë hen Alapsa anakan gu sonebla'an, “Bian, an diki zen– hëndep de lowehe gwen hap denaye: Eiwa de Zini Alap Emsa de tame tanna, hen ere mo zer sonen Zini Yesus Kristussu de tame tanna. Zen ëe dekonë ëngaya gwe'an.”^f Yesus dekon anakan ayang gulku,

⁴ “Bian, Ëe mesë eno bosena okamanak de zi mo nwenak teip gulsublunda gwek, sap Ëe zëno mae mo nwenak mesë syala sul sonek– mensa Ena abe hap wei yul soneblakaye. ⁵ Zep Bian, angkam Emki etan abe hap golblan– Ëe dikim eno alp nakon teipsinkim nikirin hip, nonol men kirekame okamana ansa de yang gulsun srëmnak teipsinkim inikin gwekake.

⁶ “Em mese okamana an kon abe hap zini hlilblink, hwëna zen bina ere tangan mo dena. Bian, Ëe mesë ebe hap dena zëbe mae hap goltrei gwizimk, hen zen angkam mes ere mo ol san ang tal. ⁷ Zen mes angkam anakan tame nul: Ano syala hen ola, zen kitak Ebon onakorena– mensa Ena abe hap golblakake.

⁸ Sap ola mensa Ena abe hap golblaka, Ëe mesë desa ayang gulzimk, hen zen mes desa dokwak nuk, hen mes tame nuk. Zen mes Asa anakan da'ibli'blak, ‘Zen eiwa Alap onakon hata zaka, hen Zen zer soneka.’

⁹ “Ëe tïngare okamanak de zi hip homë Emsa abe ta'an. Hwëna men desa en Ena abe hap lup gulblukake, zëbe mae en habë Emsa abe ta'an, sap zen zen– ere mo denaye. ¹⁰ Ano bi gwibiridan wenya, zen hen kitak ere mo dena. Hen ere mo bi gwibiridan wenya, desa hen kitak apdekame bi eibirida'ara. Zen zep sa hen ano sosonna aha zi hip noltrei gwizim, hëndep zen hen sa ano bosena teip nulsublunda gwer. ¹¹ Angkam Ëe ama Ebon osan dep lwa ha'anzal. Ëe homë etan okamanak awe deban mae golëlowe he'an, hwëna nëno nik mo bi eibiridan wenya nama sa zao lowehe gwer. Zep Lalak Zini, Bian, nëno nik mo hlil irin zini insa emki tatetekam de Ebon en ëzauk gwen hap denaka gol gwizimdin. Zen dekam sa ëaha-en gwe-gwer–

---

^f 17:3 Ayat tigana ansa ahakon man dam nulsuk gwenan, “An Yesus mo ol.” Hwëna men zen ansa Orya olkam li nul sonek anakan dam nulsuk, “An Yohanis mo ol.”

Nëna men kirekame hen aha-en ëkake. ¹² Ëë kimë nama golëlowehe gwëk, Ëë ama Ebon dikim tatem ëzauk gwen hap dena kim tatete ta gwibik. Hen Ëë ama dawemkam golëzauk sone gwëk, zep aha-en mae homë syauk sun dep de ora san de gwë hannak kara ta sonek. Hwëna aha-en tangan syal heka. Hwëna zen insa kirekam gwëka, zen ere mo olsa dikim sul sonen hap ki lwak. ⁸

¹³ “Bian, Ëë angkam ama Ebon osan dep lwa ha'anzal, an zebë nama de okamanak gwën nakon zëno mae mo inik emsa gu sonebla'an– ano isrip-srisa dekakim zëre mae mo enhonak sowe henkam neis gwibik. ¹⁴ Ola mensa Ena abe hap golblaka mesë ayang gulzimk. Hwëna auhu-kama enlala zini man Abon de ang ta gwen wenyansa husus neibirida gwenan, sap zen okamana awe dep denaka hom. Zen ngatan zi mo lang san dep dena. Aenaka hen kirekam husus në gweblanan, sap Ëë hen awe dep denaka hom. ¹⁵ Bian, Ëë Abon de ang ta gwen zini ansa, okamana an kon de lup gul inehan hap homë Emsa abe ta'an. Hwëna diki mae habë Emsa abe ta'an: Dowal mo kigë onakon Emki langa tasik gwibin. ¹⁶ Men kirekam Aena okamana awe dep denaka hom, zen hen kirekam. Zen zep auhu-kama enlala zi niban enlala siri tankam lowehe srëm gwe-gwenan. ¹⁷ Bian, eno ola zen eiwa de enna. Ere mo eiwa de ola inkam emki Abon de ang ta gwen wenyansa lalak tasibin– lalak nik dekakim ere en hon lowehe gwëk. ¹⁸ Men kirekame Asa okamana an san dep zer soneka, Ëë hen kirekamë desa tïngare lang san dep lup gul sone'an. ¹⁹ Zen in zebë are mo timni ebe hap sosok gulblu'an– desa dikim mas gwibiridan hap, zen dekakim tangan ere en hon ëtal gwesik.

²⁰ “Angkam an zen lowe he'an, zëbe mae en hap homë Emsa abe ta'an. Hwëna men zen de zëno mae mo ola kon Asa daïbli'ak, zëbe mae habë hen Emsa abe ta'an. ²¹ Dikire zen kitak ëaha-en gwëk. Dikire zen Nësä niaha-en gwëk– Nëna men kirekame enho aha-erekam ë gwendake. Zen de kirekam ëaha-en gwenkam, zen dekam tangan sa okamanak de zini Asa anakan daïblibal, ‘Zen eiwa Eme Asa zer soneka.’ ²² Ëë mesë are mo ngatan zi mo lang nakore sosonna zëbe mae hap golzimk– men desa Ena abe hap golblakaye. Zen zep sa hen

---

§17:12 Mzm 41:10, Yoh 13:18

ëaha-en gwer– Nëna men kirekame hen aha-en ëkaye. ²³ Asa Eme enho nakon zergwë gwenda, hwëna Ëë asa desa enho nakon golëlowehe gwer. Zen zep sa tangan ëaha-en gwer. Zen dekon zep sa hen okamanak de zini anakan tame nul gwer, ‘Zen eiwa, Eme Asa zer soneka.’ Zen zep sa hen anakan tame nul gwer, ‘Em eiwa ema Abon de ang ta gwen wenyansa kwasang gwibirida gwenda– men kirekame hen Ena Asa kwasang gwe-gweblandake.’

²⁴ “Bian, zini men desa Ena abe hap lup gubluka, Ëë ama zen de Abon onak lowehe gwen hap dwam gwe'an– men zaoë Aena gwë gwe'akke. Zen dekam sa ano ngatan zi mo langnak de sosonna hla nul gwer– men desa Ena abe hap de kwasang hap okamana ansa de yang gulsun srëmnak golblakaye.

²⁵ Bian, Em dam-dam enkam de klis gul gwen hap de Zini. Okamanak de zini hom Emsa tame da'an, hwëna Ëë mesë Emsa tame tak. Hen Abon de ang ta gwen wenyansa an mes hen anakan tame nuk, ‘Eme Asa zer soneka.’ ²⁶ Ëë mesë ebe hap dena zëbe mae hap goltreizimk, hen nama asa kirekam goltrei gwizim. Zen zep sa Asa enna nola gweblal– men kirekam Ena hen Asa enna lwa gweblandaye. Ëë dekam asa deban mae apdekam golëaha-en gwer.”

Yesusu kim balk dakke:

(*Mat 26:47-56, Mrk 14:43-50, Luk 22:47-53*)

18 Yesus in kim kirekam Alapsa gu soneblasiki, ki zep zëre hon de ang ta gwen wenyansa asa golësek gweka– weya tanena Kidron mo men eihya san dep. Zao zaitun trana ki. Zao zep asa golëbiti gweka. ² Hwëna Yudas Bak in zen zerguku, zen mes zaitun trana insa tawa gweblaka, sap Yesus etan-etankam zao asa golëtagal gwe-gweka. ³ Ki zep zë Yudas jana nabare zini golëyaing gwe zaka. Ahakon Roma mo jana nabare zi, hen ahakon Alap mo golsa de kara gul gwen jana nabare zi– mensa Farisikam de zi niban Alap mo golak de syal tan zi mo mam-mam naban lup nul sonেকে. Zen jana, nëbok, hen te tek maesa deirenk, hen ahakon seipsi deirenk hen lampusa. ⁴ Hwëna Yesus mes kitak anakan tame gulku, “Asa kirekam sa nëblal,” zep ala ta gubiridaka, ki zep zë takensibiridaka, “Em narasae lëbla'an?”

⁵ Ki zep ding nulblik, “Nazaret walya Yesussu.”

Ki zep ding gulzimki, “Ēe an Zen.”

Yudas in zen zer guku, zen zë golëzau'unka. ⁶ Yesus kim kirekam ding gulzimki, “Ēe an Zen,” dekam zep jana nabare zini in tingan lure san eësek gwehak, ki zep mumuk ennak owas hap boklena kom dablak. Hwëna zëna hom tame nuk–Alap insa kim kirekam gweibiridakaye. ⁷ Dekam zep etan takensibiridaka, “Em narasae lëbla'an?”

Ki zep etan ding nulblik, “Nazaret walya Yesussu.”

⁸ Dekam zep ding gulzimki, “Ēe mes-am emsa anakan gubiridanan, ‘Ēe an Zenke.’ Asa en de tëblanna, dikire ahakore wenyä an sek gwëk.” ⁹ Zen mae hap kirekam gubiridaka: Zëre mo nër hom de Biansa de gu soneblanna insa dikim sul sonen hap. Sap Zen anakan gu soneblaka, “Ēe ama dawemkam golëzauk sone gwëk, zep aha-en mae homë syauk sun dep de ora san de gwë hannak kara ta sonek.”^h

¹⁰ Simon, aha bosena Petrus, ki zep nëbok zemka mol ineka, dekam zep Alap mo golak de teipsin zi nik de babu gwe-gwen zini Malkussu sap zip soka. Hwëna dam san de ing ala en naka zep blansibli kinika. ¹¹ Hwëna Yesus zë gubluka, “Nëbokna insa em etan lil sonen. Em san ema anakan Asa jalse gweba'ara?– ‘Mensa Bian syal dohon-honna ebe hap wei yul soneblaka, dikire lwak.’”

Yesussu kim Hanas Bak hap nërtrëblakke:

(Mat 26:57-58, Mrk 14:53-54, Luk 22:54)

¹² Ki zep Roma mo jana nabare zi mo mamna walas zeban hen Yahudi kore jana nabare zi niban zibalk taka, hen tahana zitatak soblaka. ¹³ Zen nonol Hanas Bak osan dep nërhak, men zen nonola Alap mo golak de syal tan zi nikon teipsikike–Kayafas Bak men zëno wenamsa golkake. Hwëna Kayafas in, zen tahunna inkam Alap mo golak de syal tan zi nikon teipsiki. ¹⁴ Kayafas, zen in zen menkam Yahudi zi mo mam-mamna tame gun srëmkam anakan gubiridaka, “Diki dawemna nëbe mae hap aha-ere zi de tinnë airis– dekakim tingare Yahudi zi juwe srëm gwëk.”ⁱ

---

^h 18:9 Yoh 17:12, Yoh 6:39   ⁱ 18:14 Yoh 11:49-53

Petrus kim nonol Yesussu zabebalakake:*(Mat 26:69-70, Mrk 14:66-68, Luk 22:54-57)*

15 Simon, aha bosenana Petrus, hen aha zini men zen Yesussu ang gwe-gweblaka^j lun kon zep értro kinika. Hwëna aha zini in zen ang gwe-gweblaka, zen Hanas Bak mo dokot ahana. Zep kim Yesussu Hanas Bak mo gol homannak de kol sonna iwe nerti'inzak, zen en zep dekam hen til zika. 16 Hwëna Petrus ënakon zep zau'un onka– lilikin golek denakon. Aha ang gwe-gweblan zini in dekam zep etan wet soka, ki zep lilikinsi de kara so gwen hap de babu gwen wenyana ban golton'anka, ki zep hwëna Petrus hun lil zika. 17 Lilikin kara so gwen hap de wenyana in dekam zep Petrusu takensiblik, “Em san hen ahana?– zini in hon de ang gwe-gwenana.”

Ki zep ding gulbirki, “Èe an zen hom.”

18 Langna dekam man bot-bot gwe'ak, zep zëwe de babu gwen zi niban jana nabare zi niban mes syauknu bla dasik,^k hen zëwe tuwirin hip ëzau'uk. Petrus dekam zep hen golek de tabir zika, zao zep hen tuwirin hip zau'un zaka.

Hanas Bak kim taken-taken gweblakake:*(Mat 26:59-66, Mrk 14:55-64, Luk 22:66-71)*

19 Alap mo golak de ëpba teipsin zini in dekam zep Yesussu mae hap denaka taken-taken gweblaka– Zëbon de ang ta gwen zi hip dena hen zëno tawa tabin hip denaka. 20 Dekam zep ding gulbluka, “Èe ama damkam tingare zi nwenak tawa ta gwibik. Ano tawa tabinni kitak Alap mo golak hen but srëm gol-golak–men zëwe en Yahudi zini ëtagal gwe-gwenanke. Èe homë aningkim ba ol maena tawa tabik. 21 Zep ba hap de kire hap Asa takensiblin hap? Diki men zen Asa sane da gwekke, desa emaka takensibirida'ara, sap zen tawana– mensaë tawa ta gwibikye.”

---

^j18:15 Yohanis man anakan ale gul gweka, “Ahana men zen Yesussu ang gwe-gweblaka.” Zen mes yap ayatna awe hen zëre mo bohesa golzabeka. Emki Yoh 13:23 mo otda alenak hlaun.

^k18:18 Yohanis mo ale nakon man dam gwesik, syauknu in sa bla dasik, zen hamal syauk debal bunsu. Desa te-alakam kap da gwek, sap kire syauknu sal-sal tanganna hen butna hom.

22 Kirekam kim ding gulbluka, jana nabare zini ahanik zep tahakam mipna lwa soblaka, deban gulbluka, “Alap mo golak de teipsin zini san ki kirekam ding nul gweblanan?”

23 Hwëna Yesus ki zep ding gulbluka, “Ëeyë botonkam ding gulunam, dekam hwëna emaka gubiridala, ‘Zen kirekam man boton gwe'ara.’ Hwëna eiwakam insa ding gul, em ba habe Asa lek tyanda?”

24 Hanas dekam zep gubiridaka– Alap mo golak de teipsin zini Kayafas Bak osan dep de zersong gwen hap. Yesus mo tahana dekam nama tatak soblanna.

Petrus kim etan zabeblakake:

(Mat 26:71-75, Mrk 14:69-72, Luk 22:58-62)

25 Petrus nama syauk alpna iwe zau'unka. Ki zep zë ahakore nik etan dakensiblik, “Em san ha zëbon de ang gwe-gwen naka hom?”

Ki zep ding gulzimki, “Ëe zëbon de ang gwe-gwen naka hom.”

26 Hanas Bak hon de babu gwen zini ahana man hen zao gwë'anaka. Zen Petrus insa ing alana blansibli kinika, zëno iye. Zen zep etan gulbluka, “Ëe Yesus hun apdenakë emsa zaitun tranak aker.”

27 Desa hen man ding gulbluka, “Asya, aban home.” Hëndep dekam zep ayangna guku.

Pilatus Bak kim taken-taken gweblakake:

(Mat 27:1-2, 11-26, Mrk 15:1-15, Luk 23:1-5)

28 Kak tangannak, zep Kayafas mo gola kon Yesussu nërsong gwek– gubernor Pilatus mo gol san dep. Zen zen dekam Roma mo bosekam gubernor gweka. Yahudi mo mam-mamna in hom dekam gola iwe bitï gwek, sap Yahudi mo auyan-azana mes anakan jalse neibiridak, “Yahudi srëm zi mo golak bahem tin. Ki esa ëkun gwer.” Zep hom Pilatus mo golak bitï gwek, sap zen man yaklana inkam Paskanak de tembane yawalak dep ëhohle gwe'ak. 29 Ki zep Pilatus Bak wet sobiridaka, ki zep zë takensibiridaka, “Zini an banakan karek gweka?”

30 Ki zep ding nulblik, “Zen de karek gwe srëm gwenanam, ëe molyë ërhalan zanam.”

³¹ Ki zep Pilatus ding gulzimki, “Ki amki ere mae mo titi tabin ola kon klis uk hen karek lak.”

Hwëna ki zep ding nulblik, “Ëe amaka, hwëna Roma mo irik ginni em mese asa anakan jalse eibirida gwëk, ‘Yahudi zini em e-en bëjen em zisi tok hap karek tan. Hwëna diki nonol Roma mo mam-mamna kip em zerguzimdin– zen de zëno kareksa hlaulblunkam dekakim dak.’”

³² An mae hap ki jowek: Sap Yesus mes hamal hap anakan tawa ta gwibirki, “Ëe kirekam de tinsi asa hlaul.” Zep zëre mo ola insa de sul sonen hap, kirekam zep ki hëndep lwak.

³³ Pilatus ki zep etan gol mwa san dep til halka, ki zep jana nabare wenyaka gubiridaka– Yesussu de zertilzin hap. Zao zep takensiblika, “Em san ha eiwa Yahudi zi mo teipsinni?”

³⁴ Ki zep ding gulbluka, “San ha ere en mo enlalakame ki kirekam Asa takensibli'ara? San ha aha zi man emsa nenblal– kirekam de Asa takensiblin hapye?”

³⁵ Ki zep ding gulbluka, “Ëe san Yahudi wal! In dwan Yahudi bose uk am Alap mo golak de mam-mam weny ban abe hap emsa nergublunanzal. Em banakane karek gwëka?”

³⁶ Ki zep ding gulbluka, “Ano irik ginni zen auhu-kamanak awe dep hom. Ëe de okamanak irik ginkim, dekam ano irik gin weny maka ëeija'an– Asa de Yahudi mo mam-mam mo tahanak zerguzimdin srëm hap. Hwëna ano irik ginni okamanak awe dep hom.”

³⁷ Dekam zep Pilatus etan takensiblika, “Zep ki san ha em teipsinni?”

Ki zep ding gulbluka, “In kirekame gunda, zen kirekamke. Ëe mae habë okamanak hatazak: Eiwa denaka de tawa ta gwibin hip. Eiwa de enlala nabare zini, zen man Asa i-san i-san në gweblanan.”

³⁸ Dekam zep hwëna ding gulbluka, “Eiwa dena bëjen em tawa tabin, sap eiwa dena toton nara dep?– klis gunnu.”

Te-lidak sonnak de makan ta irin hip kim asas nëblakke:

(Mat 27:15-31, Mrk 15:6-20, Luk 23:13-25)

Kim kirekam guku, ki zep etan Yahudi mo mam-mam osan dep wet soka, ki zep zë kitak zi trana in han gubiridaka, “Ëe homë zini an mo karekna hlaulblunan. ³⁹ Hwëna eno mae mo gubernor-gubernora, ëe dwan yakla yala Paskanak am-am ëgwë

gwenan– bwinak de zini men desa tan hap kalang neibirida gwenan, ahanaka de tūngare zi mo gublun san wet son hap zeser sonezimdin.¹ Zep ëe ama emsa takensibirida'an: Ëe narasa asa namen ebe mae hap hīl tī sonezim? San ha zini an zen zēnaka tim ti'ara, 'Ëe an Yahudi mo teipsinnī,' san ha desa asa ebe mae hap zeser sonezim?"

⁴⁰ Ki zep ol mamkam ëgu ane gwe'ak, "Zini insa bëjen! Barabassa ap hīl tī sonezim." Barabas in, zen asaskam de te-alasa alal ta gwizimdin hip de zi.

Pilatus mo jana nabare zini kim

Yesussu lamang da gwe'akke:

(*Mat 27:27-31, Mrk 15:15*)

19 Pilatus ki zep jana zisi gubiridaka– Yesussu de zerhan hap, zao de mam enkam tangolen hap. ² Jana zini in dekam zep dokot të ngī-ngīsa mlin-mlin nuk, desa zep nolak ala nul soneblak– teipsin zi hip de emaskam de weir sosublun makare naka. Zen hen teipsin zi hip de bajusa, sam dan kīl makare naka, ala nosoblak. ³ Zēna zao zep botonkam blikip neisik gwebla'anzak– anakare swrē tan ola ban, "Dawem, bian. Em in zen– Yahudi mo teipsin niye." Kire ola ban zep nwe-mase san lek-lek da gwe'ak.

⁴ Etan kim nēr halzak, Pilatus ki zep etan wet sobirida zaka, ki zep zē gubiridaka, "Emki hla tan. Ëe ama etan ep zertreizim'in– em dikim anakan ëtawa gwen hap, 'Ëe homē zēno karekna hlaulblunan.'" ⁵ Yesussu kim nērwet so'anzak, dekam nama ngī nabare dokot të weir sosun nuban hen teipsin zi hip de baju naban. Pilatus dekam zep gubiridaka, "An zen– zini inye."

⁶ Hwēna Alap mo golak de mam-mam wenya hen Alap mo golak de jana nabare zi mo mam-mamna kim hla dak, dekam zep ol mamkam ëgu ane gwe'ak, "Desa te-lidak sonnak makan laink. Te-lidak sonnak makan laink."

---

¹**18:39** Men zen Roma mo bosekam gubernorkam irik nīl gwek, zen hom mwin-mwankam totoresna bwinak de zini nuswe sone gwek. Diki Yahudi mo yakla yawala Paska ennak ki kirekam lwa gwek. Ahakon in zen bwinak lowehe gwek, zen men zen Roma mo irik gin nikon de wet son hap ëasas gwe-gwekke– Israel dikim ëzē-en gwen hap. Zep gubernor-gubernora mae hap nēser sone gwibik– Yahudi zi dikim engka en sam gwesibirida gwen hap.

Pilatus ki zep hwëna ding gulzimki, “Ki amki e-en te-lidak sonnak makan laink, sap ëe homë mae karekna hlaulblul.”

⁷ Hwëna Yahudi zini in dekam zep ding nulblik, “Are mae mo titi tabin olak zen eiwa tan hap dena, sap zen man zënaka gubluka, ‘Ëe an Alap mo Tane.’”

⁸ Pilatus kim kirekam sane gwe'anka, dekam zep dawemkam airi'anka. ⁹ Dekam zep etan gol zebon til halka, hen dekon zep etan Yesusu de zertilzin hap gubiridaka. Kim nertilzik, zao zep takensiblika, “Em in enda kone hata zaka?” Hwëna hom ding gulbluka. ¹⁰ Dekam zep gubluka, “Em san ema asa de ding gulblun hap baes gwe'ara? Ki san abon onak hom? – emsa de zeser sonen hap denaye, ahaksa emsa de te-lidak sonnak makan ta irin hip denaye.”

¹¹ Dekam zep ding gulbluka, “Alap de ebe hap golblan srëmkam, dekam eno sosonna hom – dekam de Asa banakan mae gwëblan hap denaye. Zen zep, zini men zen Asa ebe hap nergublul, zëno mae mo karekna man ebon onakon taman kini'an.”

¹² Pilatus kim kirekam salblaka, dekam zep wet soka, zao zep sap zi beyana insa etan gubiridaka – dekam de Yesusu zeser sonen hap. Hwëna Yahudi zi mo mam-mamna in man ol mamkam anakan ëgu ane gwe'ak, “Ki san em hen Romak de teipsin tangan zi nik mo jal zi?! Yesus in man zënaka gu gweblaka, ‘Ëe an eno mae mo teipsinni.’ Kirekam de gunnu, zen nëno mae mo Romak de teipsin tangan zi nik mo jal zi. Eme zeser sone'anka, dekam man nwe-mase gwe'an: Em hen nëno mae mo Romak de teipsin tangan zi nik mo jal zi.”

¹³ Kirekam kim salbiridaka, dekam zep Yesusu de zerwet son hap gubiridaka. Zëna dekam zep klis gun hup de komal tum yawalak nikin aneka. Homanna men zëwe nikinki, orep mes bose nuk “Kaso Homan”kam. Desa Ibrani olkam man nen gwibirin “Gabata”kam. ¹⁴ Yakla nwena dekam bolak mes zauku, hen yaklana in, Paska hap de yaklana enamna, kim Paskanak dep de kambingni damerak – dekam de ka'an aumwa hap tembane yawalsa hohle gun hup. Pilatus dekam zep gubiridaka, “An zen, eno mae mo teipsin niye.”

¹⁵ Hwëna zi beyana in man etan mamkam ëgu ane gwe'ak, “Jek-jak lak! Jek-jak lak. Te-lidak sonnak makan laink.”

Pilatus dekam zep takensibiridaka, “San ki ëe asa ere mae mo teipsin zini ansa te-lidak sonnak makan tain?”

Alap mo golak de mam-mam wenya dekam zep ding nulblik, “Ano mae mo teipsin zini aha-en– Romak de teipsin tangan zi niye. Ahana hom.”

¹⁶ Hëndep ki zep Pilatus te-lidak sonnak de makan ta irin hip zerguzimki. Jana nabare zini dekam zep hëndep irik dahak.

Te-lidak sonnak kim makan da inkke:

(Mat 27:31-44, Mrk 15:20-32, Luk 23:26-43)

¹⁷ Yesus hup dekam zep zëre hap de te-lidak soblanna wë noso soneblak. Ki zep hëndep wë so halka, hëndep kwatap tek bosenana Zi Nol Swrak zihataka. Ibrani olkam man desa nen gweblanan “Golgota”kam. ¹⁸ Zao zep te-lidak sonna iwe makan daink. Zao aha darena hen man makan nosoink– Yesus mo eihya-lip eihya-lipkam. Zënaka ngirinnik.

¹⁹ Pilatus man gubiridaka– dekam de Yesus mo te-lidak sonnak anakarekam de ol ale gunsu makan gul irin hip, “An Nazaret walya Yesus– Yahudi zi mo teipsinni.” ²⁰ Yahudi zini beyakam ol ale gunnu insa baca nul gwe'ak, sap men zëwe makan daink, zen Yerusalem kon langanak hom. Hen zen dan-ahare olkam ale nuk: Ibrani olkam, Roma mo olkam, hen Yunani olkam. ²¹ Alap mo golak de mam-mamna dekam zep Pilatusu nenblak, “Emki alena insa de wet gulsun hup gubiridan. Bap zen anakan lwan, ‘Yahudi zi mo teipsinni.’ Diki anakan de ale gun hup emaka gubiridala, ‘Zini an man zënaka gu gweblaka, “Ëe an Yahudi zi mo teipsinni.”””

²² Hwëna Pilatus man ding gulzimki, “Men kirekamë ale gun hup gubiridal, mes ki kire enkam ale nul. Wet gulsun hup ama baes gwe'an.”

²³ Dan-nër dan-nërkam de jana nabare zini kim Yesussu te-lidak sonnak makan da in'ik, dekam zep zëno pakeanna zëre mae hap hli-hli dak. Hwëna olk de baju blal zemka man neizim kinik. Zen dawem tanganna, yan wei maena hom, zep kalk son hap baes neizimk. ²⁴ Dekam zep zënaka nenbiridak, “Bap nen kalk son. Nen esa dobe abukam dam lasil– zen de teisyan hapye.”

Zen dekam zep tame gun srëmkam syal neibik– mensa Alap mo olak orep hamal hap anakan ale nukye,

“Zen sa ano pakeanna hli-hli dal. Hen ano bajusa de teisyan hap de zini, dobe abukam sa dam dasil.”^m
Kirekam mes ki hamil hap dena Alap mo olak lwak, zen zep ki kirekam hēndep tame gun srēm kam syal neibik.

²⁵ Yesus mo te-lidak son golek denak we walya hen man zē ēzau'uk:

An zem Maria,
an zik mo osona,
hen Klopas Bak mo wenya– zen hen bosena Maria,
hen ēna Magdala kore wenya Maria.

²⁶ Yesus hon de ang ta gwen zini ahana zao hen golek zau'unka– mensa Zēna kwasang gwe-gweblakake.ⁿ Yesus kim an zemka hlauku, hen zēre hon de ang gwe-gwen zini insa hla taka, dekam zep an zemka gubirki, “Anyan, in zen, eno tanena. Zen zen sa hwēna ano tim bwanak emsa golgwē gwera.”²⁷ Zēre hon de ang gwe-gwen zini insa ki zep hen gubluka, “Eno anena in zen.” Yaklana inkam zep hēndep nonola zēre mo golak golgwēka.

Yesus kim tīlkike:

(*Mat 27:45-56, Mrk 15:33-41, Luk 23:44-49*)

²⁸ Yesus kim tame gulku, “Are mo syala kītak mesē sul sonenan,” dekam zep gu aneka– mensa hamil hap ale nukke Alap mo olak, Zēn de anakan gun hup dena, “Ēe ama ho-hole gwe'an.”^o Zen Alap mo ola insa dikim hen sul sonen hap ki kirekam gu aneka. ²⁹ Zao hen ki– kama ngatdarakkam de blome betekna, anggur ho enen naban. Jana nabare zini in dekam zep yera jaubum makare naka anggur hona iwe os nul inek, desa zep te bosena hisop tek gwēnkam Yesus mo mipnak dep noltrē seblak. ³⁰ Kim akasibirki dekam zep gu aneka, “Ano syala angkam mes sowe henan.” Dekam zep nola hondang gwebla hanaka, hēndep tīlsiki.

³¹ In kim Yesussu te-lidak sonnak makan daink, yaklana Jumatkam. Yahudi mo mam-mamna man anakan ēdwam

---

^m19:24 Alap mo hamil hap de ola in, emki hlaun Mzm 22:19nak. Ayatna awe mes “dobe abu”kam Orya olkam li nul sonek, hwēna Israel mo langnak dovena hom. Hwēna men kire tangankam dam dasik, angkam nen tawa naka hom. Zep hom husus gwe'an– dobe abukam de li yul sonen naye.

ⁿ19:26 Yohanis mensa ayatnak awe “zini mensa kwasang gwe-gweblaka”kam gubluk, zen zēnaka ki zerlēweka. Emki Yoh 13:23 mo otdē alenak hlaun.

^o19:28 Mzm 22:16, 69:22

gwek, “Te-lidak sonnak de zi dan-aharena in, bap zen Hari Sabatnak nama ëtëhe sonen.” Mae hap kirekam ëdwam gwek: Sap ka'an Hari Sabat yawal– Paska hap dena. Zep Yahudi zi mo mam-mamna Pilatussu abe dak, “Emki gubiridan– dekam de te-lidak sonnak de zi mo balaka tadrebir-zimdin hip, dekam de nabakam juwen hap, hen nabakam dikim lup guluhun hap.”³² Jana nabare zini dekam zep sek gwezak, dekam zep balaka kam nosozimk– zi darena mensa Yesus mo irgwa taha nakon hen dam taha nakon makan noso inkye.³³ Hwëna Yesus onak kim yaïng gwezak, dekam zep hla dak, “Zen mes tili.” Zëno bala zep kam nosobla srëm gwek.³⁴ Hwëna ahanik zep zabanak toman nokwa tiyerkam dang gulblula heka. Desan zep kala ban ho naban nabakam su në hezak.

³⁵ Ëe an zenë bukuna ansa syal gwibi'in, ëe ama are mo nwekam kara tabi'ik, in zebë ebe mae hap eiwa gulzim'in: Ëe tawana, in eiwa kire tangankam lwak. Ëe mae habë ebe mae hap kirekam eiwa gulzim'in: Em dikim hen Yesussu taïbli'blan hap.³⁶ An kitak mae hap ki kirekam lwak: Sap zep dena man Alap mo olak hamal hap ale nuk,

“Zëre mo danna molya kam nosoblak.”^p

³⁷ Alap mo hamal hap de olak anakan ki hen lwak,

“Zini in desa dang nulbli'ak, zen sa kara dal.”^q

Yusup ne Nikodemus ne kim Yesussu kaso hulak ën nekake:

(Mat 27:57-61, Mrk 15:42-47, Luk 23:50-56)

³⁸ Hyanak ki zep Arimatea walya Yusup Pilatus osan dep song gweka, ki zep Yesus mo tok naka dikim lo tasin hip abe taka. Yusup in sap Yesus hon de ang gwe-gwenna, hwëna zen aningkim ang gwe-gweka, sap zen Yahudi mo mam-mam naka aïribirida gweka. Pilatus kim gubluka, “Amki,” dekam zep Yesus mo tokna zizeryahe halka.³⁹ Nikodemus Bak man Yusupsu mas gweblaka. Nikodemus in, men zen orep Yesussu kam zini takake. Zen deban de drënen hap de irase dawem nabare kire-kiresa golhal zaka– muru ban gaharu naban de siri gun nuka. Kire-kirena in, zëno dohonna tiga-pulu empat kilogram enkam.⁴⁰ Drënen hap de kaso hulak kim nërhatatak, zao zep kaen ngap-ngapkam itatak taka. Kim itatak ta'anaka, irase dawem nabare kire-kirena insa man kaenna iwe nutul

---

^p 19:36 Mzm 34:21, Kel 12:46, Bil 9:12   ^q 19:37 Zek 12:10, Why 1:7

sone gwe'ak– deban de tahalen hap, Yahudi zini men kirekam zi tokna neibirida gwenanke. ⁴¹ Men zëve Yesussu te-lidak sonnak makan daink, zëve golek denak te tra nwe-awesna ki. Te trana iwe hwëna kaso hul gun ësenä ki– mensa te-ala beya zi hip hamal nul gublukke. Hwëna men zëve hap hamal nulblik, dekam nama hom ti'inka. ⁴² Kaso hul gunnu in golek, hen Hari Sabatnak dikim hatan hap aha-ere jam maekam hom lwa'ak.^r Zep Hari Sabatnak de syal tan srëm hap nabal-bakam aha hap de kaso hul hamal gulblunnak bohëkam idrë neka.

Yesus mo tokna kim kaso hulak nohwënblakke:

(Mat 28:1-8, Mrk 16:1-8, Luk 24:1-12)

20 Minggukam kak tangannak zep Magdala kore wenya Maria Yesussu de drënen kaso hul san dep song gwëk. Kim hlaul kinik, “Lil'ikin kaso yala in mes irhi nul kinil,” ² dekam zep Petrus osan dep hluwezak. Aha zini, Yesus hon de ang gwe-gwenna hen zao gwë'anka– men desa Yesus Zëna kwasang gwe-gweblakake.^s Maria dekam zep guzimk, “Bian mo tokna mes nërhak, hen ëe homë tame gu'un, ‘Endawe nënnek?’”

³ Dekam zep Petrus aha zini in han kaso hula in san dep hlu këka. ⁴ Hwëna aha zini in nabakam hluweka, zep zen nonol hataka. ⁵ Zen ki zep ake irin hip huwe heka, hwëna kaen ngap-ngap enna insa zep zë hlaul inki. Hwëna zen hom til halka. ⁶ Hwëna Petrus kim lun kon hata zaka, zen hëndep ki zep til halka. Zen hen kaen ngap-ngap blala in ensa zep zë hlaul onka. ⁷ Hen kaenna men dekam nola tatak dablak, desa hen zë hlaulku. Zen lak gun nik srën lwa'ak. ⁸ Ki zep hen aha zini men zen nonol hata zaka kaso hula iwe tilki. Zen dekam zep hen hlaulku, hëndep kim hyanak tame gulku, dekam zep Yesussu taibliblaka. ⁹ Sap menkam zi darena in hom tame ulki, hwëna kim iwe lilki, zen dekam zep dam ulsuku– mensa Alap mo hamal hap de olak zëve hap dena anakan lwakye, “Zen tin nikon sa ngaya gwera.” ¹⁰ Zen dekam zep gol san dep ola halka.

---

^r19:42 Yahudi mo Hari Sabatna, Jumat mo yakla dum gwehen nakon näit gwibik, hëndep Sabtu mo yakla dum gwe hennak zausuk gwëk.

^s20:2 Yoh 13:23

Yesus kim Zënaka Magdala wenya Maria hap zertreibirkike:

(Mat 28:9-10, Mrk 16:9-11)

11 Hwëna Magdala wenya Maria nama kaso hulak iwe ë nakon gwë'ak, hen gosa kon gwë'ak. Zen ki zep go gwën naban huwehek– kaso mwa san dikim ake irin hip. 12 Hwëna dekam zep Alap mo dam taha nakore zi darena zë akeink. Zëno nik mo pakeanna ngap-ngapna. Men zëwe Yesus mo tokna nënnek, zao inikin'inka– ahana men desan nola kim nën nekke, ahana tana san dekam. 13 Zen dekam zep lakensibirki, “Em ba habe gona gwë'ara?”

Dekam zep ding gulzimk, “Ano Bian mo tok naka nërhak, hen ëe homë tame gu'un, ‘Endawe mes yap nënnek?’”

14 Kirekam kim guzimk, zëna ki zep tahan san lero gwëk. Dekam zep hwëna Yesussu hla tak. Zen hwëna hom anakan tame tak, “An Yesus.”

15 Hwëna Yesus ki zep takensibirki, “Em ba habe gona gwë'ara? Em narasae tëbla'ara?”

Zen hwëna man kil ti'ak, “An te tra nwe awesna ansa de dam-en ta gweblan zi,” zep ding gulbluk, “San eme zer halka? Ki emki asa gubin, ‘Zaoë drënek,’ ëe aka etan zerhak.”

16 Yesus dekam zep bosena kim gubirki, “Maria.”

Maria ki zep etan lero gweblan naban Ibrani olkam takenblak, “Raboni.” Zëno enlalana nëno mae mo olkam, “Bian guru.”

17 Ki zep gubirki, “Bahem Asa babang tan, sap Èe nama homë are mo Bian osan dep song gwe'an. Hwëna ano oso walkam de gubirida gwen wenyaka em gubiridan, ‘Zen man gulu, “Èe are mo Bian osan debë song gwe'an. Zen ano Bian, hen eno mae mo Bian. Zen ano Alap, hen eno mae mo Alap.”’ Kirekam em gubiridan.”

18 Zen dekam zep asa gubiridazak, “Èe mesë Biansa ngaya naka hla tanan!” Hen dekam zep asa tonbirida'ak– ola mensa abe mae hap de ayang gulzimdin hip gubirkiye.

**Yesus kim zëre hon de ang ta gwen
wenya kip Zënaka zertreizimkike:**

(Mat 28:16-20, Mrk 16:14-18, Luk 24:36-49)

19 Mingguna in mo kam-en, ëe zëre hon de ang ta gwen wenya aha-ere golakë lowe he'ak. Tingare lilikinni tayalsibin nik ërlwa'ak, sap ëe ama Yahudi zi mo mam-mam naka

aïribiridak. Hwëna Yesus ki zep ano mae mo ngirënnik jowe zaka, ki zep zë asa gubirida zaka, “Dawem. Em Alap mo taha terenake lowe he'an.” ²⁰ Zen dekam zep abe mae hap taha zemka zitreizimki, hen zabanak de weina goltreizimki. Hla tankam ëe ama tangan ëisrip-sri gwek.

²¹ Etan ki zep asa gubiridaka, “Em eiwa Alap mo taha terenake lowe he'an. Men kirekam Bian Asa zer soneka, Ëe hen kirekamë emsa lup gul sone'an.” ²² Kirekam kim asa gubiridaka, ki zep asa aha-en aha-enkam zëre mo ensasakam hop ta sonebirida gwe'anka– anakare ola ban, “Alap mo Enho Zen emsa ing gwe heblan.” ²³ Zen hen Alap mo Enhona in hap man asa gubiridaka, “Em dekam esa Alap mo dwam gwibin sin tingare zi hip anakan klis ul gwizim, ‘Kirekam de karek-karek nakon de halenkam, Alap sa karekna insa tap gulsuk gwizimdi. Hwëna aha karek-karekna ansa, desa bëjen tap gulsuzimdin.’”^t

Yesus kim Tomas Bak hap Zënaka zertrëblakake:

²⁴ Yesus kim abon mae jowe zaka, Tomas Bak, mensa nen gweblanan “dan de wë son walas”kam, zen dekam zao hom gwë'anka. ²⁵ Hwëna kim hata zaka, ki zebë enblak, “Ëe Biansa ngaya nakaë hla lal!”

Hwëna Tomas man ap ding gulzimki, “Ëe aen de tahanak de paku weisa hlaulblun srëmkam hen towanzim-blin srëmkam, hen zabanak de weinak de towanblan srëmkam, ëe molyë na-en taïblik.”

²⁶ Aha mingguna kim tamank, ëe etan gola iwe lowe he'ak. Dekam Tomas hen zëwe gwë'anka. Tingare lilikënni tayalsibin nik ërlwa'ak, hwëna Yesus ki zep ano mae mo ngirënnik jowe zaka. Dekon zep asa gubiridaka, “Dawem. Em Alap mo taha terenake lowe he'an.” ²⁷ Ki zep zë Tomassa gubluka, “Emki taha bolkam ano tahanak de paku weisa towanzimdin, hen emki Asa zaba weinak towanblan. Bahem taïbli srëm gwen! Emki taïblin!”

²⁸ Tomas ki zep ding gulbluka, “Are ano Teipsinni, hen ano Alap!”

²⁹ Ki zep Yesus ding gulbluka, “Em in Aenaka de hla tankame taïblinda. Hwëna men zen Asa de hla tan srëmkam ëtaïbli'an, zen ailya gwibinnik lowe he'an!”

---

^t20:23 Mat 16:19, 18:18, 1Yoh 5:16-17

**Yohanis kim anakan srip gulsukuke,
“Ëe kire habë bukuna ansa syal gwibik.”**

³⁰ Yesus owas-owasna beya naka syal gwe-gwibirki– zëre hon de ang ta gwen wenyä ano mae mo nwenak. Hwëna ëe homë tingan bukuna awe ale guk. ³¹ Ëe mae habë bukuna ansa ale gulzimk– em dikim anakan ëtäiblin hap, “Yesus Zen eiwa nësa de ngaya tabin hip de Teipsinnï, hen Zen Alap mo Tane.” Sap kirekam de Yesussu täibliblankam, zen dekam esa hëndep denaban ëngaya gwer.

**Yesus kim tuju enkam de zëre hon ang ta
gwen wenyä kip Zënaka zertreizimkike:**

21 Zao kim lwa se'ak, Yesus ki zep etan abon mae Ho Gutuna Galileak jowe zaka. Ho gutuna in mo aha bosena Tiberias. A kirekam mo zë lwakye: ² Zao kim lwa se'ak, ëe Yesus hon de ang ta gwen wenyä tuju enkamë lowe he'ak– anaka-en:

Petrus,
Tomas– mensa nen gweblanan “dan de wë son
walas”kam,
hen Galilea mo ëna Kana walya Natanael,
hen Zebedeus Bak mo walas darena,
hen ahana dan-dan– Yesus hon de ang ë gwen
wenyaye.

³ Petrus ki zep asa gubiridaka, “Ëe hogwe tahyon habë song gwe'an.”

Ki zebë ding ulblik, “Ëe asa ang tal.” Ki zebë bulkum sek gwek. Hwëna kam blalë sap jalana ho gutuna iwe os ul tinek. Hwëna hogwena hom mae tëhek.

⁴ Kim hleng gwek, Yesus dekam zep ho gutu alpnaq zau'unqa, hwëna ëe homë anakan tame lak, “Wakin Yesus.” ⁵ Zën zep asa gubiridaka, “Wal sei-siwir, em wëhë hogwena lahyol?”

Ki zebë ding ulblik, “Ëe homë.” ⁶ Ki zep asa gubiridaka, “Dam taha san de bul alp san emki os gun. Dekam esa lahyol.” Ki zebë desan os uk, hwëna dekon zep hogwena beya enkam bitï gwek. Etan gul inenna ama sap akabik.

⁷ Mensa Yesus kwasang gwe-gweblaka, zen zep Petrusu gubluka, “Wakin Bian!” Kirekam kim salblaka, ki zep tahan baju zemka ala soka. Ki zep honak heya gwe ineka. ⁸ Ëe ahakore

wenya sangankam zebë bulkum alp san dep értro kinik– hogwe beyam-bya nabare jalana insa de baił song gwen naban, sap ëe homë dekam alp nakon ëlanga gwe ha'ak. San ha 100 meter enkam mes yap. ⁹ Kimë atiti gwe'ak, ki zebë zë hogwe auhlu gun berya akek. Syauk debala man zë auk gwe'anka. Hogwe naban roti naban zëwe nola ine'ak.

¹⁰ Yesus ki zep asa gubiridaka, “Hogwena insa lahyol emki da-en teisyala halzan.”

¹¹ Petrus dekam zep buluk sewe seka, ki zep jalana insa alp san dep il gılhal zaka. Hogwena yawal-yawal en nik zë bitı gwek, beyana 153 enkam. Sap man ki zë beyakam bitı gwek, hwëna owas hap jalana in kalk në srëm gwek. ¹² Yesus ki zep asa gubiridaka, “Haen, nen tembane tan.” Ëe hwëna ama anakan de takensıblın hap baes tak, “Bian, em nara?” Sap ëe mesë tame lak, “An Bian sake.” ¹³ Ki zep Yesus asa golek de tabir zika, hen rotina insa ap kae gwibir-zimki– hogwe taıblınnı in han.

¹⁴ Zep ho gutu alpnak iwe, zen dan-ahanna kim zëre hon de ang ta gwen wenya abe mae hap Zënaka zertreizmıke– tın nıkon de ngaya gwen hyanak.

Yesus kim Petrus hun ola lonkake:

¹⁵ Kim tembane tasık, Yesus ki zep Simon, aha bosena Petrussu, takensıblıka, “Yohanis Bak mo tanena Simon, em san eiwa dawemkam Asa enna lwa gwebla'ara? – wal bosa wal om onakonye.”

Ki zep ding gulbluka, “In kirekam, Bian, Ena tawana: Ëe ama Emsa enna lwa gweblanan.”

Yesus ki zep hwëna ding gulbluka, “Ki amki ano domba zahosa kara ta gwibir.”

¹⁶ Hom holo gwe'ak, etan ki zep takensıblıka, “Yohanis Bak mo tanena Simon, em san eiwa Asa enna lwa gwebla'ara?”

Ki zep etan ding gulbluka, “In kirekam, Bian, Ena tawana: Ëe ama Emsa enna lwa gweblanan.”

Ki zep hwëna ding gulbluka, “Ki amki ano domba zahosa kara ta gwibir.”

¹⁷ Etan ki zep dan-ahanna takensıblıka, “Yohanis Bak mo tanena Simon, em san ema Asa enna lwa gwebla'ara?”

Dan-ahanna in kim kirekam takensıblıka, enlalana dekam zep dowebła hanaka. Dekam zep ding gulbluka, “Bian, Ena kitak tawana. Ena tawana: Ëe ama Emsa enna lwa gwebla'an.”

Ki zep hwëna ding gulbluka, “Ki amki ano domba zahosa kara ta gwibir. ¹⁸ Eiwa tangan nakaë emsa gublu'an: Em kime nama seiwirik gwëka, em ene pakeanna ala so gweka, hen men desan dep ena enlala gwe-gweka, em ene desan song gwe-gweka. Hwëna bogolak, em ere mo tahana esa in sosulu, hen eno tahana sa nahaler, hëndep ere mo dwam gwibin srëm san dep sa emsa nërhal.” ¹⁹ Yesus mo kirekam de gublunna in, Zen anakan kim goltrëblaka, “Em kirekam esa Alap mo boresa dikim teip gulsublun hap tili.”

Yesus ki zep etan gulbluka, “Asa em zertron.”

Yesus kim zëre mo kwasang gwe-gweblan zini tonblakake:

²⁰ Petrus kim lero gweka, ki zep wal bose zemka hwëna hla taka– mensa Yesus Zëna kwasang gwe-gweblakake. Zini in men zen aumwa hap de tembane tannak Yesus zëre mo golek denakon nikin'inkake, hen in zen anakan takensiblika, “Bian, nara sa emsa kirekam zergulu?”^u ²¹ Petrus ki zep Yesussu takensiblika, “Bian, zini an zen nëno nik mo alp nakon nikin'ira, zëbe hap dena banakan sa lwal?”

²² Ki zep ding gulbluka, “Em ba hap de zëbe hap dena tawa gwen hap? Ëëyë desa dwam gwebla'anam, ngaya naka de etan jap tazan hap, zen san eno syal?– kire hap denaye. Em diki Asa em zertron.” ²³ Dekam zep Kristen zinik ola anakan nol halasenk, “Zini zen na-en molya tilki– Yesus de lwa halzan srëmnakye.” Hwëna Yesus anakan hom guku, “Ëë ama desa kirekam dwam gwebla'an.” Zen diki man gulbluka, “Ëëyë desa dwam gwebla'anam, ngaya naka de etan jap tazan hap, zen san eno syal?– kire hap denaye.”

²⁴ Ëë an zen– mensa Yesus kirekam gulbluka. Zen in zebë ebe mae hap bukuna ansa ale gulzimk. Ano ola an eiwa tangaranna, hen men zen aban mae lowehe gwenan, zen hen man ano ola ansa eiwa nul gwenan.

²⁵ Yesus mo syala nama beya tangankam lwa kini'an– ano ale gun srëmkam. Zëno syalsa de aha-en aha-enkam ale gunkum, dekam bukuna maka sërkam ëbeya gwe'an. Okamana an molya sowehek– bukuna insa de zë kang ta gwen hapye.

---

^u21:20 Yoh 13:23